ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК
6. 4. 1984. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLV • 25 ДИН
БРОЈ 1684

НЕОБИЧНА КАТАСТРОФА

СПАСИОЦИ СУ ОБОРИЛИ „НОРМАНДИЈУ"

Ripley

Веровали или не!

НАЈУКРАШЕНИЈА УНИФОРМА НА СВЕТУ

МАРКИЗ ДЕ ЛА ЕНСЕНАДА (1702-1781), ШПАНСКИ ДРЖАВНИК, 20 ГОДИНА РЕДОВНО ЈЕ УКРАШАВАО СВОЈУ УНИФОРМУ ДИЈАМАНТИМА. ПОНЕДЕЉКОМ БИ СЕ ОКИТИО КАМЕНОМ У ВРЕДНОСТИ ОД 100000 ДОЛАРА, А СВАКОГ НАРЕДНОГ ДАНА БИ ДОДАВАО ПО ЈЕДАН ТАКО ДА БИ КРАЈЕМ НЕДЕЉЕ ЊЕГОВА УНИФОРМА БИЛА УКРАШЕНА ДИЈАМАНТИМА У ВРЕДНОСТИ ОД 700000 ДОЛАРА.

СТРАШИЛА

КОЈА ОД ДАВНИНА КОРИСТЕ ЗЕМЉОРАДНИЦИ, ЗАПРАВО НЕ ПЛАШЕ ГАВРАНОВЕ СЕМ КАД ИМ ВЕТАР ЊИШЕ РУКАВЕ ИЛИ ДРУГЕ ДЕЛОВЕ ОДЕЋЕ.

СТАТУА ЈАРЦА

УПЛЕТЕНОГ У ЖБУЊЕ КОЈА ЈЕ СТАЈАЛА У ЈЕДНОЈ УЛИЦИ УРА, ПРАСТАРОГ СУМЕРСКОГ ГРАДА, БИЛА ЈЕ НАПРАВЉЕНА ОД ЧИСТОГ ЗЛАТА.

Том и Џеки Гербер

младенци из Сент Луиса у Мисурију (Сад) раде као пилот и копилот на истом авиону.

В. Ј. ПЕЋЕТ

ПЕЦАО ЈЕ НА РЕЦИ АЛТАМАХА У ЏОРЏИЈИ (САД) И УПЕЦАО НОВЧАНИЦУ ОД 20 ДОЛАРА. ЊЕГОВ СИН ЏОН ЈЕ ТАЧНО ГОДИНУ ДАНА ПРЕ ТОГА, НА ИСТОМ МЕСТУ, УПЕЦАО НОВЧАНИЦУ ОД 5 ДОЛАРА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ●●●

● ● ● у неким ексклузивним продавницама одеће у Паризу постављени су компјутери који муштеријама узимају мере и преносе их специјалној ласер шиваћој-машини. И док наручилац испије кафу, из радионице у рекордном времену, као у неком научнофантастичном филму, стиже савршено сашивено одело по жељи муштерије.

● ● ● у области Бероу, на обалама Северног леденог океана, после пуних петсто година пронађена су савршено очувана тела једне петочлане породице Ескима који су највероватније завршили у леденој гробници, у ствари, у свом иглоу за време неке велике снежне мећаве која их је затрпала.

● ● ● у Бугарској, недалеко од Софије, недавно је постављен мост од стакла. Његови конструктори тврде да ће такав мост бити дуготрајнији од уобичајених гвоздених мостова и оних од армираног бетона. Предност оваквог моста је и у томе што не кородира.

● ● ● у Сједињеним Америчким Државама је пракса да се такозвани уображени болесници најчешће лече пилулама од талка и шећера. Иако је у многим случајевима веома ефикасан, овај начин „лечења" тренутно је на удару бројних америчких психолога који тврде да се неки пацијенти ипак не могу преварити и да се због тога лече сами узимајући лекове који им дођу до руке, што им свакако шкоди.

● ● ● нове кошнице у облику праве правцате вишеспратнице у малом недавно су се појавиле у енглеском граду Лоустофту. Њихов творац Роберт Барит тврди да такве кошнице не само да лепо изгледају, него и пчеле у њима дају много више меда, а то потврђују и купци ових нових домова за пчеле.

● ● ● кад се пре извесног времена у продавницама у Мериленду (САД) појавио нови детерџент за прање посуђа са мирисом лимуна и етикетом на којој је уз слику расеченог лимуна било написано да у њему заиста има сока од лимуна, за само неколико дана близу педесеторо деце од око пет година старости нашло се на клиници – због тровања. Сви су они редом нови детерџент заменили за прави сок од лимуна.

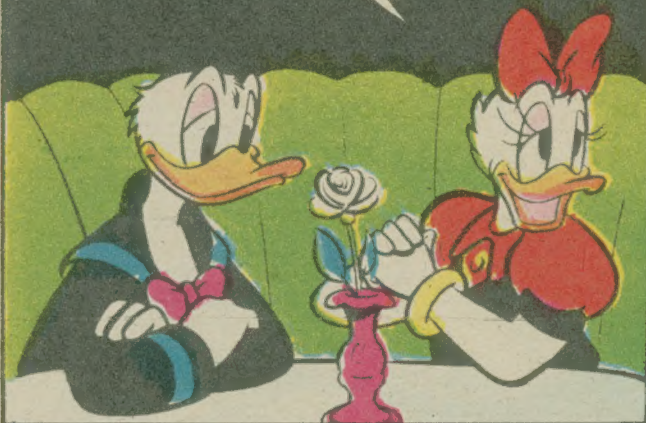
● ● ● аустралијска компанија Квантас имала је грдне штете због авантуре једног мачета по имену Бигзи кога су његови власници послали из Бризбејна у Окланд, на Новом Зеланду – где никада није ни стигло. У ствари, после недељу дана пронашли су га у пртљажнику једног „џамба 747" који је слетео у Сидней.

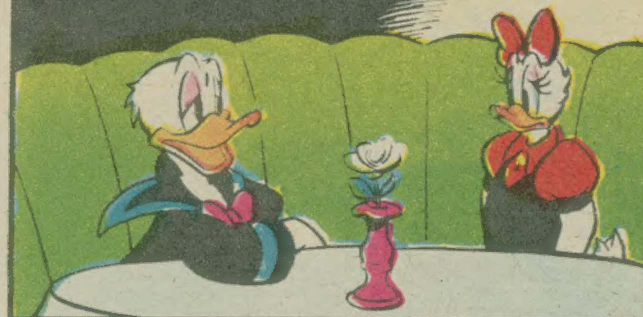

Испоставило се да је маче обишло пола света путујући од Аустралије до Новог Зеланда, од Фиџија до Сингапура, од Мелбурна до Сиднеја. Уплашено и изгладнело пуна два дана држало је у неизвесности читав персонал аеродрома. Због непредвиђеног застоја у саобраћају компанија је претрпела штету од милијарду старих динара.

WALT DISNEY

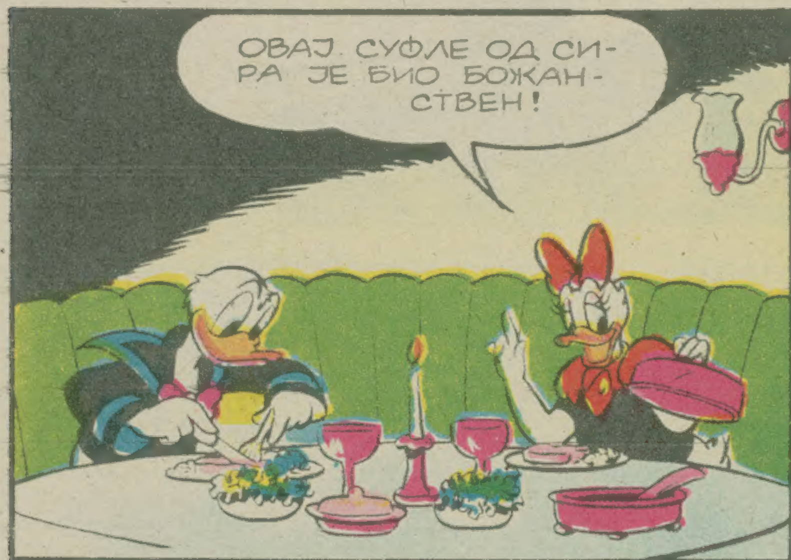
ПАЈА ПАТАК

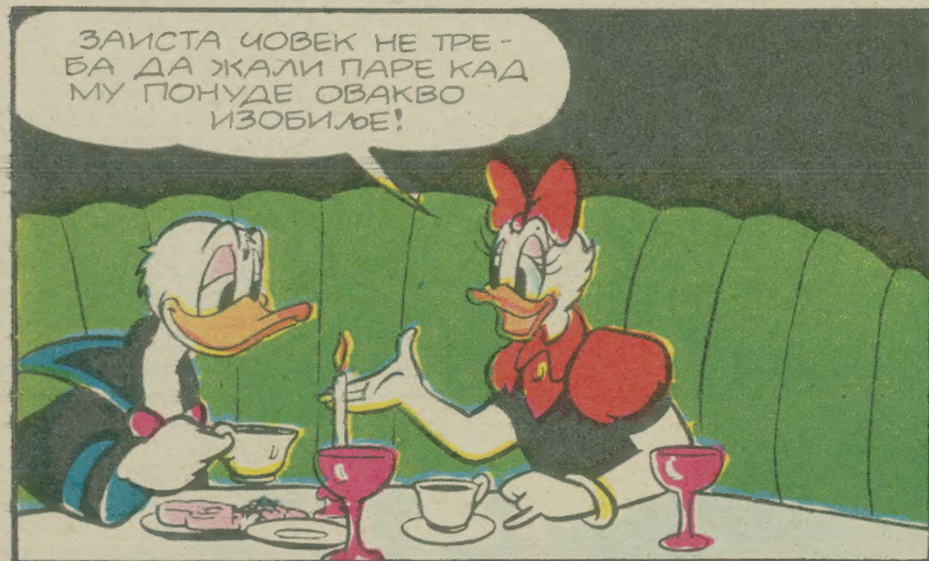

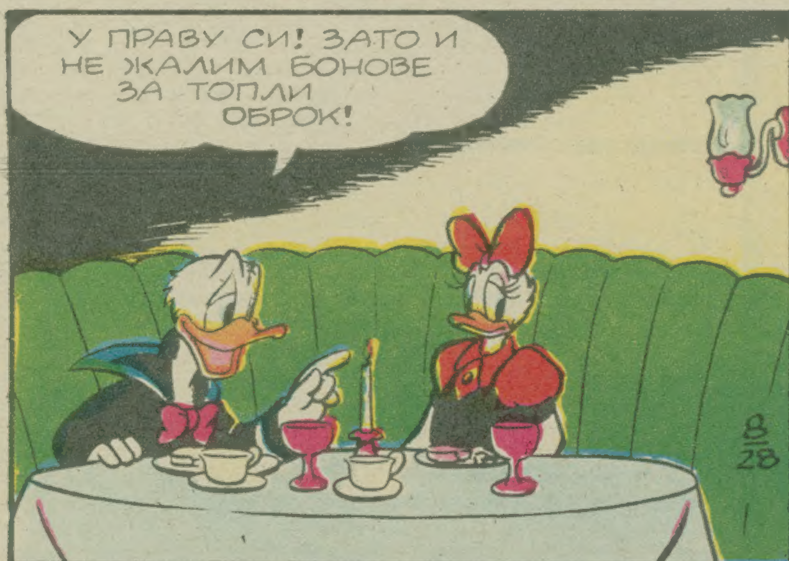

КОМПЈУТЕР РУЧНЕ ИЗРАДЕ

МЛАДИ СТРУЧЊАЦИ ФАБРИКЕ „ИВО ЛОЛА РИБАР", СОПСТВЕНИМ ЗНАЊЕМ, ДОВИТЉИВОШЋУ И СПРЕТНОШЋУ РАЗВИЛИ СУ ВРХУНСКУ КОМПЈУТЕРСКУ ТЕХНОЛОГИЈУ.

Већ је одавно речено да доба у коме живимо може да се назове не атомско већ – електронско. Електроника – рачунари, компјутери или електронски мозгови, што су само разни називи за исту ствар – потпуно су се увукли „у све поре": од мајушних „дигитрона" и часовника којима се користимо свакодневно, преко електронских камера, писаћих машина или телефона с меморијом, до моћних компјутера у свемирској технологији. Другим речима, без рачунара је већ тешко замислити данашњи свет.

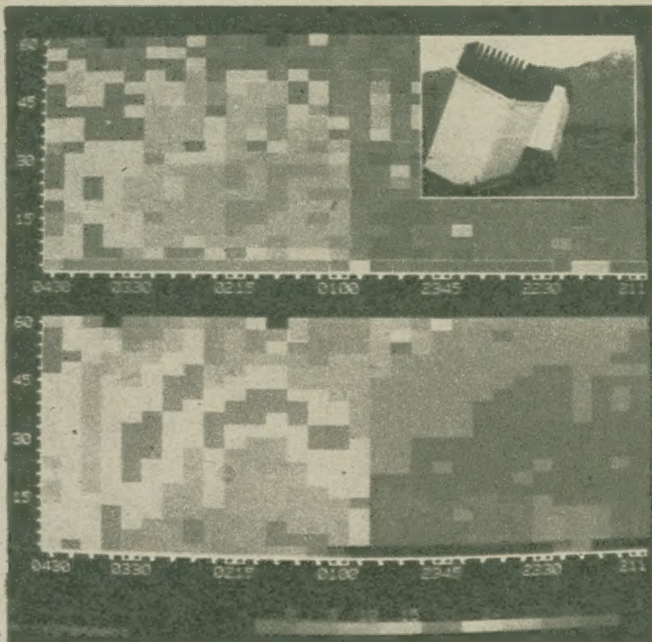
Да такво време долази правовремено се мислило у фабрици „Иво Лола Рибар" у Железнику крај Београда већ одавно. И не само мислило! Они, захваљујући електроници, данас иду укорак са светом: компјутерску технологију развили су потпуно сами, сопственим знањем, спретношћу и довитљивошћу! Па тако, ако њихово одељење за електронику замишљате као огромну, *блиставу лабораторију* где се ради у белим рукавицама, онако како се виђа у репортажама – погрешићете. У „Поли" је то једна велика просторија пуна младих људи у џемперима и фармеркама који цртају за техничким столовима, раде на пултовима или нешто „петљају" око разних плоча, жица, монитора, тастера и осталих „реквизита". Све је пре налик на огромну радионицу за ОТО у било којој средњој школи, него на фабрику компјутера! А управо у тој „радионици за ОТО" настало је „Полино" чудо. Они, наиме, израђују разне врсте рачунара намењених пре свега за управљање тешким машинама које, поред осталог, производи ова фабрика. Не треба ни наглашавати шта значи аутоматика у раду тешких бушилица, глодалица, стругова, преса, обрадних система: радник притисне на дугме дивне, светлуцаве командне табле и машина ради. Она „сама" пружа своје механичке руке да би узела комад за обраду, поставља га на постоље, узима одређени алат из складишта, обавља посао, враћа алат на место, узима други алат и тако све док се на „срцу мотора" металном блоку не избуши или изреже све што је нацртано у пројекту. Блок онда иде даље, машина узима следећи и... свака два минута, на пример, готов је по један блок мотора за „југо 45".

Тако је фабрика „Иво Лола Рибар" данас једини домаћи произвођач аутоматизованих тешких алатних машина па их, захваљујући управо томе, чак и извози у Совјетски Савез и СР Немачку.

А иза свега стоји петогодишњи рад оне групе девојака и младића – својеврстан експеримент ове фабрике, јер довели су их право са факултета и поверили им задатак од кога зависи будућност: *да уведу електронику у производњу*. Пуни тек стеченог знања, а полетни као и сви млади, они су, тако рећи ни из чега, почели да праве компјутере! Све раде потпуно сами, сопственим рукама, баш као у некој радионици. Кад добију задатак шта одређена машина треба да ради, они најпре израђују пројекат за њен електронски мозак, затим израђују шему његових делова, па приступају изради тих делова. За пет година посао се толико развио да сада, упоредо с овим, праве одређене уређаје којима ће брже и више производити, дакле – сами развијају и технологију производње.

И најзад, поред рачунара за управљање машинама које се раде у „Поли", они праве по наруџбини компјутере и за друге фабрике, па и оне које нуде тржишту. Циљ им је, како кажу, да се електроника уведе у наставу како се то већ годинама чини у свету, а и да школују нове младе генерације кибернетичара који би ухватили и држали корак са развијеним земљама. А да млади то могу – „Полини" електроничари већ су доказали.

ВЕТАР КОЈИ СЕ ВИДИ

Вероватно се још у камено доба неки наш виспрени предак досетио да лизне прст и подигне га увис не би ли установио с које стране ветар дува. Доцније су измишљени лимени певци, змајеви и друга „чудеса" која су се окретала на димњацима сведочећи о машти месног лимара, а данас постоје компликовани и прецизни уређаји на аеродромима, где је и најнеопходније знати колико је јак ветар, мада се још на многим местима у близини писте или ауто-пута могу видети пругасте „кобасице" надуване у правцу ветра.

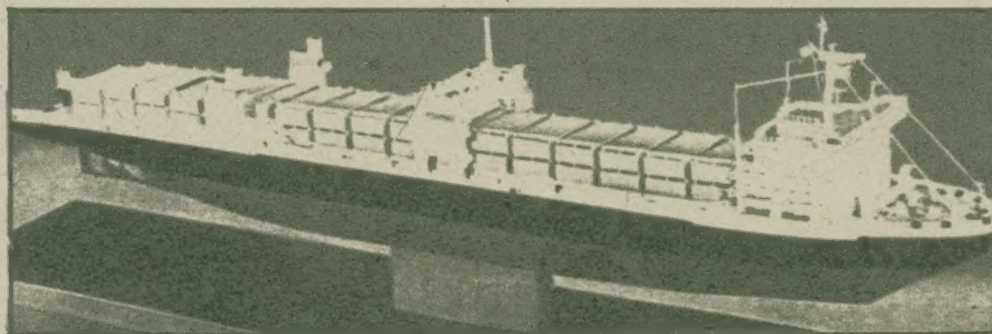
Све ово је – камено доба у поређењу са електронским уређајем постављеним у Пасадени, Калифорнија. То компјутерско „чудовиште" зове се *Доплер акустик саундер* и служи за одређивање правца, јачине и брзине ветра, али на какав начин! Све те вредности које се „хватају" помоћу две или три специјалне антене прерачунавају се у компјутеру и показују на великом екрану у боји у контролној соби. Тако се поред бројчаних вредности које непрестано излазе, ветар види у нијансама од модре до црвене. Види се и како ветар мења правац, колико су чести удари, дакле, све његове ћуди и то лепо обојене... Овај систем за сада се користи још у експерименталне сврхе.

ДОЂИТЕ НАМ У КАДУ

Ово је најновији „изум" – може и досетка – произвођача купатилског намештаја Бата Колера. Та „када" намењена гостима и то у зимском периоду продаје се на америчком тржишту, а пројектована је тако да може да прође кроз свака стандардна врата, што значи да произвођачи рачунају на велику потражњу. Наравно, она има уграђене грејаче и то на два краја, као и уређај за таласање воде. Па коме се свиђа, може и тако да позове госте на чашицу или закуску.

НУКЛЕАРНИ ЛЕДОЛОМАЦ

Док се на Западу уопште не граде трговачки бродови на нуклеарни погон, јер се технологија није тако усавршила да би била исплатива, у Совјетском Савезу се већ пуних 35 година успешно производе управо такви бродови. Нуклеарну еру у совјетској бродоградњи отворио је ледоломац „Лењин" 1959. године, да би данас, најновији контејнер, намењен такође пловидби по арктичким морима, у свету био оцењен као један од најсавршенијих икад изграђених трговачких бродова.

Начињен у лењинградском Балтичком бродоградилишту овај џин за превожење шлепова кроз Северно море током три летња месеца, када је пловидба уопште могућа, обликован је тако да се може „уклопити" у бразду снажног ледоломца када је лед одвећ велики, али може и сам да се пробија. Снабдевен је дизалицом која може да подигне терет од 500 тона – а то је један од 74 шлепа колико стаје у овај брод.

Поред осталих техничких достигнућа на броду ради и систем за вентилацију и грејање прилагођен арктичким температурама од минус 50 степени.

МОТОЦИКЛ ЗА СВЕ ТЕРЕНЕ

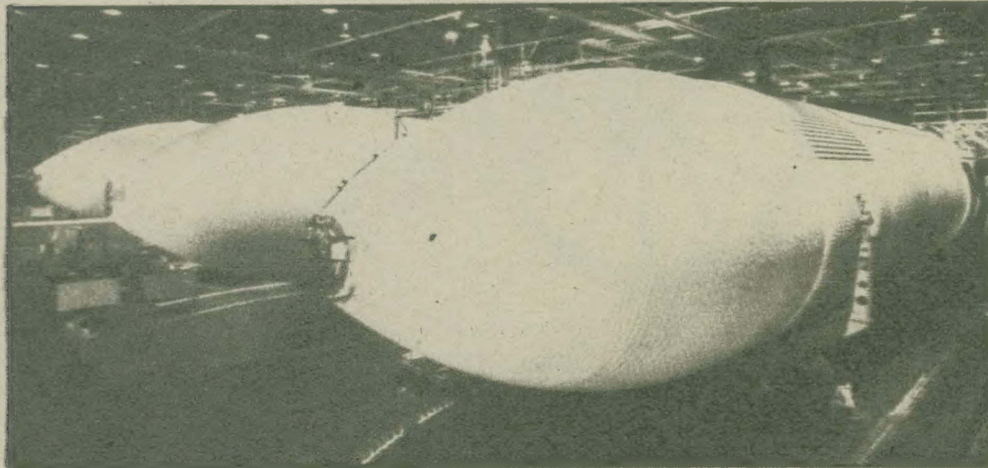
Под овим „за све терене" подразумева се и – вода. Ко зна где све може да вам падне на памет да кренете кад већ имате мотор, резоновао је брачни пар Жабуле из француског градића Вјене, па су исконструисали једноставно и лако покретљиве „чамце" на које се поставља мотоцикл или скутер. То пловило личи на мали катамаран, годинама већ омиљен код једриличара. Ако имате мотор и волите путовања, ето идеје за коју не

морате да путујете у Француску пошто се може направити свуда, а до лета још има времена!

Припрема: Мирјана Крстуловић

РЕЗЕРВОАРИ ЗА ШАТЛ

Овако изгледају резервоари за већ свима добро познату летећу лабораторију популарно звану „шатл". Сваки садржи 526 000 галона течног водоника и кисеоника за по један од три главна мотора летелице. Дугачки су по педесет метара, а пречник на најширем делу износи осам метара.

НАОРУЖАЊЕ ВОЈСКЕ У ПРВОМ СРПСКОМ УСТАНКУ 1804–1813.

-ХАЈДУК-ТОП-

Национално ослободилачка револуција у Србији је 1804. године започета искључиво оружјем које се у народу затекло из периода последњег аустро-турског рата 1788–1791. и времена Народне војске Станка Арамбашића 1797. Током првих ратних операција, знатне количине оружја су отимане од противника или куповане из околних турских крајева. Но, то су углавном биле застареле пушке и пиштољи, са турским механизмима, често више украсни него употребљиви. С друге стране број овако набављеног оружја ни приближно није могао да задовољи потребе устаника чија се војска све више повећавала.

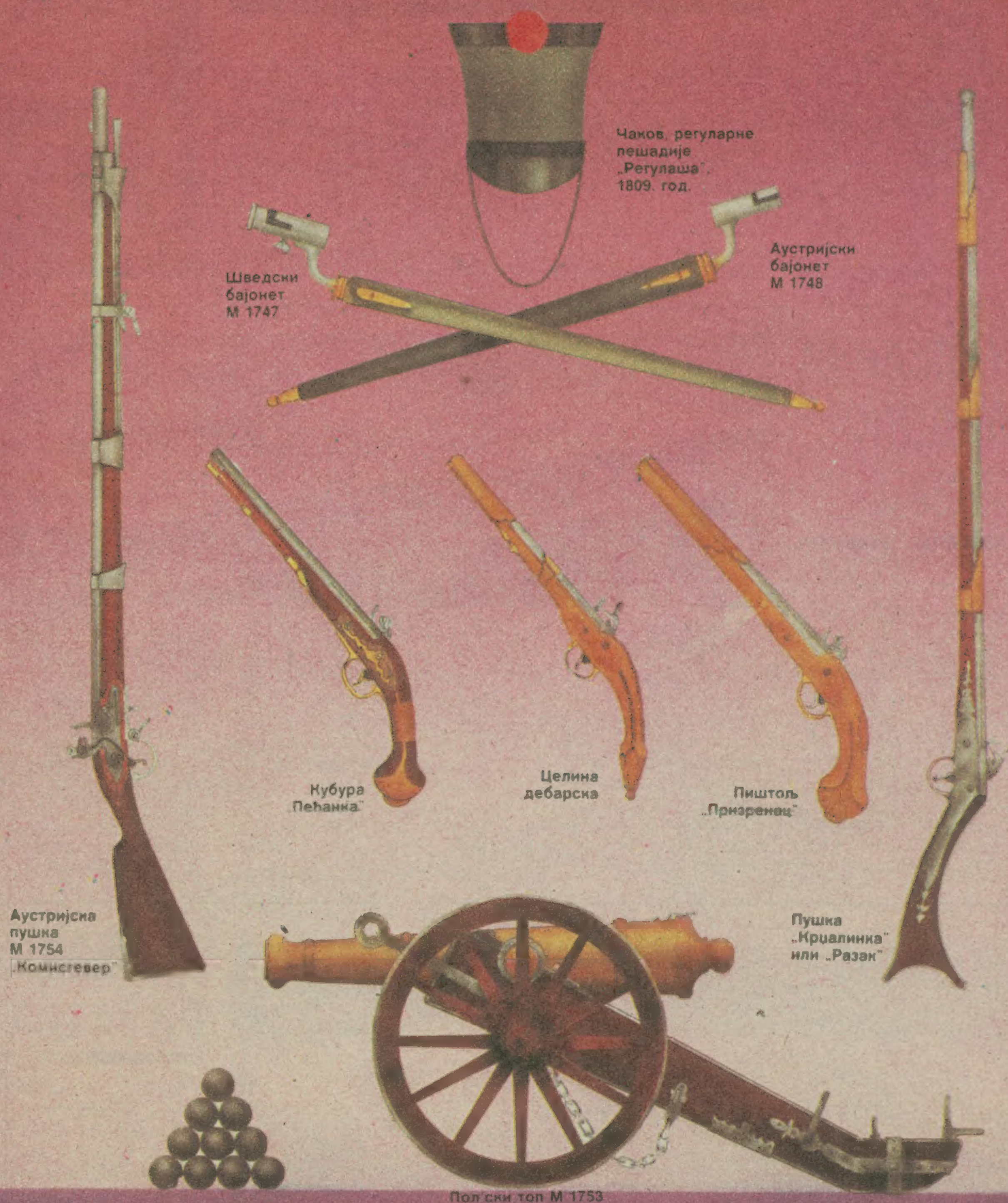
То је приморало устанике да се марта 1806. године обрате бечком двору са молбом да им се омогући легална куповина ратног материјала на аустријској територији. На жалост, делегација коју су чинили прота Матија Ненадовић, Божа Грујовић и Милош Урошевић, претрпела је потпун неуспех у Бечу.

Устаници су се силом прилика брзо прилагодили новонасталој ситуацији. Већ другог јуна 1806. Карађорђе позива у Топчидер трговце са аустријске територије и са њима прави план о илегалном снабдевању своје војске. Тако је рођена велика и ефикасна кријумчарска мрежа која је покривала велики део територије данашње Југославије.

Оружје је набављено чак у Штајерској, Корушкој и Крањској, одатле сплавовима, токовима Муре, Драве и Дунава, пребацивано у Славонију, Хрватску и Срем, и код пограничних места као што су били Земун и Митровица, тајно, најчешће ноћу, дотурано у Србију. Право чуђење изазива чињеница да су трговци, и поред будности војних власти, устаницима, сем пушака, дотурали и читаве топове са лафетима, тешке и по неколико стотина килограма.

Кад су се руска и устаничка војска 1807. спојиле, најзад су створени сви услови и за дотур толико очекиване савезничке помоћи Србији. Истина је да је Русија од 1807. до 1812. године устаницима испоручила неколико хиљада пушака, велике количине муниције и доста топова.

Тешкоће око илегалне набавке ратног материјала у Аустрији, као и

ВРХУНАЦ МАЈСТОРСТВА

застарелост оружја које су уступили Руси, али и жеља за осамостаљењем, приморали су устанике да почну да размишљају о томе да и сами праве оружје. Зато се још 1807. приступа обнови старог аустријског односно турског Арсенала и „Цојгхауса", који су се налазили у Доњем граду београдске тврђаве.

У овим радионицама су се ковала пешадијска копља намењена борцима без пушке са бајонетом, прекивале косе у сабље и „пројектовала" и изливала артиљеријска и пешадијска муниција. Арсенал посебно добија значај пошто је карловачки звоноливац Јован Фогарашија излио успешно први топ. Осим Фогарашија и његовог калфе Боте, познати тополивци оног времена су били још Милисав Петковић, Тома Милиновић и Јован Ковач, који је углавном радио на окивању оруђа, а технологији изливања топовских ђулади, бомби и граната, знатно су допринели руски ливци из Луганског завода Козма Калињин и Григориј Пољаков. Српски „хајдук-топ" по свим карактеристикама изједначио се са најсавременијим артиљеријским материјалом других европских армија.

И поред свих напора, основу наоружања масе народне војске су све време устанка чиниле пушке турско-балканског порекла занатске израде. Сви изводи се слажу да су у Србији најчешће пушке биле „крџалинке", потом „арнаутке" са својим варијантама „џефердарима" и „чибуклијама" као и јаничарске пушке „шишане".

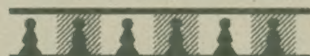
Од хладног оружја преовлађивао је јатаган погодан за борбу у расутом строју, потом сабље, а код коњице, и копља.

Успешне зачетке домаће војне индустрије, модернизацију наоружања и организацију савремене војске је прекинуо слом устанка 1813. Али, ма како био трагичан, крах 1813. није успео да уништи слободарске идеје и пробуђену свест народа. Свест да се снагом сопственог оружја може одупрети вековном поробљивачу, борбена искуства стицана током једне ратне деценије, први корени државотворности, две године касније ће донети један нов, успешнији бунт.

Бранко Богдановић

КАКО СУ ПОЧИЊАЛИ

ДВАНАЕСТ ВЕЛИЧАНСТВЕНИХ

КРОКОДИЛСКЕ СУЗЕ

СЕДМОГОДИШЊЕГ КАРПОВА ПРИМИЛИ СУ У ШАХОВСКУ СЕКЦИЈУ ЗАХВАЉУЈУЋИ ПРЕПОРУКАМА САШЕ КОЛИШКИНА: – ОВАЈ КЛИНАЦ ДОБРО ИГРА ШАХ, ПОБЕЂУЈЕ ЧАК И МЕНЕ

Анатолиј Карпов је рођен у Златоусти на Уралу 23. V 1951. године. Титула првака света му је додељена 1975. године пошто се званични првак Роберт Фишер добровољно повукао. У два меча са Корчнојем у Багиу и Мерану успешно је одбранио титулу. Један је од ретких послератних шампиона света који редовно игра на турнирима. Живи у Москви.

Добила сам брата – викала је 5. маја 1951. петогодишња Лариса Евгењевич Карпов, трчећи по дворишту једне вишеспратнице у далеком уралском граду Златоусти.

– Зашто вичеш толико, па сви су већ чули да сад имаш брата! Хвала богу сада ћу бар имати друга у овом дворишту. Досадиле су ми девојчице – побунио се Саша Колишкин, дечачић истог узраста, иначе Ларисин први сусед.

– За игру ћеш да причекаш док мој брат не порасте. Саша и није слутио да ће са малим Анатолијем, како су Ларисином брату дали име, почети да се игра за непуних пет година. А играли су и то веома озбиљно, ништа друго него шах.

Глуп разлог

Златоуста је индустријски град на Уралу, на оном делу те сурове планине где Средњи Урал прелази у Јужни. Ту негде на граници Европе и Азије, службовао је као начелник једног погона у металуршком комбинату Јевгеније Степанович Карпов. Ту је упознао Нину Григорјевну, оженио се њоме и добио кћер и сина.

Лариса је била здраво и напредно дете и лако је подносила сурову уралску климу. Анатолиј је био сушта супротност, нежног и осетљивог здравља, често је био болестан, па је мајка одлучила да напусти посао и остане код куће поготову што малог Тољу, нису хтели да приме у дечији вртић.

Кад би се вратио из фабрике, отац би прво прочитао новине, удобно се сместио у једну фотељу и на шаху који би поставио у крило, погледао најновију партију или покушавао да реши шаховски проблем. Увече дошао би неко од суседа или колега из фабрике да одиграју коју партију шаха. Често је Нина Григорјевна морала да опомиње играче да је поноћ одавно прошла и да сутра треба рано поћи на посао. Шах је, једноставно речено, Јевгенију Степановичу ушао под кожу. Иако није имао ниједну од категорија, није никада одиграо ниједну турнирску партију Карпов је као шампион света у књизи „И сутра поново у бој", написао за свога оца да је то прилично јак играч.

Четворогодишњи Анатолиј је често посматрао како отац игра, али ништа није разумео. Много му се допадала шарена шаховска табла, а од фигура нарочито га је привлачио скакач. Једнога дана, док је отац нервозно чекао да се појави пријатељ, Тоља га је упитао:

– Тата, молим те научи ме како се ово игра.

Озбиљни и строги Јевгеније Степанович одбрусио је:

– И сувише си мали да играш шах. Кад мало порастеш, показаћу ти.

Тоља се тихо повукао, дубоко разочаран што отац не жели да га научи да игра шах, због једнога, за њега тако глупог разлога, зато што је мали.

Није прошло ни месец дана, а Тоља се опет обратио оцу.

– Да ли сам сада довољно одрастао да ме научиш да играм шах?

– Не, сине, ниси још, шах је озбиљна и тешка игра. Ако га погрешно сад научиш, никада га касније нећеш играти добро.

Тако се то понављало више пута и коначно, негде пред пети рођендан малог и мршавог Анатолија, отац је немајући куд, пристао.

Ако заплачеш...

– Хајде прво да те научим како стоје фигуре.

– То знам – одговорио је дечак – сам ћу да их поређам.

Хитро је поређао и своје и очеве фигуре.

– Е, па да почнемо. Видиш свака фигура се креће по строго утврђеним правилима, али најважније је да схватиш да свака фигура има своју вредност – тако су почели први часови из шаха које је добио будући шампион. Отац је систематски, стрпљиво и са пуно љубави уводио петогодишњег дечака у тајне шаха, али није хтео да са њим одигра партију шаха. Тоља је упорно наваљивао, а отац одбијао. Било му је жао да га победи, а никако није хтео да га пусти да добије партију. Једнога дана – када је Тоља са својим молбама био неснослнији него обично и Јевгениј Степанович је попустио. Анатолиј је поређао фигуре узимајући за себе оне беле. Као први потез без размишљања је повукао пешака испред краља за два поља.

– Рецимо Тоља, због чега си одиграо баш тај потез.

– Па – одговорио је брзо дечак – видео сам да ти редовно тако почињеш партију. Отац је играо веома озбиљно и партија је брзо била готова. И следеће три је Тоља изгубио и то у не баш много потеза. Дечак се сав заруменио и сваког секунда је изгледало да ће бризнути у плач. С огромним напором је суздржао сузе. Можда би и заплакао да га отац није строгим гласом прекинуо.

– Добро запамти, без пораза нема победа. А ако почнеш да ми цмиздриш, знај добро са тобом више нећу играти шах.

– Да одиграмо још једну партију – предложио је Тоља, више у жељи да нешто каже него што је осећао потребу да још игра.

Отац је пристао, овог пута је почео да игра неозбиљно потурајући своје фигуре под удар синовљевих. На крају је остао само са краљем, али Тоља није никако успевао да га матира. Јевгенија Степановича је веома веселило што се његов Тоља толико силно замислио покушавајући да реши тајну звану мат. На велику жалост будућег шампионата никако му није пошло за руком да матира оца.

То вече је, ипак, добро запамтио, дуго ће се сећати речи да су порази у ствари пут до победа.

Опет Саша

Није прошло много, а у породици Карповљевих дошло је до битних промена. Оца су послали у Москву на институт „Баумана" на курс за инжењера-механичара. Мајка је на Уралу остала сама са децом. Анатолиј је партнера у шаху нашао у Саши Колишкину, оном истом дечаку из суседства који се стално у дворишту играо са његовом старијом сестром Ларисом. Саша је виши од њега за две главе и вероватно је једини човек данас на свету који може да се похвали да је Анатолија Карпова победио више од двадесетак пута.

Једне зиме Анатолиј се разболео и морао је дуже да остане у постељи. Све време је друговао са шахом. Мајка се уплашила да га то не замара више него што дечак може да поднесе, па је склонила шах.

– Толико су му биле велике сузе у очима да сам схватила зашто их људи зову „крокодилске", па сам се сажалила и вратила му га – причала је мајка оцу када се вратио из Москве.

Карпову је било свега седам година када је на шаховском небу заблистао метеор назван Махаил Таљ. Он је на многе дечаке, па и на малог Тољу деловао попут магнета. Тих дана Карпов је осетио неодољиву потребу да се учлани у неку шаховску секцију и опроба своје снаге са другом децом. Родитељи су имајући у виду његово нежно здравље, пружили отпор. Помогао је Саша Колишкин, а ко би други. Проблем је био и да Карпова приме у шаховску секцију Дворца спортова при металуршком комбинату којим је руководио Алексеј Пак, данас у свету познат као први професионални тренер Карпова. И овде је главну улогу одиграо Саша. Он је једноставно довео Карпова и рекао тренеру:

– Овај клинац добро игра шах, побеђује чак и мене – и Карпов је био примљен. Мали Тоља је попут својих славних претходника трудом, радом, залагањем и гвозденом вољом дошао до самог врха на коме је и дан-данас. Много тога се одрекао и много тога је жртвовао, али ништа није било узалуд.

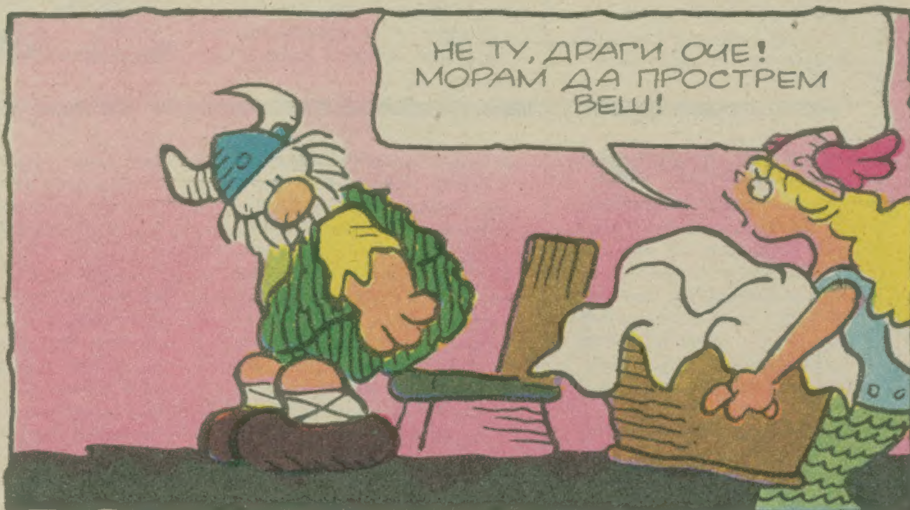
Б. М. – М. Ђ.

Dik Browne ХОГАР СТРАШНИ

ТАНКЕР ЗА ОВЦЕ

Овчетина у најразноврснијем облику омиљена је храна становника Блиског и Средњег истока. Али, у полупустињама тешко је гајити овце и због тога су се увозници хране са овог подручја обратили аустралијским сточарима. Аустралија је, међутим, далеко, а превоз оваца није нимало лак. Решење је пронашла једна шведска фирма која је изградила нарочити брод на десет спратова у које може да се смести тридесет хиљада оваца одједном. Права пловећа овчја фарма! Међутим, и то није било довољно. Због тога је у Јапану почело грађење специјалног танкера од 50 хиљада регистарских тона. Када треба превозити овце у резервоар танкера ставља се цинковски кавез са „кабинама" за овце. Пошто испоручи овце, танкер се враћа с товаром нафте.

СКУЛПТУРА ЗА ТРИ СЕКУНДЕ

Бечки инжењер Густав Хлетшил конструисао је аутомат који израђује бисте. Позирање траје свега три секунде. Специјална фото-камера обилази око главе оногa који позира начинивши за то време 180 снимака. Компјутер обрађује снимке описујући математичким језиком рељеф снимљене површине. Затим на основу тог описа аутомат изрезује од пластичне масе калуп по коме ће биста бити израђена. За израду скулптуре може се употребити било који материјал: гипс, бронза и слично. Овај метод може да се користи и за одливање драгоцених уметничких дела који су сувише крти. Сличних аутомата било је и раније, али коришћењем миникомпјутера смањене су његове размере и истовремено скраћено време израде.

УШИ НА ГОЛЕНИЦАМА

Код инсеката су органи за примање звука понекад смештени на најнеочекиванијим местима. Код зрикаваца и попца они се налазе на голеницама предњих ножица, код скакаваца на трбушчићу, код комараца на брковима-антенама.

Код кичмењака органи слуха су у процесу еволуције заузели почасно место на странама главе, а код сисара се појавила и ушна шкољка – уши. Пас ослушкује мрдајући ушима – подижући их, опуштајући или одмичући их у страну. Мрдајући ушима одређују извор звука и коњи, јежеви, јелени и зечеви. Афрички носорог може једно уво да усмери напред, а друго да забаци – назад.

За време зимског лова лисица у шуми налази пољске мишеве под дебелим слојем снега. Кртица разликује звуке инсеката и црва кроз неколико десетина центиметара дебео слој земље.

Човек чује звуке у обиму учестаности од 16 до 20 хиљада херца. А за мачку и пса чујни су и звуци до 60 хиљада херца, па и више. Оштрина слуха слепих мишева је фантастична: чак и шум лептирових крила он чује и до даљине од десетак метара.

ТАМО ГДЕ ЈЕ ЖИВЕО РОБИНЗОН

Робинзон Крусо, јунак романа Данијела Дефоа, давно је стекао симпатије читалаца свих узраста својом вредноћом, сналажљивошћу, снагом воље и добротом. Због тога и острво у Тихом океану, које лежи на четири стотине километара од обале Чилеа и на коме је Робинзон живео, носи његово име.

Као што је познато, прототип Робинзона био је енглески морнар, навигатор Александер Селкирк кога је 1704. године његов пргави капетан искрцао на једно ненастањено острво у архипелагу Хуан Фернандес. Сналажљивост и знање помогли су храбром морнару да потпуно сам преживи на острву четири године и дочека лађу која га је спасла.

Недавно су потомци Робинзона-Селкирка отпутовали на Робинзоново острво да би тамо поставили меморијалну таблу – споменик одважности и истрајности њиховог претка.

ПОСЛЕ 12000 ГОДИНА СНА

Совјетски научници успели су да оживе микроорганизме чија се старост процењује на дванаест хиљада година. Споре ових организама које спадају у гљиве биле су откривене дубоко у леду, на „полу хладноће", на совјетској антарктичкој станици „Васток". Пробе са дубине од око 400 метара биле су узете у условима потпуне стерилности. Микроскопски ситна „зрнца", засејана на хранљивој подлози, исклијала су после извесног времена.

На станици „Васток" сада изводе бушотине кроз три километра дебео слој леда. На једној бушотини већ су стигли до дубине од два километра. Микроорганизми добијени с те дубине још су старији, али научници ипак верују да ће им успети да и њих „оживе".

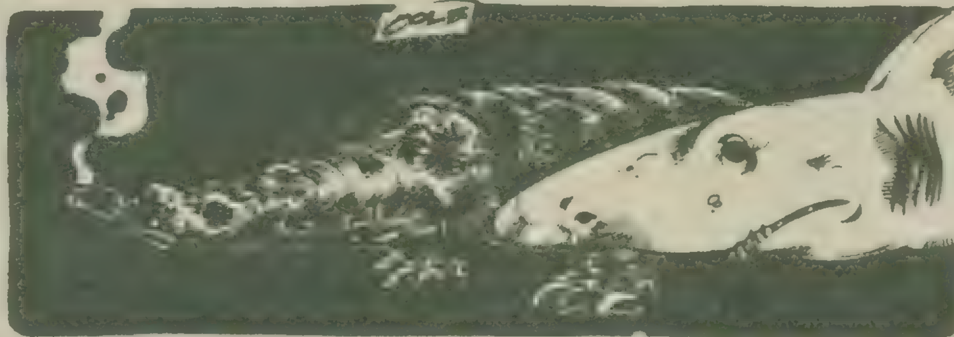

ОЛОВО С НЕБА

Недавно је британски Центар за хидролошка истраживања објавио веома забрињавајуће податке о загађености Северног мора. Према овом извештају морска вода сваке године прима 7740 тона олова, 5930 тона бакра, 30900 тона цинка, 2880 тона хрома, 840 тона кадмијума и 44 тоне живе. Како та огромна количина метала доспева у воду? Енглески стручњаци одговорили су и на то питање. Тако, на пример, 58 процената олова доспева у морску воду из атмосфере, 31 проценат доносе реке, 7 процената бацају у море приобална индустријска предузећа, а 2 – канализационе мреже. У атмосферу метали доспевају из индустријских предузећа, а олово – са издувним гасовима.

КО ЈЕ ОПАСНИЈИ?

Многи сматрају да је крокодил на сувом спор и да се тешко креће. То је, очигледно, заблуда јер су посматрања показала да на земљи крокодил може да постигне брзину и до педесет километара на час.

У Аустралији крокодили представљају велику опасност. Они су толико окретни и спретни на сувом да успевају да ухвате пса ако се задржао и заостао иза господара.

У аустралијским водама крокодили често ступају у борбу с ајкулама и у тим биткама морски разбојници обично губе. Због тога ајкуле избегавају ушћа река у којима обично има много крокодила. Причају да је једном један пролазник зажелео да се окупа у некој речици па је запитао неког дечака из оближњег насеља да случајно у води нема ајкула. Дечак је одговорио:

– Не, овде никад нема ајкула.

Али, кад је туриста пришао води, дечак је додао:

– Овде ајкула нема јер се оне много боје крокодила...

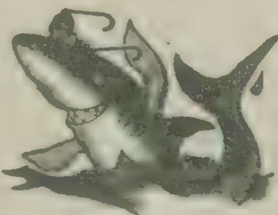
ЦУЦЛА-ТОПЛОМЕР

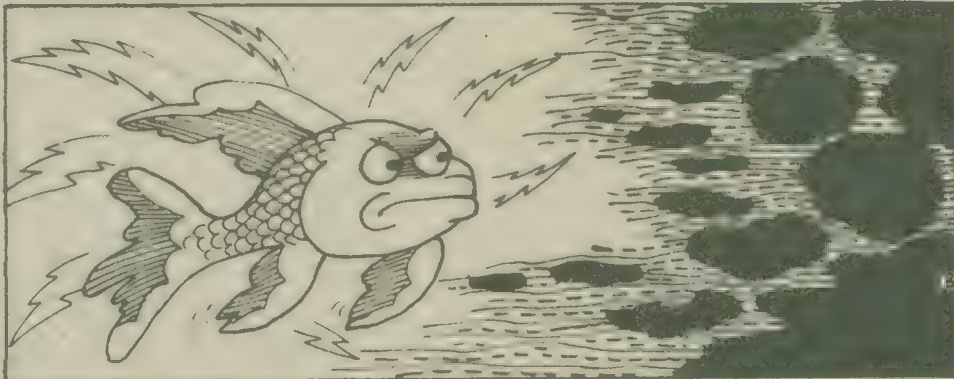
Мерење температуре је најмање непријатна од свих медицинских процедура. Али, и она постаје сложена када температуру треба измерити одојчету. Амерички стручњаци изумели су за такве случајеве цуцлу-топломер. Цуцла је напуњена глицерином у коме плива кружић од природног холестерина осетљивог на загревање. Тај кружић обично је зелен, али кад температура код детета пређе 37,7 он постаје црн.

ВИДЕ И У МРАКУ

Дуго се веровало да су ајкуле полуглуве и полуслепе. Према мишљењу научника баш због тога код ајкула се развио веома осетљив орган који им омогућава да осете промену у хемијском саставу воде и напону електричног поља.

Последња испитивања показала су да је такво мишљење погрешно: ајкуле имају изванредан слух и одлично виде, чак и у мраку.

ЈЕДНОСТАВНИЈЕ ОД КОМПЈУТЕРА

У рекама западне Африке живи мала риба убанги која има специјални орган који ствара електрицитет Убанги живи у веома мутној води и, не ослањајући се на чуло вида, сналази се на тај начин што одашиље електричне импулсе према чијем одбијању сазнаје о свему што је окружује. Поред тога, електрични сигнали омогућују рибици да чува границе своје територије од насртаја уљеза.

Ове особине рибе убанги заинтересовале су научнике. Они су установили да риба одашиље од четири стотине до осам стотина електричних импулса у минуту. Међутим, чим рибица осети да је квалитет воде опао, она смањује број импулса.

То није први случај да рибу позивају у помоћ стручњаци који се брину о чистоћи река, вештачких језера и мора. Француски научници предложили су свој метод контроле вода: они мењају електричне импулсе у мозгу пастрмке која видљиво реагује на загађену воду, па чак и „распознаје" материју која је загадила, као и количину те материје. Међутим, за то је потребно убацити сићушне електроде у тело рибе и имати нарочити компјутер који ће обрадити добијену информацију. Рибица убанги обавља то много једноставније, без икакве помоћи технике.

ВРЕМЕНСКА ПРОГНОЗА ПОМОЋУ ТЕЛЕФОНА

Овом готово заборављеном проналаску навршава се сто година. У околини Петрограда, данашњег Лењинграда, године 1884. извршена је прва проба „телефонског предсказивача времена".

У земљу су пободи два гвоздена стожера и спојили их с телефонском слушалицом. Овај више него једноставан апарат показао се употребљив, па чак и веома користан.

При приближавању непогоде у слушалици се

могла јасно чути тутњава. Отприлике дванаест часова пре кише чуо се потмули шум. Један час пре олује чули су се звуци који подсећају на добовање кише по прозорским окнима. А на промену атмосферског притиска апарат је реаговао шумом налик на птичји цвркут.

РОБОТ – КАЛИГРАФ

Такмичења у лепом писању давно су постала традиционална у Јапану. Наоружана четкицама за писање јапанска деца исписују тушем разне јероглифе јапанског писма. Прошле године у такмичењу су први пут учествовали – роботи. Челична рука једног од њих исписала је четкицом и црним тушем знак за реч „пут" (на јапанском „мичи") и то тако лепо да је шест хиљада учесника у такмичењу наградило робота једнодушним аплаузом. Један други робот је четкицом на зрну пиринча насликао два јероглифа који означавају реч „технологија" (на јапанском „хијуцу"). Оба механизма припадају такозваним монтажним роботима у чију су меморију унесени покрети у три димензије.

ДОМ ЗА ЛЕПТИРОВЕ

У близини Саутемптона, у Енглеској, подигнута је стаклена зграда у којој слободно лети око хиљаду европских и егзотичних лептирова, представника више од педесет врста. Оснивачи ове јединствене установе верују да ће кула лептирова постати веома привлачна за туристе. У зоолошким вртовима приказују скоро искључиво кичмењаке који, иначе, представљају само незнатан део животињског света. Подизање „зоолошког врта бескичмењака" одушевљено су поздравили не само стручњаци, већ и обични посматрачи.

МИНЂУШЕ ЗА... КРАВЕ

У Енглеској су почели да продају наушнице за краве. Зашто? Минђуше су начињене од поливинилхлорида који је натопљен веома јаким синтетичним средством против инсеката. То средство толико брзо делује да муве, комарци или обади не успевају да уједу животињу – угину пре но што избаце рилицу. При томе, овај препарат уопште није штетан по човека и домаће животиње. Време деловања ових наушница износи четири месеца.

ДА ЛИ ЋЕ СЕ ПРОИЗВОДИТИ?

АУТО ЗА РЕКРЕАЦИЈУ!

СВЕ ОНЕ КОЈИ МИСЛЕ ДА ЈЕ ЗА РЕКРЕАЦИЈУ ПОТРЕБНА САМО СПОРТСКА САЛА ИЛИ ТЕРЕН, „ФОРД" УВЕРАВА ДА ГРЕШЕ. НЕОПХОДАН ИМ ЈЕ, ПО ЊЕМУ, И МАЛИ ОТВОРЕНИ ДВОСЕД КОЈИМ ЋЕ ДО ТЕ САЛЕ СТИЋИ.

Судећи по оном што је било приказано на јубиларној, педесетој, Међународној изложби аутомобила у Франкфурту, проблема с нафтом – нема. Готово да није било произвођача светског гласа који се није потрудио да закупи штанд и на њему изложи најновије моделе, по правилу оне с великим и снажним машинама. Нових модела малолитражних аутомобила предвиђених за великосеријску производњу практично и није било. Новац, очигледно, праве велики. Часни изузетак представљали су „Форд" и „Џенерал моторс" односно његов огранак „Опел": они су у Франкфурту изложили два модела за које се не зна да ли ће се уопште и када производити. Јер, упркос томе што енергетски потенцијали постају сваким даном све мањи и неизвеснији, данашњи купци нису спремни да се одрекну конфора на који су годинама навикнути. Ускладити њихове захтеве и малу, економичну потрошњу није нимало лако, па ипак „Фордова" и „Џенерал моторсова" студија управо то покушава.

Ако волите промају...

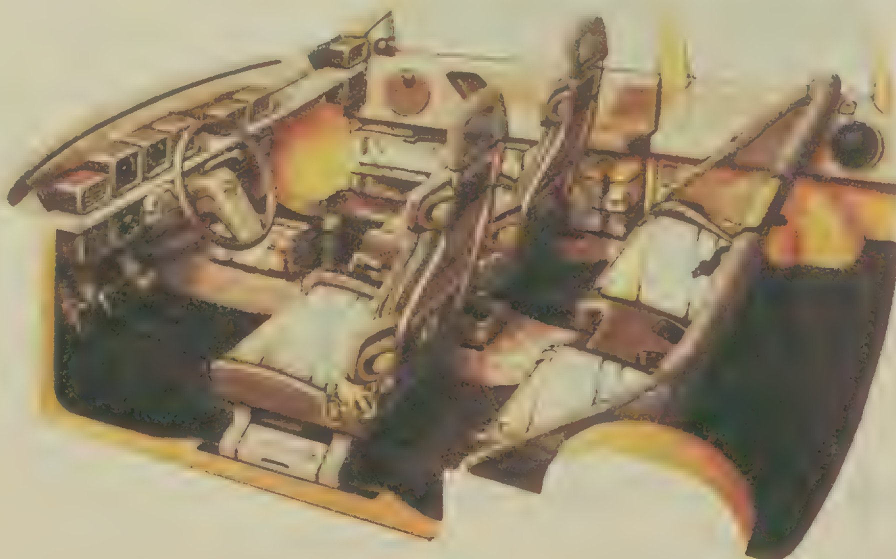
Модел који је изложио „Форд" је отворени двосед који је доњи построј преузео од **фиесте.** За изглед баркете (barchette), како се ова студија зове, побринули су се не само дизајнери „Форда" већ и „Chia" из Торина. Њиховим заједничким напорима направљено је возило за које произвођач каже да је намењено – рекреацији. У служби рекреације или не, тек баркета је изазвала велико интересовање пре свега младих и оних којима вожња уз промају не смета. Помиње се чак цифра од 100.000 захтева који ће бити упућени „Форду" да је пусти у великосеријску производњу. Колико је ово тачно није било могуће утврдити али је врло вероватно с обзиром да на светском тржишту већ годинама нема много створених аутомобила.

И модел који је направио „Опел" и представио

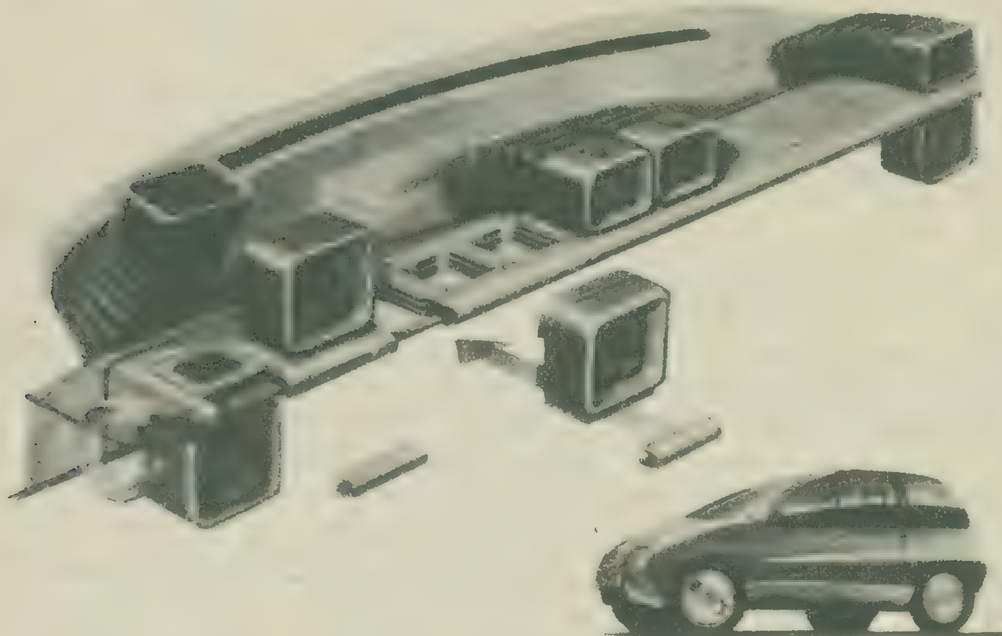
Пртљажни простор постаје три пута већи кад се преклопе задња седишта.

„Опел" је све учинио како ниједан центиметар простора не би остао неискоришћен.

Ту проходност увећавају и петостепени мењач, погон на сва четири точка и могућност подешавања висине возила од тла. По свему што је у Франкфурту могло да се види, „Опел" није штедео труда да низом детаља и техничких решења, овај по димензијама мали аутомобил учини великим по ономе што је у стању да пружи.

М. Борисављевић

Инструменти у ОПЕЛ ЈУНИОРУ су израђени у техници мобила тако да могу да се користе и ван возила.

Пресвлаке са седишта се врло лако скидају, и, ако затреба, могу да се користе за спавање као душеци.

под називом **опел јуниор** намењен је врло широком кругу купаца, посебно младих. Његов аутомобил је четвороседи који има низ занимљивих и оригиналних решења. Тако рецимо пресвлаке на седиштима могу да се скидају и користе као душеци за спавање а инструменти су израђени у техници модула тако да могу врло лако да се изваде и користе и ван возила.

Опел јуниор има четвороцилиндричан мотор попречно уграђен у предњем делу возила са радном запремином од 1200 ccm и снагом од 40 kW. Убрзање од 0 до 100 km/h овај аутомобил постиже за нешто мање од 15 секунди а максимална брзина коју ће моћи да развије је 150 km/h. Потрошња је релативно скромна: при брзини од 90 km/h троши 4 литра на 100 km.

Браник као спојлер

Опелов малиша дугачак је 3410, широк 1570 а висок 1450 mm и допадљиво изгледа. Отпор ваздуха код њега је значајно смањен применом низа аеродинамичких детаља као што је ниско спуштен предњи део возила у који су уграђени фарови, браник у виду спојлера и интегрисани отвор за довод ваздуха. Занимљив детаљ на **опел јуниору** су поклопци на точковима кроз чије се прорезе кочнице врло ефикасно хладе. Од троја врата, она позади се отварају тако да се пречник отварања смањује за читавих 30 cm.

Унутрашњи простор тј. кабину могуће је користити према потреби а то значи да је погодна и за преношење кабастих терета. Пртљажни простор је опремљен низом контејнера врло погодних за смештај ствари у случају дужих путовања. Запремина пртљажника је 256 литара а кад се преклопе задња седишта он постаје скоро троструко већи.

Својих 650 kg **опел јуниор** носи на релативно великим точковима опремљеним гумама димензија 165/60 SR 14 што му омогућава максималну проходност и по беспућу и по зимским условима вожње.

„Читали су је тако усрдно, прошла је кроз толико руку да је прво издање било готово сасвим излизано од употребе" – писао је историчар науке Либри о књизи Наполитанца Ђанбатисте дела Порте (1538–1615) „Природна магија или О чудима ствари природних". Либри је био у праву: дело младог шарлатана, издато у четири тома 1558, превазишло је по популарности све границе. С латинског је преведено на италијански, француски, шпански и арапски, штампано је у до тада незамисливим тиражима.... Није ни чудо: Порта је сасвим озбиљно писао да се паметне жене могу одабрати међу мање паметним и глупим помоћу магнета, описивао лампу која људске главе претвара у коњске и тако даље.

Када је тридест година касније Порта, сада већ сазрео и мудрији, покушао да изда поново своју књигу, очишћену од мистичних схватања и шарлатанских измишљотина, чекало га је потпуно разочарење. Његова нова књига, која је у научном смислу била неупоредиво боља, није више занимала широку читалачку публику. Нова књига Ђанбатисте дела Порте садржавала је много драгоцених и тачних запажања и важних открића.

Тако је, на пример, свим ученицима добро познат опит с гвозденим опиљцима који се на одређен начин распоређују дуж магнетских линија, први пут описан баш у његовој књизи. Порта је такође открио такозвани „закон Кири" – нестајање магнетских својстава при загревању магнета до високих температура – тачно одредио фокус конкавног огледала и описао још многе друге природне појаве.

Сви ти корисни подаци нису се случајно нашли у књизи Ђанбатисте дела Порте „Природна магија" јер је он, по сопственом тврђењу, укључио у њу не само оно што је сам смислио или открио. Порта се о свему распитивао о тајнама природе код свих које је сретао и код обичних људи и код научника – и уносио то у свој трактат не наводећи изворе. По мишљењу стручњака, баш у томе и лежи вредност Портине књиге за историју науке: „Магија" је тако постала зборник колективног научног опита 16. века.

Монголско-татарска племена поново су запретила московској кнежевини која је, мада ојачана после потчињавања мањих околних кнежевина, тешко излазила накрај с ратоборним Азијатима. Градић на ушћу Неглине у Москву моћни канови су неколико пута претварали у прах и пепео, упорно обнављали, био је сваки пут јачи, нарочито Кремљ, утврђење у коме је живео кнез са бојарима и војницима. У почетку је то била велика и дугачка дрвена грађевина која би често планула, после напада непријатеља или немара становника, али из оближњих шума стизало је ново дрво.

Тек почетком 14. века, за власти Ивана Калита, унука Александра Невског, у Кремљу се појављују камене грађевине. Биле су то, истина, само неке цркве, али и оне су неколико пута послужиле као добро уточиште пред непријатељем.

Калита је, осим тога, успео да потчини околна кнежевства и обезбеди себи титулу великог кнеза па је новцем приволео и татарског кана да више не упада на његову територију. Био је изузетно богат о чему говори и име Калит које, у преводу, значи отприлике – врећа пуна пара. Данак је кану односио лично велики кнез Калит.

Кнеже, не чини лудост!

У време Калитовог унука Димитрија Ивановича Кремљ је постао још јачи: уместо древних зидина над реком Московом нарасли су камени. Нови кнез позвао је и мајсторе који су направили ново оружје, дотад невиђено у Русији – топове који су избацивали мале али врло ефикасне камене кугле. Било је то, каже историја, прво ватрено оружје у овој земљи.

Успон московске кнежевине није одговарао монголско-татарском кану, посебно припајање околних државица. У лето 1380. године кан Мамај одлучио је да стане на пут кнезу и на Русију покренуо огромну војску. Под његовом командом било је, тврде историчари, преко 200 хиљада војника, сила од које би уздрхтале и много веће и јаче државе него што је била московска кнежевина.

На вест о покрету кана Мамаја у Москву се уселио страх. Бојари нису били начисто да ли побећи (само нису знали куд), остати и бранити се из Кремља или... То „или" пресекао је велики кнез Димитрије наредбом да се све што може да носи оружје окупи пред Москвом и крене у сусрет татарском кану. Многи бојари су приговорили кнезу да не прави лудост и да сачека Мамаја у Кремљу, али су морали да се повинују наредби моћног Димитрија, неки нису ни дочекали да виде или бар чују за исход сукоба.

Ускоро је Москва опустела, велики кнез је одвео војску према Дону откуд су стизали гласови да претходнице кана Мамаја већ спремају терен за долазак главнине. Нешто милом, а нешто и силом, Димитрију се уз пут придружило много руских кнезова. Наравно, претходно су морали да признају власт великог московског кнеза. А кад су се прикључиле и јединице дотад независних украјинских и белоруских властодржаца, под Димитријевим заповедништвом нашло се 150 хиљада људи. Чак су и сељаци остављали њиве и прилазили војсци. Први пут, тврде историчари, сељаци су својевољно кренули да бране земљу у којој је мало шта било њихово, они сами били су својина бојара.

Замка

Пут ка југу, према Дону, потрајао је и многима се чинило да никада неће стићи куд су наумили.

У зору 7. септембра Димитрије је наредио да се пређе Дон. Чамцима и сплавовима направљеним на брзину војска је до ноћи прешла мирну али широку реку и утаборила се на левој обали. После извештаја гласника велики московски кнез одлучио је да се татарском кану који је био у близини супротстави на Куликовом пољу. Не без разлога – окружено шумом и испресецано многим потоцима и јаругама није дозвољавало непријатељу да се размахне својом ударном снагом – коњицом.

Очигледно добар стратег, Димитрије је свом противнику припремио још једну замку: борци на челу са кнезом Серпуховским и бојаром Баброном-Волинским сакрили су се у шуму. Њихов задатак је био да у одлучујућем тренутку битке ударе на већ изморeног непријатеља.

У зору 8. септембра под окриљем густе магле каква зна да буде поред реке руска војска постројила се у борбени поредак. Шума дугих копаља заузела је прве редове. Кад су сунчеви зраци растерали маглу, огласиле су се прве трубе и на чело руских јединица, и поред противљења своје пратње, стигао је велики московски кнез.

С друге стране одјекнули су звуци татарских рогова праћени рзањем коња. Две огромне војске биле су постројене једна према другој – чекао се знак за почетак одлучујуће битке. Међутим, као у каквом витешком роману, прво је требало да се у двобоју огледају два највештија борца.

Татари су опкољени

Прво се из татарских редова издвојио коњаник. Водичи који су махом били татарског порекла обавестили су Димитрија да је то чувени ратник Челубеј, вешт борац који је добио безброј двобоја. Челубеј је, на коњу који је лагано поигравао, стигао до средине поља, лако подигао тешко копље и машући њим упутио изазов.

Руски редови су се раздвојили и из гомиле је изјахао бојар Пересвета, такође победник многих двобоја. После неколико тренутака оба коњаника, са копљима испред себе, јурнула су један према другом. Судар је био жесток, али су обојица остала у седлу и пројурила један поред другог. Док је гомила подвикивала својим борцима, они су хитро окренули коње и сад мало

БИТКА НА КУЛИКОВОМ ПОЉУ

ДОНСКИ ПРОТИВ МАМАЈА

ДВЕ ОГРОМНЕ ВОЈСКЕ БИЛЕ СУ ПОСТРОЈЕНЕ ЈЕДНА ПРЕМА ДРУГОЈ И САМО СЕ ЧЕКАО ЗНАК ЗА ПОЧЕТАК ОДСУДНЕ БИТКЕ. МЕЂУТИМ, КАО У КАКВОМ ВИТЕШКОМ РОМАНУ,ПРВО ЈЕ ТРЕБАЛО ДА СЕ У ДВОБОЈУ ОГЛЕДАЈУ ДВА НАЈВЕШТИЈА БОРЦА.

опрезније, кренули у нов окршај. Челубеј је вештим маневром натерао свог коња да за тренутак посрне и његово копље је Пересвета погодило у стомак. Међутим, тај исти маневар је био кобан и за поданика кана Мамаја: у магновењу је померио штит и добио смртоносан ударац у груди. Избачен из седла Челубеј је остао на ледини, док је мртвог Пересвету коњ однео у руске редове. Двобој је, уз громогласно „ху", завршен без победника.

После неколико тренутака поново су се огласиле трубе и рогови: битка може да почне. Топот коња заглушио је бојне покличе а стреле замрачиле небо. Копље у штит, метал у метал, тело уз тело, рзање коња и урлик погођених. У крвавом ковитлацу Татари су потискивали руски центар, а затим су се сјајни јахачи устремили на једно па на друго крило. Ипак, руска војска одбија један, па други удар. Не задуго. Татари су покретљивији, покушавају да зађу Русима за леђа и коначно реше битку

Подне је већ прошло али битка не јењава, мада је очигледно да су руске јединице у далеко тежем положају. Кан Мамај наређује да поново покушају да опколе Русе и сатерају их у Дон У том тренутку, кад је већ изгледало да Татарима победа не може измаћи, из шуме су грунуле скривене руске јединице. Мамајеви војници били су опкољени.

Славље у Кремљу

Добро организовани татарски редови почели су да се повијају, не знају где ће јер су Руси и испред и иза њих. Узалуд су челници покушавали да преокрену битку у своју корист: војска моћног Мамаја спласнула је у немоћну гомилу. Најпре је Кан напустио бојно поље а онда је стигло спасоносно наређење да се и војници повуку.

Пуних педесет километара Руси су гонили остатке поражене татарске војске која је, захваљујући брзим и издржљивим коњима, ипак успела да сачува један део снага и склони се у бескрајна пространства јужних степа.

Неколико дана после куликовске битке у Москву је ујахао коњаник кнеза Димитрија носећи глас о великој победи над татарским каном Мамајем. Летописи кажу да се од оснивања града на реци Москви (1147) није тако и толико славило. А кад се, неколико недеља касније, на вратима Кремља појавио и победник на челу својих одреда. Москва је личила на Рим у време повратка војсковођа из победоносних похода.

Због велике победе на обалама Дона велики московски кнез Димитрије добио је надимак Донски. Битка на Куликовом пољу била је прва велика победа коју су Руси извојевали над монголско-татарским племенима и она је, тврди историја, означила почетак ослободилачке борбе руског народа.

. . .

Мада је Димитриј у куликовској бици задао тежак ударац монголско-татарским племенима, ови се нису тако лако предавали. После две године, под вођством новог кана, стигли су до Москве, до темеља је разорили и на крају остатке спалили. Али, Москва је поново израсла.

П. Милатовић

„ЗАБАВНИКОВА" ЕНЦИКЛОПЕДИЈА ЛЕКОВИТОГ БИЉА

ЦИКОРИЈА

(Cichorium intybus L.), Asteraceae

Народна имена: вишњев реград, водопија, водоплав, голица, гологуза, дивља лоћика, желтеница, женетрга, жућеница, јандрешица, кажипут, коњска трава, модрица, плавоцвет, плавуља, подрожник, радић, сунчево цвеће, цигура, цикорија, чикора шантога, шурлин.

Опис биљке

Вишегодишња зељаста биљка висине до 1,5 m, а некад и више. Корен је вретенаст или скоро ваљкаст, једноставан или разгранат, дугачак од 15 до 30 cm и дебео 1–1,5 cm, mескат и пун млечног сока. Стабљика је усправна, угласта, у горњем делу разграната и врло тврда. И стабљика и листови су покривени кратким длакама. Приземни листови су распоређени у облику розете. Они су највећи, дугуљасти, по ободу дубоко неправилно урезани. Листови на стабљици су мањи, краћи, дугуљасто-копљасти, мање урезани и на бази обухватају стабљику. Цветови су упадљиве, врло лепе плаве боје, језичасти, постављени терминално на стабљици и гранама или у пазуху листа. У пречнику имају око 3 cm. Цвета веома много преко целог лета. Главице се отварају ујутру а затварају предвече.

Распрострањеност

Расте појединачно или у групи, свуда, као коров поред путева, по ливадама и пашњацима, на њивама и необрађеним местима, на ивицама шума и др.

Берба

Од цикорије се користи корен. Најбоље је ако се он копа у јесен. Тада је најдебљи, има највише лековитих састојака и других корисних материја. За лековите сврхе највише се цени корен копан на крају прве године живота биљке. Извађено корење се опере од земље, огули ножем и сече попреко у делове од 4 до 6 cm дужине. Корење се суши сувим ваздухом. За производњу корена цикорије који служи као замена кафе, сушење се обавља углавном у специјалним сушарама на спратове, на рупичастим полицама које се греју чак до 120°, понекад и у ротационим цилиндрима. Током ове операције добијају се паралелопипедни комади осушеног корена који се затим прже као и кафа, дробе и мељу.

Употреба

Користи се у народној медицини као горко средство за лечење органа за варење тј., побољшање апетита, јачање желуца, боље варење као диуретик за излучивање мокраће и бољи рад жучи. Код катара желуца, корен цикорије помеша се с травом ивом, хајдучком травом, мајчином душицом и лишћем од ораха. Две до три супене кашике прелије се увече кључалом водом, остави преко ноћи, ујутру процеди и пије преко дана уместо воде. За лечење катара црева и за побољшање апетита, корен цикорије узима се у комбинацији с очајницом, ивом травом и хајдучком травом на исти начин. Корен цикорије се код нас користи за израду Франкове цигуре. То је испржен и самлевен корен гајене цикорије са крупним и меснатим корењем. Овај корен садржи инулин уместо скроба као резервну храну. Инулин се хидролизује на фруктозу и због тога овај корен користе нарочито дијабетичари. Прокувана цигура даје напитак који је веома обојен и користи се сам као замена за кафу или помешан с млеком. Ова „кафа" није токсична и делује као диуретик и средство за чишћење. У облику екстракта, пржена цигура служи као додатак буљонима и сосовима.

Проф. др Момчило ТОРУНОВИЋ

НЕОБИЧНА КАТАСТРОФА

СПАСИОЦИ СУ ОБОРИЛИ „НОРМАНДИЈУ”

БИЛА ЈЕ ТО НАЈВЕЋА И НАЈБРЖА ЛАЂА НА АТЛАНТИКУ. ПРИМАЛА ЈЕ ДВЕ ХИЉАДЕ ПУТНИКА КОЈИ СУ У ТРПЕЗАРИЈИ ДУГАЧКОЈ ДЕВЕДЕСЕТ МЕТАРА ДНЕВНО МОГЛИ ДА БИРАЈУ ИЗМЕЂУ ЧЕТИРИ ХИЉАДЕ ЈЕЛА! ПЛОВИЛА ЈЕ САМО ЧЕТИРИ ГОДИНЕ И ЗАВРШИЛА У СТАРОМ ГВОЖЂУ.

Почетком 1928. године осам метара дугачак модел будућег путничког брода успешно је положио испит у експерименталном базену. Одговорни у „Трансату", француској пловидбеној линији за Атлантик, коначно су поверовали конструктору Владимиру Јуркевичу, руском емигранту, и одобрили му изградњу брода који је требало да буде већи и луксузнији од свих дотадашњих.

Готово истовремено у Великој Британији две највеће бродске компаније „Вајт стар" и „Канард" такође планирају да направе сличне лађе. Али, пошто је са 1929. дошло време велике економске кризе, број путника за Америку драстично се смањио а самим тим и пара за нове подухвате понестаје. Због тога се „Вајт стар" повлачи, док „Канард" наставља са изградњом брода 534, будућег „Квин Мери".

Због тешког материјалног стања у „Трансату" се колебају да ли да се упусте у ризик изградње брода тако да званично почињу са конструкцијом тек кад су од француске владе добили финансијску подршку. Тек јануара 1931. почиње изградња лађе, чији је „радни" назив био T6BIS, док се у лукама Авр и Њујорк припремају посебни докови, који ће моћи да приме нове пловне грдосије.

Десет дана пре монтирања брода T6BIS у воду, океанска лепотица још није имала име. Предлагана су различита имена: Лепа Францускиња, Јованка Орлеанка, Морис Шевалије, Наполеон, Бенџамин Франклин, чак и Линдберг. На крају брод је добио име по француској покрајини Нормандији.

У присуству двеста хиљада окупљених радозналаца супруга тадашњег француског председника Албера Лебрена крстила је брод 29. октобра 1933. разбивши боцу шампањца о прамац. „Нормандија" је уз звуке Марсељезе за седам секунди склизнула са шина у воду фантастичном брзином од седамнаест чворова на сат.

Версај на океану

Тридесет хиљада петсто тона велика „Нормандија" поринута је у воду, али то још није значило да може да отпочне са пловидбом. Још две године је требало да се ради на унутрашњем уређењу и декорацији. Позвани су најбољи уметници и архитекте да опреме кабине и сале. Тако је трпезарија дугачка деведесет метара (била је већа и од чувене сале огледала у палати у Версају) поред гипсаних радова на таваници и витража на прозорима била украшена са дванаест кристалних фонтана осветљених изнутра. У осталим салама били су постављени мозаици по зидовима са призорима из француске историје, ту су биле таписерије и скулптуре, набављено је тропско биље и егзотичне птице. На „Нормандији", дугачкој триста метара и широкој тридесет пет, нашло се простора и за биоскопску салу са четиристо места, смештена је и комплетно опремљена операциона сала у којој су непрекидно дежурала по два лекара. Једанаест палуба повезивала су двадесет три лифта.

На брод је могло да се укрца близу две хиљаде путника које је опслуживало 1345 људи. Поређења ради „Квин Мери" је примала четиристо путника више а имала је седамдесет пет чланова посаде мање. У кухињи је радило седамдесет шест врхунских кувара који су заједно са сто помоћника дневно припремали око четири хиљаде различитих јела која су могла да се нађу само у најфинијим светским ресторанима.

Кабине су биле подељене у три категорије. Од двадесет осам специјалне de lux класе две су биле намењене само онима са најдубљим џепом. Биле су на горњој палуби, имале су по осам соба и свака од тих просторија била је опремљена најскупљим старинским намештајем који се по боји слагао са нијансом свиле на зидовима.

За кабине прве класе плаћало се триста долара, друге – сто четрдесет један долар, а у треће се смештао онај ко би одвојио деведесет један долар. Свака кабина имала је свој назив, то су била имена градова у Нормандији. Ако путник није желео да буде окружен барокним стилом или древним јапанским и кинеским увек је имао могућност избора – било је и кабина сасвим модерно опремљених.

Из луке Авр „Нормандија" је кренула на своје прво путовање 29. маја 1935. године. Ка Америци су се, уз „обичне смртнике" упутили и тада чувена списатељка Колет, затим познати јувелир и дизајнер накита Пјер Картије, ту је био и творац парфема и козметичких средстава Жак Ланвен.

„Нормандији" – плава трака

Наравно, са њима је био и идејни отац брода Владимир Јуркевич.

На командном мосту владало је велико узбуђење. Капетан и први официри нису желели да покажу да им је жеља да освоје „плаву траку" која се давала најбржем броду на Атлантику. Када су после четири дана, три часа и четрнаест минута упловили у њујоршку луку међу официрима је настало славље. „Нормандија" је просечном брзином од 29,94 чвора на сат постала најбржи брод на Атлантику.

На уласку у америчку луку све што је пловило и што се у том тренутку нашло на Хадсон реци, поздрављало је француску лепотицу. Приређено је славље које је надмашивало церемонију испраћаја у луци Авр. На хиљаде људи дошло је да види „Нормандију" укотвљену на доку 88. За педесет центи могао је да се обиђе читав брод. Дугачки редови радозналаца свакодневно су могли да се виде испред билетарнице, људи су били спремни да чекају и по не-

НИЈЕ САСВИМ МРТАВ

Током 1942. године многобројне ствари са „Нормандије" продате су на аукцији. Тако је за осамнаест хиљада флаша вина плаћено двадесет хиљада долара, двадесет хиљада разноразних играчака из дечје сале донело је следећих шестсто хиљада долара. Шест клавира процењено је на седамсто долара по комаду, а 8.534 појаса за спасавање плаћена су укупно триста десет долара.

Огромна врата од бронзе која су стајала на улазу у трпезарију данас красе улаз једне цркве у Бруклину, један од пропелера нашао се у Музеју поморства у Авру док се витражи из трпезарије чувају у њујоршком Метрополитен музеју.

Агонија „Нормандије" трајала је један сат. Док је брод цвилео и давио се наочиглед свих, међу окупљеним људима стајао је један човек и плакао. Био је то Владимир Јуркевич, идејни творац лађе.

колико сати само да се попну на лађу.

Одговорни у „Трансату" нису очекивали такво интересовање и одушевљење за путнички брод. Тек кад су схватили да су направили добар посао почели су да размишљају о изградњи још већег брода који би се звао „Бретања". Дужа од „Нормандије" за око стотину метара била би то импозантна лађа, велика као чувене њујоршке близнакиње у којима је смештен Светски трговачки центар. На несрећу директора „Трансата" Пјера де Малглева идеја о „Бретањи" се никада није остварила.

Дошло је ново време.

Када је 23. августа 1939. „Нормандија" испловила из луке Авр нико тада није могао ни да сања да ће то бити њен последњи прелазак Атлантика. Другог дана пловидбе капетан „Нормандије" примећује немачки брод „Бремен", готово исто тако брз као што је био и он сам. Капетан се потрудио да умакне нежељеном пратиоцу тако што је узео знатно севернији курс. Преплашени путници су следећег дана могли да констатују да „Бремена" више нема на видику али и да неће у Њујорк стићи у регуларном времену. Та, сто тридесет девета пловидба трајала је дуже него иједна пре тога – седам дана.

Повратак у Француску био је предвиђен за два дана, али „Нормандија" се никада више неће вратити у домовину.

За четири године, колико је пловила пре тога, превезла је 133 хиљаде 170 путника, а судбина је хтела да заврши на њујоршким доковима. Француска влада сматрала је да ће њена лађа бити сигурнија у Америци.

Први и последњи пут заједно

Првог септембра 1939, на дан кад је „Нормандија" отказала пловидбу, Немци су напали Пољску, а само два дана касније Француска и Велика Британија су објавиле рат Немачкој. Четвртог септембра у њујоршку луку пристиже и британски путнички брод „Квин Мери", а марта 1940. придружује им се и полудовршена лађа „Квин Елизабет". То је први (и последњи) пут у историји да су се једна уз другу нашле три највеће путничке лађе које су икада изграђене. Међутим, већ крајем тог месеца „Квин Мери", обојен у сиво кренуо је ка Сиднеју где ће бити претворен у ратни брод, а у новембру му се придружује и „Квин Елизабет". У њујоршкој луци остаје само „Нормандија".

На броду је остало сто људи који су свакодневно подизали француску заставу очекујући шта ће даље бити са њима. „Трансат" је уредно плаћао по хиљаду долара дневно за место у луци. Америчке власти нису рачунале са „Нормандијом" све до напада Јапанаца код Перл Харбура 7. децембра 1941. године. Тек тада одлучују да ову путничку лепотицу уврсте у своју ратну флоту под називом „У.С.С. Лафајет".

Радови на „Нормандији" почели су децембра 1941. године, америчке власти дале су рок од три недеље да се лађа претвори у ратни брод. Све што је било од вредности требало је да се изнесе, кабине су пражњене и у њих су смештани гвоздени кревети. На трансформацији брода радило је две и по хиљаде људи заједно са око триста радника обалске страже.

Деветог фебруара 1942 око два сата после подне, док је један од електричара скидао велики кристални лустер са таванице једне од сала, варница је пала на наслагане појасеве за спасавање и избио је пожар. Четрдесет девет минута касније, будући да ватра није била локализована, неко је дао аларм – „Нормандија" у пламену! Сви који су се нашли на броду сместа су, по наређењу, отрчали на обалу а брод је испловио даље од дока на коме је био укотвљен да би ватрогасци са реке Хадсон могли да му приђу са свих страна.

Сви расположиви противпожарни апарати активирани су тако да је у року од око четири часа на „Нормандију" изручено око сто хиљада тона воде! Гашењу пожара присуствовало је око осамдесет хиљада људи на обали, међу њима био је и Владимир Јуркевич коме нису дали да приђе. Он је упорно понављао да ће толиком водом направити више штете него користи, али нико га није слушао. Касније се показало да пожар није био већег карактера и да је могао да се локализује са знатно мање воде.

Дуга агонија

Те исте ноћи почиње агонија француске лепотице која је, од толике силне воде, почела опасно да се нагиње на страну. Умирање је трајало око сат. За то време, чуло се језиво шкрипање, цвиљење, ударање, „Нормандија" се, наочиглед многих који су остали да виде шта ће се десити, гласно „протестујући" коначно сасвим окренула на бок. Био је то језив призор – деловало је као да се брод удавио.

Исправити толики брод, природно, није било нимало лако. До октобра 1943. на акцији је радило на стотине ронилаца који су у веома тешким условима покушавали да се приближе броду, да уђу у лавиринт његових кабина, сала и просторија да би избацили велике наслаге блата и воде. „Нормандију" је требало ослободити унутрашњег терета да би се могла, уз помоћ своје конструкције, да усправи. Постављено је око сто пумпи и избачено хиљаду тона стакла и неколико десетина хиљада тона блата и воде.

„Нормандија" није послужила као ратни брод, али је индиректно учествовала у рату. На њој се армија ронилаца обучила за искрцавање у Нормандији.

Крајем октобра 1943. на Дан морнарице, „Нормандија" је поново успоставила равнотежу, отпловила је до оближњег бродоградилишта Тод где је остала све до краја рата. Француска је требало да плати тринаест милиона долара на име одштете да би је вратила у земљу. Јуркевич је покушао да скупи добровољне прилоге да се лепотица врати у домовину, али му то није пошло за руком. Откупио је амерички бизнисмен Џулиус Липсет за око двеста хиљада долара. То је била ништавна сума у односу на њену реалну цену: у тренутку кад је изграђена „Нормандија" је коштала близу осамдесет милиона долара!

Липсет је лађу одвезао до оближње луке у Њуарку и дао да се исече. Некадашња лепотица, понос Атлантика, завршила је у старом гвожђу.

В. С.

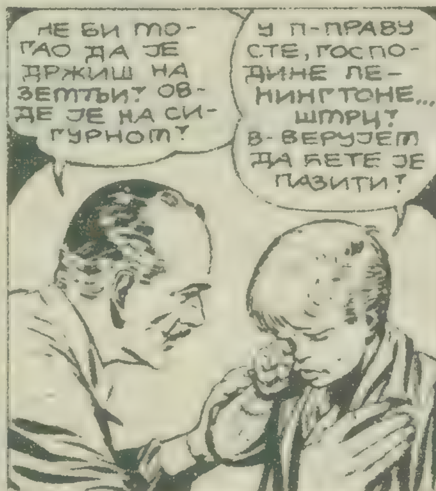
Флаш Гордон: У ВЛАСТИ МУЗИКЕ

I ДЕО

ЦРТА И ПИШЕ
Dan Barry

НА ПЛАНЕТИ ЗОРАНИЈИ, НА КОЈОЈ ЖИВИ ФЛАШОВ ПРИЈАТЕЉ ЏОРЏ ПЕНИНГТОН СА СИНОМ СИРИЛОМ, ФЛАШ ЈЕ УСПЕО ДА УХВАТИ ВУЛКЕА, У СТВАРИ ВУЧИЦУ КОЈА ЈЕ ТЕРОРИСАЛА СТАНОВНИШТВО, АЛИ ЈЕ ИПАК ПОМОГЛА МИКРОБУ, ЈЕДНОМ ОД "СВЕМИРСКИХ ДЕЧАКА", ФЛАШОВИХ ПРИЈАТЕЉА...

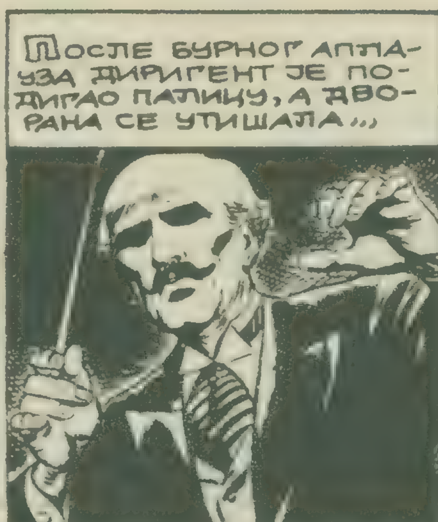

КАКВА СУПРОТНОСТ ДИВЉИНИ СВЕМИРА - БЕТОВЕНОВО ВЕЧЕ!
ОТВАРА СЕ ПАСТОРАЛНОМ СИМФОНИЈОМ!

ПОСЛЕ БУРНОГ АПЛАУЗА ДИРИГЕНТ ЈЕ ПОДИГАО ПАЛИЦУ, А ДВОРАНА СЕ УТИШАЛА...

ПАЛИЦА СЕ СПУСТИЛА. АЛИ, УМЕСТО РЕЗОНАНТНИХ ТОНОВА ШЕСТЕ СИМФОНИЈЕ...
ФЛАШЕ! ШТА ТО СВИРАЈУ?
МОЛИМ ВАС... ПРЕСТАНИТЕ! СТАНИТЕ...
ДВОРАНА СЕ ИСПУНИЛА ТАЛАСОМ ДИСОНАНТНИХ ЗВУКОВА КОЈИ СУ ТРЕШТАЛИ...

КОНЦЕРТ СЕ ПРЕТВОРИО У ЦУМБУС КРЕШТАВИХ ЗВУКОВА ФАНТАСТИЧНЕ СНАГЕ...
ПУСТИТЕ НАС ОДАВДЕ! ПУСТИТЕ НАС!
ОВИ ЗВУЦИ ... ДОВОДЕ НАС ДО ЛУДИЛА!
ДЕЈЛ! ЈЕ Л' ТИ ДОБРО?
ЈЕСТЕ... САМО САМ УЗРУЈАНА! ОХ, ФЛАШЕ, МУЗИКА ЈЕ БИЛА БОЛНА!
МАЕСТРО! ШТА СЕ ТО ДЕСИЛО?
НЕ - НЕ ЗНАМ! ИНСТРУМЕНТИ СУ ПОДИВЉАЛИ! КАО ДА СУ СВИРАЛИ ПО СВОЈОЈ ВОЉИ!

ТО ЈЕ НАЈЧУДНИЈЕ ШТО САМ ИКАДА ЧУО - ОРКЕСТАР ЈЕ ПРОИЗВЕО НЕЗЕМАЉСКЕ ЗВУКОВЕ ПРОТИВ СВОЈЕ ВОЉЕ!
ТА МУЗИКА ТИ ЈОШ ДРЕЧИ У УШИМА, ФЛАШЕ!

ИЗНЕНАДА...
БИИИ-БИИИ!
БИИИИ БИИИИ!
ШТА ЈЕ ТО?
НЕ ВИДИМ ЗАСТОЈ! ЗАШТО СЕ ЧУЈУ СИРЕНЕ?

ШТА ЈЕ ТО, ПРИЈАТЕЉУ?
... КАЖЕМ ... СИРЕНЕ СУ ПОЛУДЕЛЕ... СВЕ ОДЈЕДНОМ! СВИ СУ ЗБУЊЕНИ!

АУХ! ГЛАВА ТИ СЕ ЦЕПА! КАКО СУ СВЕ ТЕ СИРЕНЕ ОДЈЕДНОМ ПРОРАДИЛЕ?
МОРАО САМ ДА ОТКАЧИМ КАБЛОВЕ, АЛИ ЋУ ИХ ПРОВЕРИТИ КАД ИЗИЂЕМО ИЗ ГУЖВЕ!

ПУСТИЋУ МАЛО МУЗИКЕ!
ОХХХ, ФЛАШЕ! САДА И РАДИО...
КРИИИИИ!
КРИИИИИ!

НЕЗЕМАЉСКА ДРЕКА ИЗ РАДИЈА УТИЦАЛА ЈЕ И НА ФЛАША. РУКЕ СУ МУ СЕ ПРОСТО ЗАЛЕПИЛЕ ЗА УПРАВЉАЧ...
ФЛАШЕ! КАМИОН! ЗАР ГА НЕ ВИДИШ?
КРИИИИИ!

ФЛАШ ЈЕ ВОЗИО ПРАВО НА КАМИОН...
ФЛАШЕ, ПАЗИ!
УФ, ОДЈЕДНОМ САМ ОСТАРИЛА ПЕТ ГОДИНА! ХЕЈ, РАДИО СЕ ИСКЉУЧИО!
КАКВИ ЗВУЦИ! ПРВО КОНЦЕРТ, ПА СИРЕНЕ - А ЗАТИМ ОВО! ТРИ СТВАРИ ИЗАЗВАНЕ СИЛОВИТИМ ЗВУЦИМА!
А НА ДРУГОМ КРАЈУ...
МЕРАЧ ДУБИНЕ ЈЕ НА ТРИДЕСЕТ МЕТАРА!
ПРИПРЕМИ СЕ ЗА ПРОВЕРУ СОНАРА*!
* ОПРЕМА ЗА ДЕТЕКЦИЈУ ЗВУКОМ

ДА БИ ИСПРОБАЛА СВОЈУ СОНАРНУ ОПРЕМУ, ПОДМОРНИЦА ЈЕ ОДАСЛАЛА ЗВУЧНЕ СИГНАЛЕ. АЛИ, КАДА ЈЕ СТИГАО ОДЈЕК...
ЗВУК ЈЕ СВЕ ЈАЧИ! НЕ ЗНАМО ЗАШТО, КАПЕТАНЕ!
ПОДМОРНИЦА СЕ ТРЕСЕ! ИСКЉУЧИТЕ ПРИЈЕМНИК!
ЧУДНИ ЗВУЧНИ ТАЛАСИ ДОСТИГЛИ СУ РУШИЛАЧКУ СНАГУ...

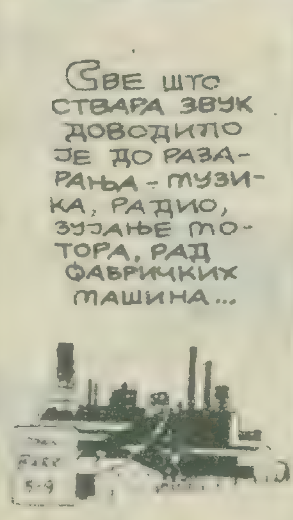
НА ПРОБНОМ ПОЛИГОНУ ЗА РАКЕТЕ У АРИЗОНИ...
ПРОФЕСОРЕ, РАКЕТА УРЛА! ТО ЈЕ НЕИЗДРЖЉИВО!
ИИ!
ИИИ
ПШШШКРИИИИ
НЕШТО НЕ ВАЉА...
НЕОЧЕКИВАНИ ПИСАК ДОБИО ЈЕ УЛТРАЗВУЧНУ ВИСИНУ И ...
ПАЗИ!
ЗГРАДА СЕ РАСПАДА!
У ЈЕДНОЈ ФАБРИЦИ УКЉУЧЕНА ЈЕ СИРЕНА, АЛИ ЈЕ СНАЖНИ ПИСАК ПРОТРЕСАО ВАЗДУХ...
ИИИИИЕЕЕЕИИИИИ!
ЗВУК ЈЕ ПОСТАО РАЗОРАН...

БУЈИЦА НЕЗЕМАЉСКИХ ЗВУЧНИХ ТАЛАСА РУШИЛАЧКЕ СНАГЕ ПРЕПЛАВИЛА ЈЕ СВЕТ, ЛОКОМОТИВА ВОЗА ИСПУСТИЛА ЈЕ ...
... ЗВИЖДУК УПОЗОРЕЊА...
... И ПОНОВО ЈЕ УЖАСНИ ЗВУК ИСПУНИО ВАЗДУХ...
ДОШЛО ЈЕ ДО КАТАСТРОФЕ...
СВЕ СЕ ПОРЕМЕТИЛО! КАКВИ СУ ТО ЧУДОВИШНИ ЗВУЦИ, ЗАРКОВЕ?
ЗНАШ КОЛИКО И ЈА, ФЛАШЕ! МНОГЕ ЛАБОРАТОРИЈЕ ПРОУЧАВАЈУ ПРОБЛЕМ!

ШТА ЈЕ СА ЦИСТЕРНОМ, ЏО? ТА БУКА...
НЕ ЗНАМ, ХАРИ! МОТОР СЕ ТРЕСЕ КАО ДА ЈЕ ПОЛУДЕО!

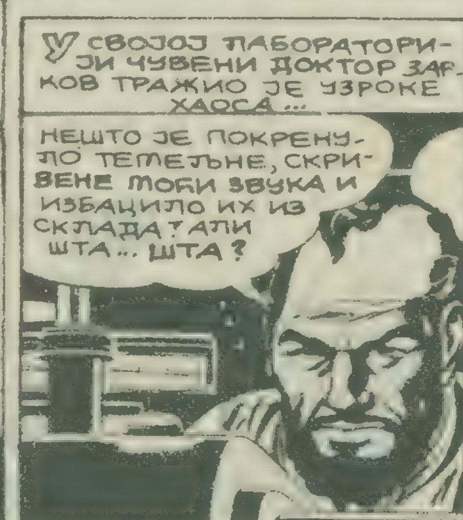

УРЛАЊЕ ЈЕ ДОСТИГЛО КРЕШЕНДО, А ЗАТИМ...

БЕБА ЋЕ СЕ СМРЗНУТИ! ЗАР НЕ МОЖЕШ ДА МАЛО УГРЕЈЕШ СТАН?
НЕ МОГУ, МИРО! НЕСТАЛО ЈЕ ГОРИВА, ОТКАД СУ ПОЧЕЛИ ОНИ ЗВУЦИ...

СВЕ ШТО СТВАРА ЗВУК ДОВОДИЛО ЈЕ ДО РАЗАРАЊА - МУЗИКА, РАДИО, ЗУЈАЊЕ МОТОРА, РАД ФАБРИЧКИХ МАШИНА...

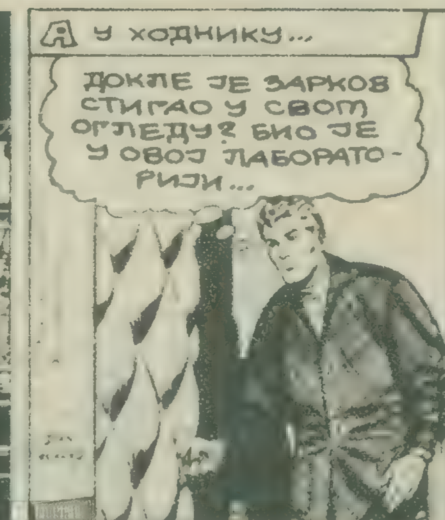

И АЈФЕЛОВ ТОРАЊ ЈЕ ПОЧЕО ДА ИСПУШТА ЗВУКЕ КОЈИ СУ РАСПАМЕЋИВАЛИ ЉУДЕ...

У ЛОНДОНУ ПОПУЛАРНИ БИГ БЕН ЈЕ ПОДИВЉАО...
ДИНННГ!
ДОННГ!

У СВОЈОЈ ЛАБОРАТОРИЈИ ЧУВЕНИ ДОКТОР ЗАРКОВ ТРАЖИО ЈЕ УЗРОКЕ ХАОСА...
НЕШТО ЈЕ ПОКРЕНУЛО ТЕМЕЉНЕ, СКРИВЕНЕ МОЋИ ЗВУКА И ИЗБАЦИЛО ИХ ИЗ СКЛАДА! АЛИ ШТА... ШТА?

ПОТПУНО САМ ИЗОЛОВАО СОБУ ОД ЗВУКА! ШТА ЋЕ СЕ ДОГОДИТИ КАДА ПОБУДИМ ЗВУЧНУ ВИЉУШКУ?

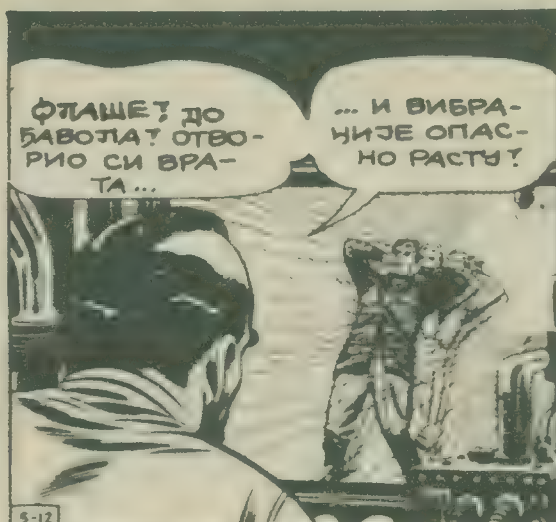

ЗАСАД НИШТА! НОРМАЛАН ТОН! МОЖДА ЗАТО ШТО СУ ИСКЉУЧЕНЕ СВЕ СПОЉНЕ ВИБРАЦИЈЕ?

А У ХОДНИКУ...
ДОКЛЕ ЈЕ ЗАРКОВ СТИГАО У СВОМ ОГЛЕДУ? БИО ЈЕ У ОВОЈ ЛАБОРАТОРИЈИ...

ЕЛЕКТРОНСКА ЗВУЧНА ВИЉУШКА СЕ НОРМАЛНО ПОНАША! МОЖДА ЗАТО ШТО НЕМА СПОЉНИХ ВИБРАЦИЈА...

ФЛАШ ЈЕ НЕОЧЕКИВАНО ОТВОРИО ВРАТА ОГЛЕДНЕ ПРОСТОРИЈЕ...
ЗАРКОВЕ, КАКО ИДЕ...

... И ОНА СЕ НАЈЕДНОМ ИСПУНИЛА ВИБРАЦИЈАМА КОЈЕ СУ ДОСТИГЛЕ НЕИЗДРЖЉИВУ ВИСИНУ...
ЗАРКОВЕ! МОЈЕ УШИ! АААХХХ...

ФЛАШЕ! ДО ЂАВОЛА! ОТВОРИО СИ ВРАТА...
... И ВИБРАЦИЈЕ ОПАСНО РАСТУ!
5-12

ИЗНЕНАДНА ЕКСПЛОЗИЈА ЗВУКА ИЗБАЦИЛА ЈЕ ФЛАША ИЗ СОБЕ...

ФЛАШЕ! ФЛАШЕ!

ЕКСПЛОЗИЈА ЗВУКА ЗАТРЕСЛА ЈЕ ЛАБОРАТОРИЈУ ДОКТОРА ЗАРКОВА. ДОТЛЕ, У ВРТУ...
ШТА! ШТА ЈЕ ТО?
5-13

ЗАРКОВЕ! ШТА ЈЕ... ФЛАШЕ! ШТА МУ СЕ ДЕСИЛО?
ДОБРО ЈЕ, ДЕЈЛ! ЕКСПЛОЗИЈА ГА ЈЕ ИЗБАЦИЛА И СПАСИЛА МУ ЖИВОТ!

АЛИ, ПРИТИСАК НА ЊЕГОВЕ УШИ... БОЈИМ СЕ ДА ЋЕ ОСТАТИ ГЛУВ!

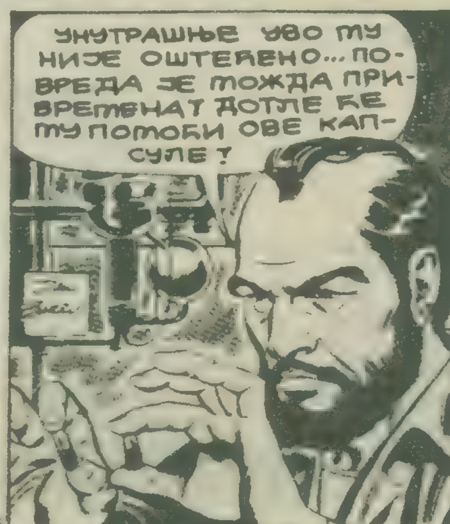

ДОЛАЗИ К СЕБИ, ДЕЈЛ! ВИДЕЋЕМО...
ЗАРКОВЕ... ДЕЈЛ! ШТА СЕ ДЕСИЛО? У ГЛАВИ МИ ЗВОНИ И...

... НЕ ЧУЈЕМ НИ СОПСТВЕНИ ГЛАС...
ШТА ЈЕ ТО? ЗАШТО ЈЕ ОВДЕ ТАКО ТИХО?

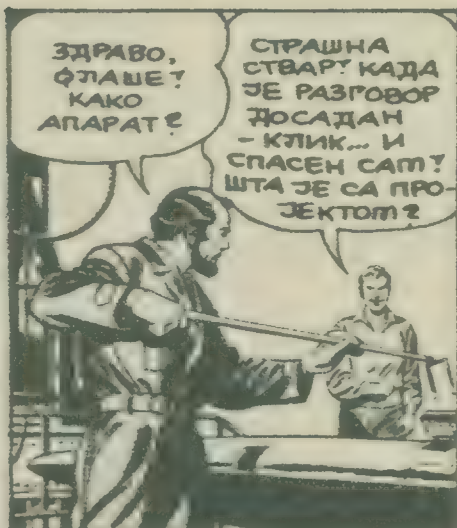

ДЕЈЛ... ЗАРКОВЕ... ЧУЈЕТЕ ЛИ МЕ? ЧУЈЕТЕ ЛИ?

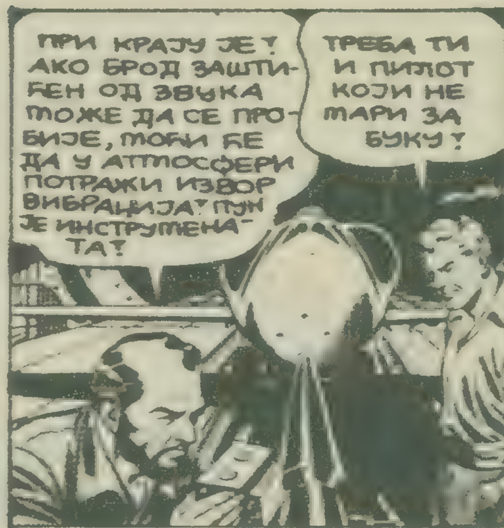

ОХ, ФЛАШЕ! ФЛАШЕ, ДРАГИ!
ГЛУВ... ЈА САМ ГЛУВ...

НЕСРЕЋА У ЗВУЧНОЈ ЛАБОРАТОРИЈИ ПОВРЕДИЛА ЈЕ ФЛАША...
ГЛУВ! ФЛАШ ГЛУВ! ТЕШКО ЈЕ ПОВЕРОВАТИ!
НИЈЕ ТАКО ЛОШЕ КАО ШТО ЈЕ ИЗГЛЕДАЛО, ДЕЈЛ!
5-16

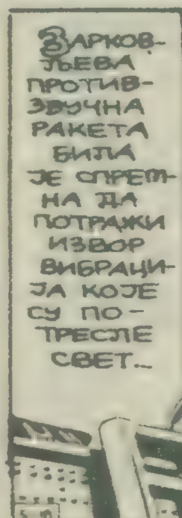

УНУТРАШЊЕ УВО МУ НИЈЕ ОШТЕЋЕНО... ПОВРЕДА ЈЕ МОЖДА ПРИВРЕМЕНА! ДОТЛЕ ЋЕ МУ ПОМОЋИ ОВЕ КАПСУЛЕ!

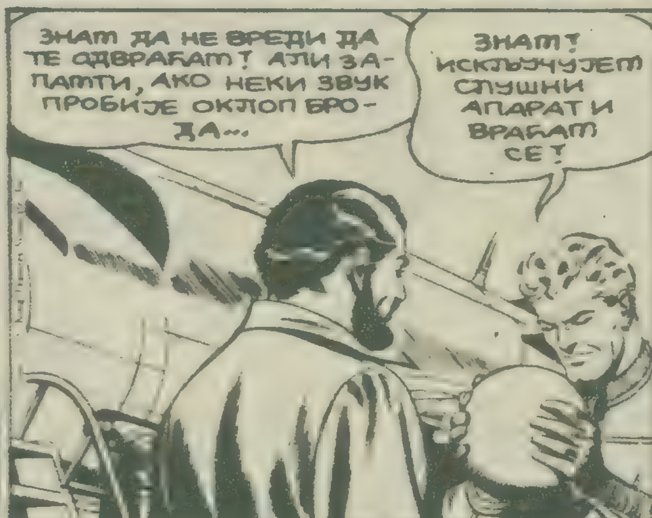

ТО СУ СЛУШНИ АПАРАТИ КОЈИ СЕ У УВУ НЕ ВИДЕ! У ПОЈАСУ ИМАШ РАДИО-УПРАВЉАЧ ЗА ВИСИНУ ТОНА! ЧУЈЕШ ЛИ МЕ?
КАО ШКРИПАВУ ТРУБУ! КАКО СЕ ИСКЉУЧУЈЕ?

ЗДРАВО, ФЛАШЕ! КАКО АПАРАТ?
СТРАШНА СТВАР! КАДА ЈЕ РАЗГОВОР ДОСАДАН - КЛИК... И СПАСЕН САМ! ШТА ЈЕ СА ПРОЈЕКТОМ?

ПРИ КРАЈУ ЈЕ! АКО БРОД ЗАШТИЋЕН ОД ЗВУКА МОЖЕ ДА СЕ ПРОБИЈЕ, МОЋИ ЋЕ ДА У АТМОСФЕРИ ПОТРАЖИ ИЗВОР ВИБРАЦИЈА! ПУН ЈЕ ИНСТРУМЕНАТА!
ТРЕБА ТИ И ПИЛОТ КОЈИ НЕ МАРИ ЗА БУКУ!

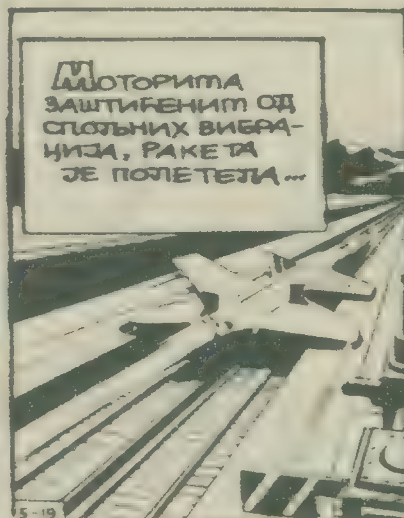

АХ, ФЛАШЕ, ЗНАМ ДА НИШТА НЕ ЧУЈЕШ, АЛИ ТИ СИ ВЕЋ ДОСТА ИЗДРЖАО! ИДЕМ САМ!
ЖАО ТИ ЈЕ, ЗАРКОВЕ! УПРАВО СИ ПОСТАО ДОСАДАН!

ЗАРКОВЉЕВА ПРОТИВЗВУЧНА РАКЕТА БИЛА ЈЕ СПРЕМНА ДА ПОТРАЖИ ИЗВОР ВИБРАЦИЈА КОЈЕ СУ ПОТРЕСЛЕ СВЕТ...

ЗНАМ ДА НЕ ВРЕДИ ДА ТЕ ОДВРАЋАМ! АЛИ ЗАПАМТИ, АКО НЕКИ ЗВУК ПРОБИЈЕ ОКЛОП БРОДА...
ЗНАМ! ИСКЉУЧУЈЕМ СЛУШНИ АПАРАТ И ВРАЋАМ СЕ!

СВЕ ЋЕ БИТИ У РЕДУ! САМО ПАЗИ НА ИНСТРУМЕНТЕ!
СРЕЋНО, ФЛАШЕ!

НЕ ВЕРУЈЕМ У СРЕЋУ! АКО ФЛАШУ КРЕНЕ ЛОШЕ, БИЋУ КРАЈ ЊЕГА!

МОТОРИМА ЗАШТИЋЕНИМ ОД СПОЉНИХ ВИБРАЦИЈА, РАКЕТА ЈЕ ПОЛЕТЕЛА...

...ПРЕМА РЕТКИМ РУБОВИМА СТРАТОСФЕРЕ...
...СА ЗАДАТКОМ ДА ПОТРАЖИ УЗРОК СМРТОНОСНИХ ЗВУЧНИХ СМЕТЊИ...

У ОДЕЉЕЊУ ИЗА ПИЛОТСКЕ КАБИНЕ...
ПОШТО ВЕЋ ЛЕТИМО, ОТКРИЋУ ФЛАШУ ДА САМ ТУ... ШТА? ВРАТА СУ ЗАКЉУЧАНА...

ОХХ! ЗАКЉУЧАНА САМ! ФЛАШЕ! ТО САМ ЈА... ДЕЈЛ! ЗАР МЕ НЕ ЧУЈЕШ?

АЛИ, ФЛАШ ЈЕ ЗАБОРАВИО ДА УКЉУЧИ СЛУШНИ АПАРАТ ПОСЛЕ УЗЛЕТАЊА...
ЧУДНО... ПОЛУГА СЕ ЗАГЛАВИЛА! УПРАВЉАЧ ЈЕ ОТКАЗАО!

БРОД ЈЕ ПОЛЕТЕО У СВЕМИР! ИЗВАН КОНТРОЛЕ ЈЕ!
НЕ, ФЛАШЕ! САМО ИЗВАН ТВОЈЕ КОНТРОЛЕ!

ФЛАШ НИЈЕ ЗНАО ДА ЈЕ БРОД НАИШАО НА ФРЕКВЕНТНИ ОПСЕГ МУЗИКЕ КОЈИ ГА ЈЕ ПОВУКАО У СВЕМИР...

5-21

5-23

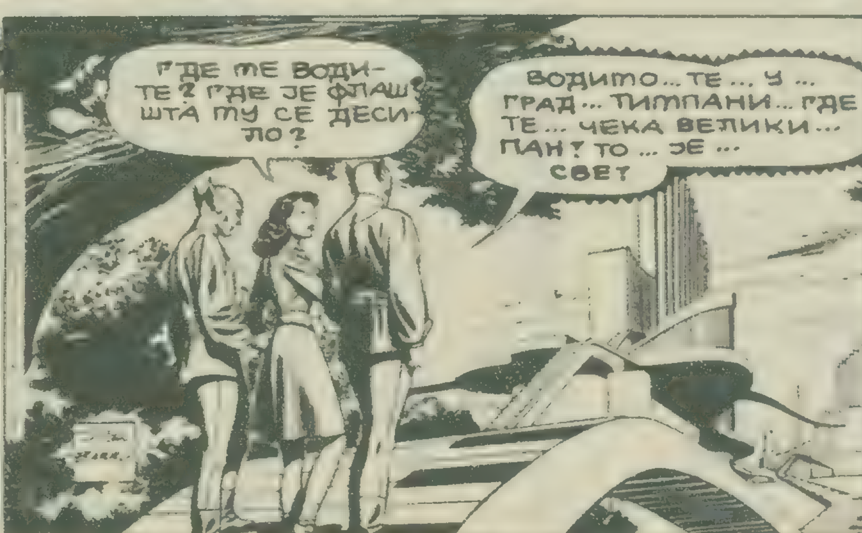
5-24

5-25

ШТА ЛИ ЈЕ СА ФЛАШОМ? ОВИ ДЕЛУЈУ КАО ХИПНОТИСАНИ...

ОВАЈ ГРАД ЈЕ НЕВЕРОВАТАН... ЧАК И УЛИЦА СВИРА КАД КОРАЧАМ... СВУГДЕ МУЗИКА...
ДОЂИ... ОВУ-ДА!

УБИ... У... ЦИТАДЕЛУ... СВЕМИРСКОГ ...ПАНА!
ЖЕЛИМ ДА ПОБЕГНЕМ, АЛИ МЕ НЕШТО ВУЧЕ... ТАЈ ЗВУК...
ДОНННГ

ПРОТИВНО СВОЈОЈ ВОЉИ, ДЕЈЛ СЕ УСПИЊАЛА ЗВОНЕЋИМ СТЕПЕНИШТЕМ ТОРЊА СВЕМИРСКОГ ПАНА...
МОЈЕ ТЕЛО СЕ КРЕЋЕ БЕЗ НАПОРА...
5-27

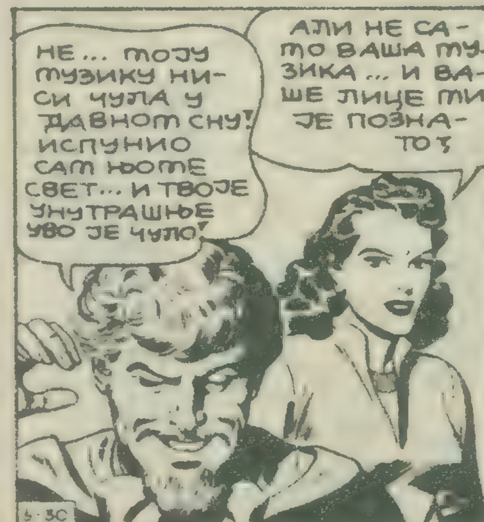

... КАО ДА САМ ЛУТКА НА КОНЦУ КОЈИ МЕ ВУЧЕ ПРЕМА ОНИМ ВРАТИМА...

НА ВРХУ СТЕПЕНИШТА...
СМЕМ ЛИ ДА УЂЕМ? МУЗИКА ЈЕ ЧАРОБНА!
ЧАРОБНА... А, ДА, ДРАГА! ТО ЈЕ МУЗИКА СВЕМИРСКОГ ПАНА!

ЗНАЧИ, ВИ СТЕ ПАН СВЕМИРА?
ЈЕСАМ... А ВАСИОНА ТИ ЈЕ ШУМА.. ДОК ЈЕ ОВО МОЈА МЕЛОДИЧНА СВИРАЛА!
5-28

АЛИ, КАЖУ ДА ЈЕ ПАНОВА МУЗИКА БИЛА СТРАШНА... А ВАША ЈЕ ДИВНА!
ОНА ТЕ НЕ ЗАСТРАШУЈЕ?

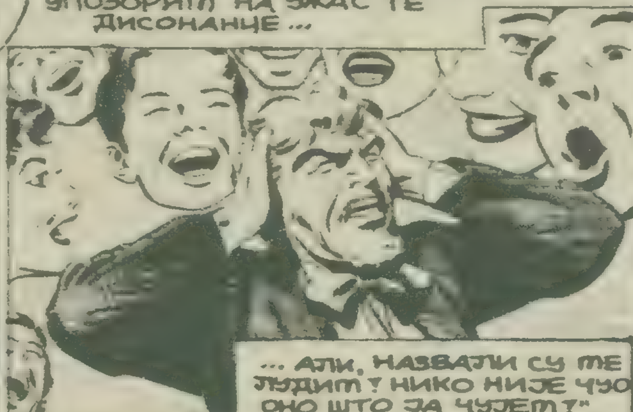

О, НЕ! САМО МЕ ОПСЕДА КАО ДА ЈЕ ЗНАМ ИЗ ДАВНИХ СНОВА!
ИСПУНИО САМ ПРОСТОР МУЗИКОМ ЗА ОНОГ КО МОЖЕ ДА ЈЕ ОСЕТИ... И ТИ СИ ЈЕ ЧУЛА! БРАВО!

НЕ... МОЈУ МУЗИКУ НИСИ ЧУЛА У ДАВНОМ СНУ! ИСПУНИО САМ ЊОМЕ СВЕТ... И ТВОЈЕ УНУТРАШЊЕ УВО ЈЕ ЧУЛО!
АЛИ НЕ САМО ВАША МУЗИКА... И ВАШЕ ЛИЦЕ ТИ ЈЕ ПОЗНАТО!
5-30

НАРАВНО! ВИ СТЕ ЕГОН БЛАНТ... КОМПОЗИТОР КОЈИ ЈЕ НЕСТАО КАД...
КАД ЈЕ ПОСТАО ЛУД! ТАКО СУ МЕ ПРОЗВАЛИ! МОЈА НОВА МУЗИКА ИХ ЈЕ ЗАСТРАШИЛА! БИЛА ЈЕ ИЗНАД ЊИХ... ПА СУ ЈЕ ПРЕЗРЕЛИ!

АЛИ, ТИ ВОЛИШ МОЈУ МУЗИКУ И СХВАТИЋЕШ ЗАШТО КОРИСТИМ МОЋ ДА ИХ УНИШТИМ!

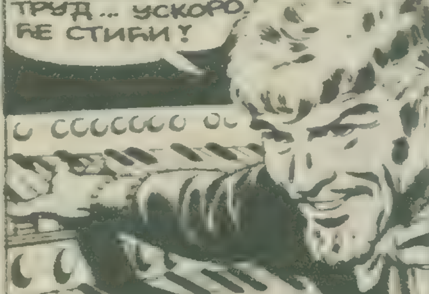

МУЗИКОМ СТЕ ИЗАЗВАЛИ РАЗАРАЊЕ ЗЕМЉЕ! КАКО? ЗАШТО?
РОЂЕН САМ ДА ОСЕТИМ СКРИВЕНЕ ЗВУКЕ КОЈИ ПОКРЕЋУ ВАСИОНУ... ПРАВИ ЗВУК... ЧИСТИ ЗВУК!

"НА ЗЕМЉИ СУ МЕ СНАЖНЕ ВИБРАЦИЈЕ ЕРЕ МАШИНА МУЧИЛЕ! СВОЈОМ МУЗИКОМ ПОКУШАО САМ ДА ЉУДЕ УПОЗОРИМ НА УЖАС ТЕ ДИСОНАНЦЕ...
... АЛИ, НАЗВАЛИ СУ МЕ ЛУДИМ! НИКО НИЈЕ ЧУО ОНО ШТО ЈА ЧУЈЕМ!"

ОВДЕ У ТИМПАНИЈУ, ПОДИГАО САМ СВОЈ СВЕТ ХАРМОНИЈЕ, ДОК НАД ЗЕМЉОМ ОСЛОБАЂАМ ТИХИ ЗВУК, МОЋАН КАО АТОМ, ДА ПОЈАЧА ЊИХОВУ ДИСОНАНЦУ И УНИШТИ ИХ!

И ТАКО, ДОК УНИШТАВАМ СВЕТ ДИСОНАНЦЕ НА ЗЕМЉИ, ОВДЕ ПОДИЖЕМ ГРАД ХАРМОНИЈЕ!
НА МРЖЊИ И ОСВЕТИ! ВАША МУЗИКА МЕ ЈЕ ЗАДИВИЛА, ГОСПОДИНЕ ПАНЕ...

... АЛИ САМ САДА РАЗОЧАРАНА! ИДЕМ ОДАВДЕ ОДМАХ... ШТА?
О, НЕЋЕШ, ДРАГА МОЈА! ТИ СИ РЕТКА ДУША КОЈА ЧУЈЕ ЛЕПОТУ МОЈЕ МУЗИКЕ! МОРАШ ДА ОСТАНЕШ!

МУЗИЧКИ АКОРД ПОДИГАО ЈЕ ДЕЈЛ У ВАЗДУХ...
СЕМ ТОГА, ПОШЛА СИ ДА НАЂЕШ МУШКАРЦА КОЈИ ЈЕ ИСКОЧИО ИЗ РАКЕТЕ! УШТЕДЕЋУ ТИ ТРУД... УСКОРО ЋЕ СТИЋИ!

ЗНАЧИ, ФЛАШ ЈЕ ИСКОЧИО ИЗ РАКЕТЕ!
ДА! НИКО СЕ НИКАДА НИЈЕ ПРОБИО КРОЗ МОЈ МУЗИЧКИ ЕКРАН!

АЛИ, ФЛАШ НИЈЕ ОБИЧАН ЧОВЕК, ПАНЕ!
АХ! ВИДИМ ИЗРАЗ ДИВЉЕЊА! КАДА ГА МОЈИ ЉУДИ ДОВЕДУ, ПОКАЗАЋУ ТИ КАКО ВЕЛИКИ ПАН КАЖЊАВА НЕПОСЛУШНЕ!

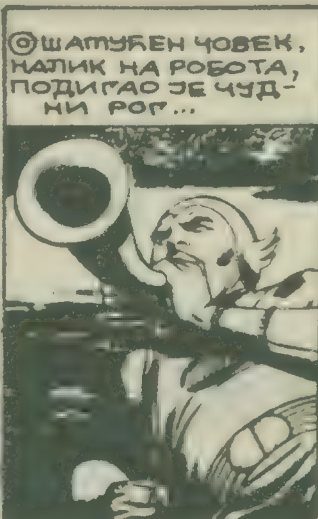

У ТОМ ТРЕНУТКУ...
САКРИЋУ СВОЈУ ОПРЕМУ!
ЕНО! ТАМО... ЈЕ... ЧОВЕК... КОГА... ТРАЖИМО!

УХ! УХ! НЕ ЧУЈЕМ ИХ, АЛИ ИЗГЛЕДАЈУ ЉУТИ! БОЉЕ ДА БЕЖИМ!

У ШУМИ... ЈЕ!
РАЗИЂИТЕ СЕ! МОРАМО... ГА... НАЋИ!

АХА! МОЈ СИ, МАЛИ!

МЕНЕ ТРАЖИШ, ДРУГАР?

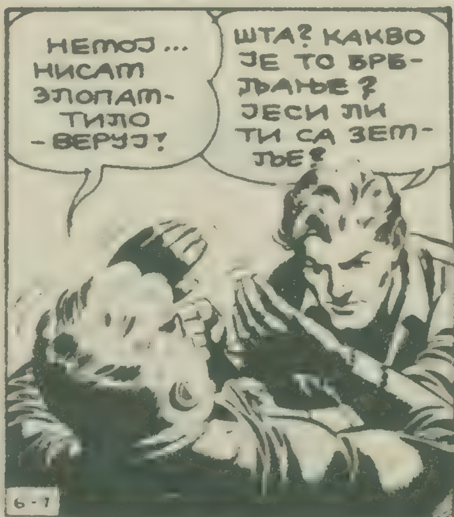

ОШАМУЋЕН ЧОВЕК, НАЛИК НА РОБОТА, ПОДИГАО ЈЕ ЧУДНИ РОГ...

... И СТРАШНИ УДАР ЗВУКА ОДБАЦИО ЈЕ ФЛАША...

ОХ! ДА ЈЕ МОЈ СЛУШНИ АПАРАТ БИО УКЉУЧЕН, УДАР ИЗ РОГА БИ МЕ УБИО...
УХ-УХ... ОВАЈ СЕ ОПЕТ СПРЕМА ЗА НАПАД...

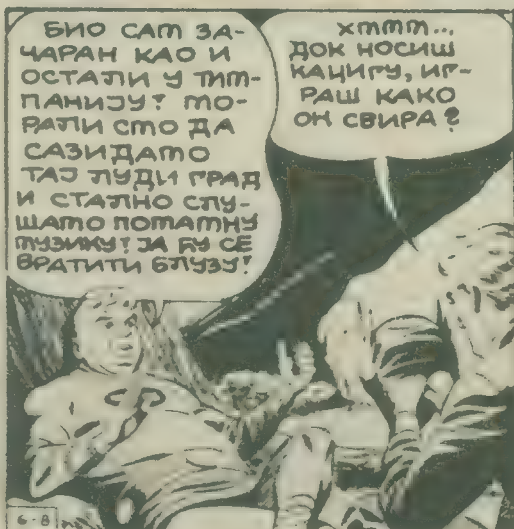

НЕ, НЕЋЕШ, ДУГОУШКО!
ШТА... ХЕЈ!

ДАКЛЕ, КО ТЕ ШАЉЕ? КАЖИ БРЗО ИЛИ...
ХЕЈ! ОХЛАДИ, МОМЧЕ! НЕМОЈ ДА УДАРИШ СТАРОГ "КИЦОША"! ЈА САМ ТИ ПРИЈАТЕЉ!

НЕМОЈ... НИСАМ ЗЛОПАМТИЛО - ВЕРУЈ!
ШТА? КАКВО ЈЕ ТО БРБЉАЊЕ? ЈЕСИ ЛИ ТИ СА ЗЕМЉЕ?

ДА! КАД СУ ПОЧЕЛИ ОНИ ЧУДНИ ЗВУЦИ, ЈА РЕШИО ДА ОСТАВИМ МОЈ СТАРИ ТРОМБОН...: СЕО САМ НА ПРВУ РАКЕТУ! СВЕМИРСКИ ПАН МЕ ШЧЕПАО И ЗАЧАРАО... СВЕ ДОСАД! РАЗУМЕШ?
УХ! ПОНЕШТО! АЛИ, КАКО СИ ТО БИО ЗАЧАРАН?

ПОМОЋУ МУЗИКЕ КОЈУ ЈЕ СТАРИ ПАН ПУШТАО У ОВУ КАЦИГУ! НИСАМ МИСЛИО СВОЈОМ ГЛАВОМ ДОК НИСИ ТО СКИНУО! ОСЛОБОДИО СИ МЕ, ЧОВЕЧЕ!

БИО САМ ЗАЧАРАН КАО И ОСТАЛИ У ТИМПАНИЈУ! МОРАЛИ СМО ДА САЗИДАМО ТАЈ ЛУДИ ГРАД И СТАЛНО СЛУШАМО ПОТАМНУ МУЗИКУ! ЈА ЋУ СЕ ВРАТИТИ БЛУЗУ!
ХМММ... ДОК НОСИШ КАЦИГУ, ИГРАШ КАКО ОН СВИРА?

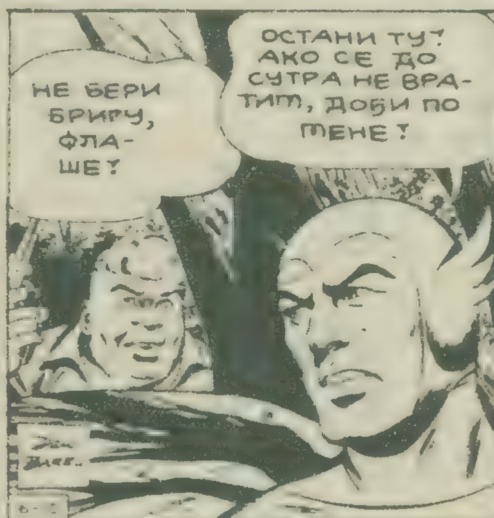

ВАШ ТАКО! АЛИ, СИ МЕ СПАСАО! САМО, ШТЕТА ЗА ОНУ ДЕВОЈКУ СА ТВОГ БРОДА! СТАРИ ПАН ЈЕ ЗАРОБИО!
ДЕВОЈКА НА ТОМ БРОДУ?

ММ-ХМММ! КАКВА ЛЕПОТИЦА! РАСНА ПЛАВУША! ЗАР НИСИ ЗНАО?
ДЕЈЛ! МОРА ДА СЕ УВУКЛА НА БРОД! АКО ЈЕ У ГРАДУ, И ЈА ЋУ ТАМО!

НЕМАШ ШАНСИ У ТОМ ГРАДУ! СТАРИ ПАН СВЕ КОНТРОЛИШЕ СВОЈОМ СВИРКОМ!
АКО ИСКЉУЧИМ СЛУШНИ АПАРАТ, ПРОЋИ ЋУ! ХАЈДЕ, КИЦОШУ, СВЛАЧИ СЕ! ЗАМЕНИЋЕМО ОДЕЋУ!

К'О САЛИВЕНО!
ТРЕБА САМО ДА ИШЧУПАМ КОНТРОЛЕ ИЗ КАЦИГЕ!

ХЕЈ! СТИЖУ ОСТАЛИ ИЗ ПАТРОЛЕ!
БРЗО! САКРИЈ СЕ! ИМАШ МОЈ ПИШТОЉ АКО ТИ ЗАТРЕБА!

НЕ БЕРИ БРИГУ, ФЛАШЕ!
ОСТАНИ ТУ! АКО СЕ ДО СУТРА НЕ ВРАТИМ, ДОЂИ ПО МЕНЕ!

ЧОВЕК ... ЈЕ... НЕСТАО! МОРАМО ... ТО .. ЈАВИТИ... ПАНУ!
ДОБРО ЈЕ ... ПОД ХИПНОЗОМ СУ, ПА НЕ РАЗЛИКУЈУ ЛИЦА...

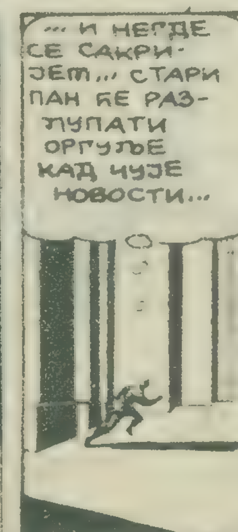

... ТАКО, ПОД ПРАТЊОМ СТИЖЕМ У ПАНОВУ ТВРЂАВУ...
НАДАМ СЕ ДА ЋЕ И ПОВРАТАК БИТИ ТАКО ЛАК...

ЗНАЧИ, ТО ЈЕ ТИМПАНИ ГРАД КОЈИ СУ ПОДИГЛЕ ПАНОВЕ ЛУТКЕ ...
ФЛАШ ЈЕ СА ПАТРОЛОМ УШАО У ГРАД...

СПОМЕНИК САМОМ СЕБИ..."СКРОМАН ЧОВЕК"...
ХЕЈ! ПА ТО ЈЕ ЕГОН БЛАНТ... УХ... ТАЈ НИЈЕ НАИВАН... БОЉЕ ДА ПРИПАЗИМ...

У ПАНОВОЈ КУЛИ...
СА МАЛО МУЗИКЕ МОГУ ДА ТЕ УЧИНИМ СВОЈОМ КРАЉИЦОМ! АЛИ, БОЉЕ ЈЕ ДА ПРВО УКЛОНИМ ТОГ ФЛАША ГОРДОНА! НИШТА НЕЋЕ ОМЕСТИ ТВОЈУ ЉУБАВ ПРЕМА МОЈОЈ МУЗИЦИ-И МЕНИ!

ОВО ЈЕ, ЗНАЧИ, ПАНОВО СКЛОНИШТЕ... БОЉЕ ДА УМАКНЕМ ОДАВДЕ...

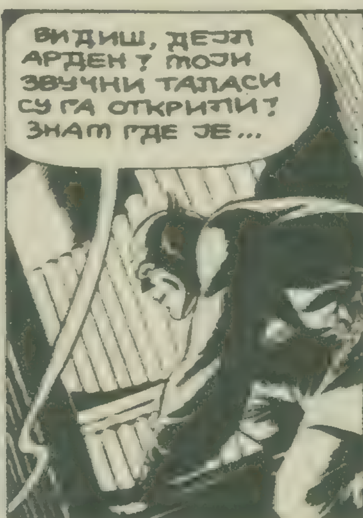

... И НЕГДЕ СЕ САКРИЈЕМ... СТАРИ ПАН ЋЕ РАЗЛУПАТИ ОРГУЉЕ КАД ЧУЈЕ НОВОСТИ...

ШТА?! ТО ЈЕ НЕМОГУЋЕ! СТАЛНО САМ ГА ПРАТИО СВОЈИМ СОНАРОМ, А ОН ЈЕ УМАКАО?!
А ГДЕ ЈЕ ТРЕЋИ ЧОВЕК КОГА САМ ПОСЛАО? ГДЕ ЈЕ?
ВАША САВРШЕНА СИМФОНИЈА СЕ ПОКВАРИЛА, ГОСПОДИНЕ ПАНЕ!

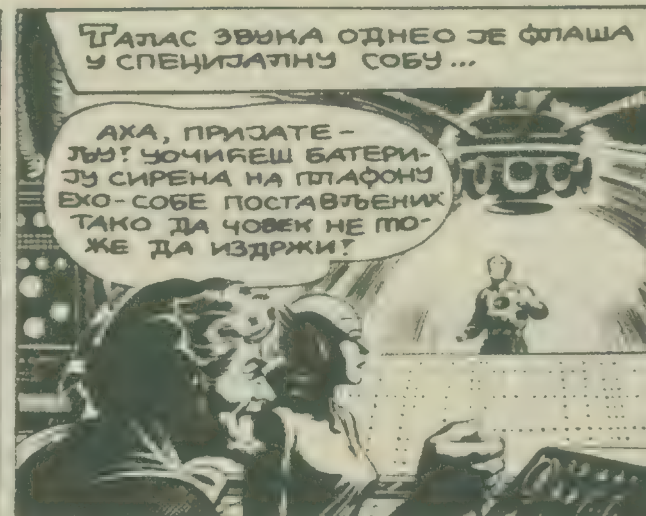

ШТА ЈЕ ОВО? НЕИСПРАВНА СВИРАЛА? ЈЕДАН ОД МОЈИХ СЛУГУ НЕ РЕАГУЈЕ?
СИГУРНО ГА ЈЕ ФЛАШ ГОРДОН ОСЛОБОДИО КОНТРОЛЕ?
6-14

СВЕ ЋУ АНГАЖОВАТИ ДА ГА НАЂУ!
ФЛАШЕ, МА ГДЕ ДА СИ... ЧУВАЈ СЕ...

ОНИ МОГУ ДА ОДУ ДО КРАЈА ПЛАНЕТОИДА! МОЈИ ЗВУЧНИ ТАЛАСИ ЋЕ ИХ ПРАТИТИ СИГУРНИЈЕ ОД РАДАРА!

НИЈЕ ЛИ ТО ТУЖНО, ПАНЕ? ФЛАШ НЕ ЖЕЛИ ДА ПОСТАНЕ ВАША МАЛА МУЗИЧКА ЛУТКА!
РУГАЈ СЕ АКО ЖЕЛИШ, ДРАГА! АЛИ, ЈА НИСАМ ТОЛИКА БУДАЛА!
6-15

ВИДИШ, ДЕЈЛ АРДЕН? МОЈИ ЗВУЧНИ ТАЛАСИ СУ ГА ОТКРИЛИ! ЗНАМ ГДЕ ЈЕ...

...САДА!
МУЗИКА ИЗ ПАНОВЕ КЛАВИЈАТУРЕ ИЗБАЦИЛА ЈЕ ФЛАША СНАГОМ ОЛУЈЕ...

АХА, ДРАГА! ЕВО ТВОГ ПРИЈАТЕЉА! БИО ЈЕ САКРИВЕН У МОЈОЈ КУЛИ! БУДАЛА!
ФЛАШЕ! ОХ, ФЛАШЕ!
6-16

ТАЛАС ЗВУКА ОДНЕО ЈЕ ФЛАША У СПЕЦИЈАЛНУ СОБУ...
АХА, ПРИЈАТЕЉУ! УОЧИЋЕШ БАТЕРИЈУ СИРЕНА НА ПЛАФОНУ ЕХО-СОБЕ ПОСТАВЉЕНИХ ТАКО ДА ЧОВЕК НЕ МОЖЕ ДА ИЗДРЖИ!

ПОГЛЕДАЈ ПОСЛЕДЊИ ПУТ СВОЈУ ВОЉЕНУ ДЕЈЛ! КАДА ИЗИЂЕШ, НЕЋЕШ ЈЕ ВИШЕ ПОЗНАТИ!

ПАН ЈЕ УКЉУЧИО СИРЕНЕ У ИЗОЛОВАНОЈ ЕХО-СОБИ...
ХА-ХА-ХА! КАД ФЛАШ ИЗИЂЕ, НЕЋЕ ТЕ ПОЗНАТИ!
6-17

ФЛАШ ЈЕ КРИШОМ ИСКЉУЧИО СЛУШНИ АПАРАТ...

И ТАДА СУ СИРЕНЕ ОСЛОБОДИЛЕ СЛУЂУЈУЋИ ЛАНАЦ ОДЈЕКА...
ШТА?! ИДИОТ СЕ СМЕЈЕ! ТРЕБАЛО БИ ДА СЕ ПРЕВИЈА ОД БОЛА - А ОН СЕ ЦЕРИ!

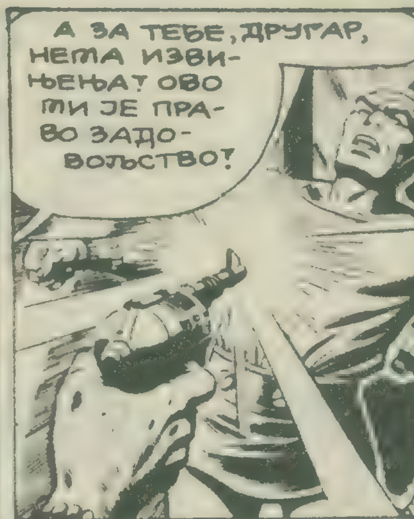

НЕМОГУЋЕ! СИРЕНЕ ЈЕ ТРЕБАЛО ДА ГА ИЗЛУДЕ, А ОНО – НИШТА!
ИЛИ ЈЕ ЧУДОВИШТЕ ИЛИ ГЛУВ КАО ТОП! ШТА? ГЛУВ? НАРАВНО, МОРА ДА ЈЕ ГЛУВ!
6-18

АЛИ, ТИХИ ЗВУК ЋЕ ГА СЛОМИТИ!

ЗАБОРАВИО СИ, ПАНЕ, МОГУЋЕ ЈЕ НЕКОГА СЛОМИТИ И СТАРИНСКОМ БУБЊАРСКОМ ПАЛИЦОМ...

СРЕДИЋУ ТЕ ЗАУВЕК, ФЛАШЕ ГОРДОНЕ! НЕЋЕШ ТИ МЕНИ ВИШЕ ПРАВИТИ НЕПРИЛИКЕ!
И ЈА ЋУ ТЕБЕ СРЕДИТИ, ПАНЕ...
6-20

ОХО! МОЈА МИЉЕНИЦА ЈЕ ЗЛОУПОТРЕБИЛА СЛОБОДУ! ЛУДА ДЕВОЈКО, ЈА ЧУЈЕМ И НАЈМАЊИ ПОКРЕТ!
ПРИМОРАЛА
СИ МЕ НА ОВО!

А ЗА ТЕБЕ, ДРУГАР, НЕМА ИЗВИЊЕЊА! ОВО МИ ЈЕ ПРАВО ЗАДОВОЉСТВО!

А САДА, ДРАГА ДЕЈЛ, У ПОТПУНОЈ СИ ВЛАСТИ МОЈИХ МУЗИЧКИХ МОЋИ! ПОМОЋИ ЋЕШ МИ ДА СЛОМИМ ФЛАША ГОРДОНА!
И КАДА МОЈА ПАТРОЛА ДОВЕДЕ ЧОВЕКА КОГА ЈЕ ОН ОСЛОБОДИО, ОТПОР МОЈОЈ ВЛАСТИ ЋЕ ПРЕСТАТИ!
6-21

А ШТА ЈЕ СА ЏОНСОМ КИНОШЕМ, КОГА ЈЕ ФЛАШ ОСЛОБОДИО?
ОХ, ПОСТАЈЕМ НЕРВОЗАН ЧЕКАЈУЋИ ДА СЕ ФЛАШ ВРАТИ ИЗ ГРАДА...
ХЕЈ! ВИДИ ТУ ЛУДУ ШКОЉКУ!

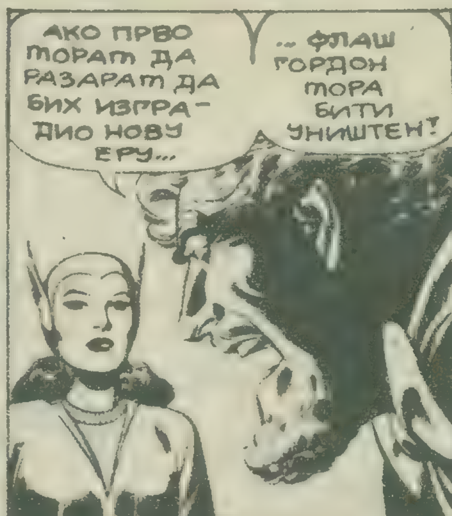

БАШ ЈЕ ЧУДНА...
НИЈЕ ТРОМБОН, АЛИ ДА ДУНЕМ...

ХОНННК!
ПАНОВА ПАТРОЛА БИЛА ЈЕ У БЛИЗИНИ...

УХ... ПАНОВИ СНАГАТОРИ... МОРА ДА СУ ЧУЛИ КАКО ДУВАМ У ШКОЉКУ...
ТАЈ... ЗВУК! ПОНОВИТЕ... ТАЈ... ЗВУК!
6-22

ЛУДАЦИ! СВИЂА ИМ СЕ ОВА БУКА...
ОХХ! КАКАВ... ДИВАН... ЗВУК! МОРАМ... ГА... ОПЕТ... ЧУТИ!
ХОНННК!

И ДРУГИ СУ СЕ ОКУПИЛИ НА ЧУДНЕ ТОНОВЕ...
ТАЈ... ЗВУК?
ХО... ЛИ... ГА... СТВАРА?
ОДАКЛЕ... ПОТИЧЕ?
МОРАМ... ДА... ГА... СЛЕДИМ!
13

И ТАКО ЈЕ ТВОЈ ФЛАШ ГОРДОН ДОШАО ДА СРУШИ МОЈУ ЦИТАДЕЛУ ЗВУКА И СПАСЕ ЗЕМЉУ! ХА! ОД ЧЕГА? ОД НАПРЕТКА?
ЈЕДНОГ ДАНА ЋЕ МОЈА НАУКА МУЗИЧКОГ РЕДА ЗАМЕНИТИ АТОМ!
6-23

АКО ПРВО МОРАМ ДА РАЗАРАМ ДА БИХ ИЗГРАДИО НОВУ ЕРУ...
... ФЛАШ ГОРДОН МОРА БИТИ УНИШТЕН!

САДА, ДРАГА! ПРИМОРАЋЕШ ГА ДА УДАРА У ЗВОНА КУЛЕ! ДА БИ ЧУО ЗВОЊАВУ СВОЈЕ СУДБИНЕ, УКЉУЧИО САМ ЊЕГОВ СЛУШНИ АПАРАТ!

САДА, ДРАГА! ПОВУЦИ УЖЕ И НЕКА ТВОЈ ФЛАШ ПОКРЕНЕ ЗВОНА КУЛЕ!
СА СЛУШНИМ АПАРАТОМ, УЖИВАЋЕ У МУЗИЦИ!
6-24

ПОД ПАНОВИМ ЧИНИМА, ДЕЈЛ ЈЕ ПОВУКЛА ТЕШКИ КОНОП. ЦИНОВСКО ЗВОНО ОДЗВОНИЛО ЈЕ ДУГИ ТОН КОЈИ ЈЕ ПАРАО ФЛАШОВЕ УШИ...
СНАЖНЕ ЗВУЧНЕ ВИБРАЦИЈЕ ЗАЊИХАЛЕ СУ ГА ПРЕМА ГРОЗДУ ВИСОКОТОНСКИХ ЗВОНА...

КЛАНГ!
ДОН НГГ!
КЛА НННГ!
ДОННГ!
6-25

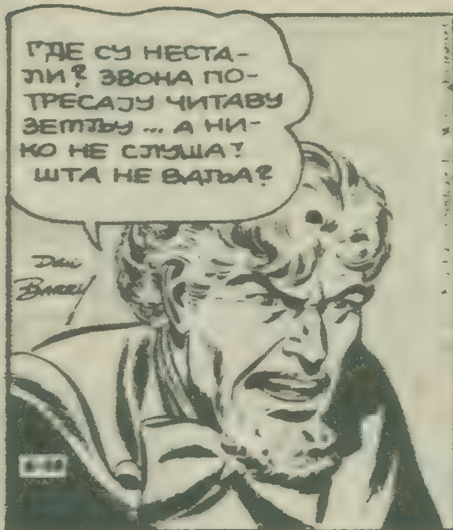
БЕСПОМОЋАН, ФЛАШ СЕ ЉУЉАО ОД ЗВОНА ДО ЗВОНА...
СА УКЉУЧЕНИМ СЛУШНИМ АПАРАТОМ, БИО ЈЕ ИЗЛОЖЕН СТРАШНОЈ ЗВОЊАВИ...

АХ, ДРАГА! КРАСАН КОНЦЕРТ ЗА МОЈ НАРОД!
МУЗИКА КОЈА ТРЕБА ДА ИХ УПОЗОРИ НА БЕСМИСАО ОТПОРА!

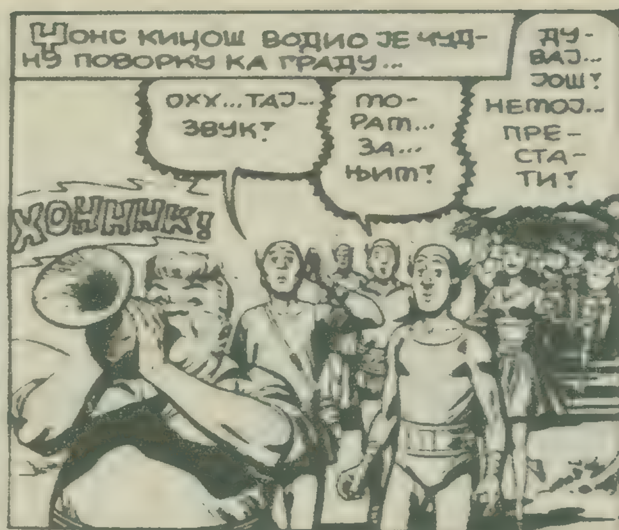
ДОЂИ, ДРАГА! ДОК ФЛАШ ОДРЖАВА ЗВОЊАВУ У КУЛИ...
6-27

... ПОГЛЕДАЈ КОЛИКО МОЈ НАРОД УЖИВА! ОНИ СЕ ОКУПЉАЈУ КАО ПЧЕЛЕ КАД ГОД СЕ ЗАЧУЈУ ЗВОНА! ПОЂИМО НА БАЛКОН!

ШТА?! ГДЕ СУ? ГРАД ЈЕ САСВИМ ПРАЗАН?!

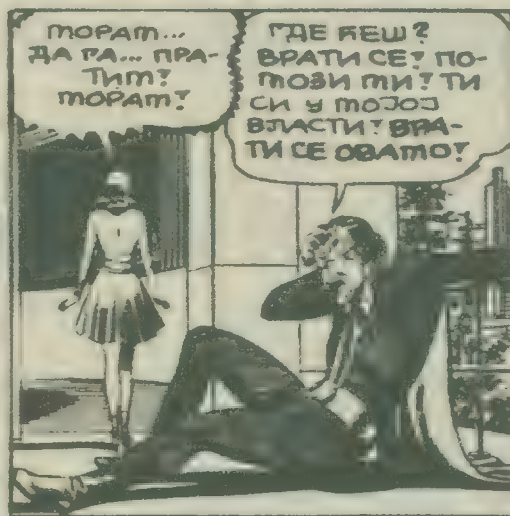

ГДЕ СУ НЕСТАЛИ? ЗВОНА ПОТРЕСАЈУ ЧИТАВУ ЗЕМЉУ ... А НИКО НЕ СЛУША! ШТА НЕ ВАЉА?

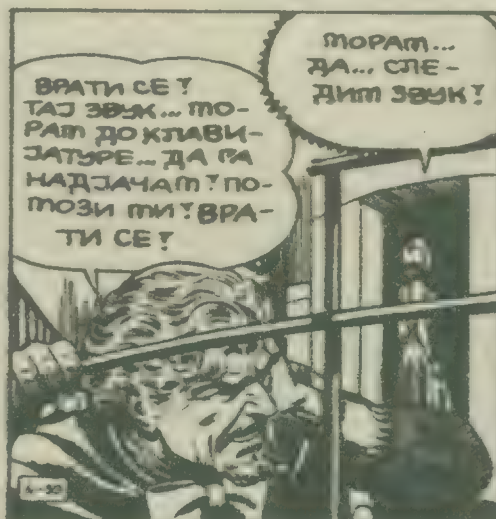

ОДЈЕДНОМ...
ОХХ! ТАЈ... ЗВУК ... ТАКО... ДАЛЕК... А ТАКО ... ОПЧИЊАВАЈУЋИ!
ОХ-Х-Х! ШТА ЈЕ ТО? ПАРА ТИ УШИ! ШТА ЈЕ ТО? СВЕ ЈЕ ГЛАСНИЈЕ!

ЏОНС КИЦОШ ВОДИО ЈЕ ЧУДНУ ПОВОРКУ КА ГРАДУ...
ДУВАЈ... ЈОШ! НЕМОЈ... ПРЕСТАТИ!
ОХХ...ТАЈ... ЗВУК!
МОРАМ... ЗА... ЊИМ!
ХОННК!

ДОК СЕ КИЦОШ ПРИБЛИЖАВАО ГРАДУ, ДУВАЈУЋИ У ЧУДНУ ШКОЉКУ...
ОХХ! МОЈЕ... НОГЕ ... ХОЋЕ... ДА... ИГРАЈУ!
ХОЋУ... ДА ... СЕ... СМЕЈЕМ!
НАСТАВИ... НАСТАВИ!

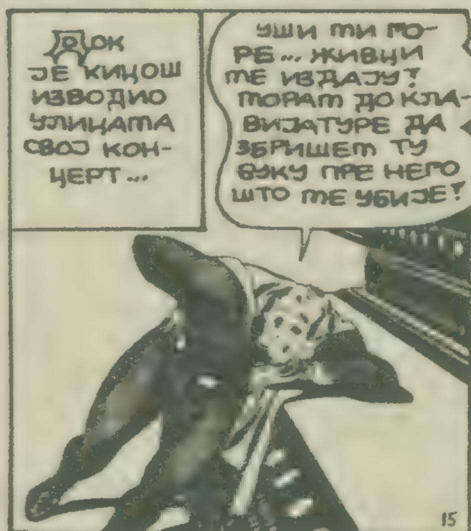

АЛИ ПАНОВЕ ОСЕТЉИВЕ УШИ ИЗАЗВАЛЕ СУ СУПРОТНУ РЕАКЦИЈУ...
ОХ! ТАЈ ЗВУК! УБИЈА МЕ!
ОХХ... ТАКО... ЈЕ ...ДИВНО!

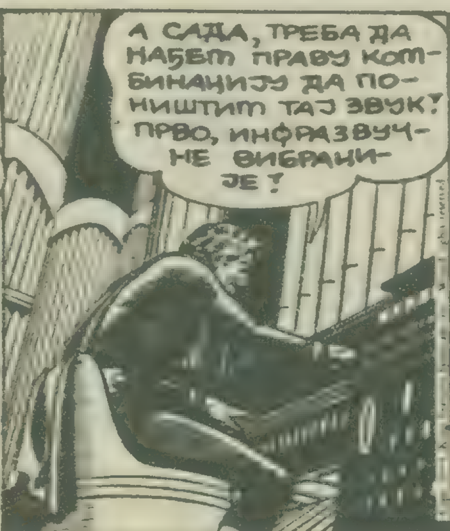

МОРАМ... ДА ГА... ПРАТИМ! МОРАМ!
ГДЕ ЋЕШ? ВРАТИ СЕ! ПОМОЗИ МИ! ТИ СИ У МОЈОЈ ВЛАСТИ! ВРАТИ СЕ ОВАМО!

ВРАТИ СЕ! ТАЈ ЗВУК... МОРАМ ДО КЛАВИЈАТУРЕ... ДА ГА НАДЈАЧАМ! ПОМОЗИ МИ! ВРАТИ СЕ!
МОРАМ... ДА... СЛЕДИМ ЗВУК!

КАКАВ... ДИВАН... КРАСАН... ЗВУК!
ДОК ЈЕ ИЗЛАЗИЛА ИЗ ЗВОНИКА, ОПЧИЊЕНА ДЕЈЛ НИЈЕ ВИДЕЛА...

... ДА ЏИНОВСКО ЗВОНО САДА МИРУЈЕ, ЈЕР ЈЕ ЧУДНИ ЗВУК ИЗ КИЦОШЕВЕ ШКОЉКЕ НЕУТРАЛИСАО ЊЕГОВЕ ВИБРАЦИЈЕ ...
А ФЛАШ, СЛАБ ЧАК И ДА ТРАЖИ ПОМОЋ, ЊИШЕ СЕ ЗАБОРАВЉЕН У ВИСОКОЈ КУЛИ...

ДОК ЈЕ КИЦОШ ИЗВОДИО УЛИЦАМА СВОЈ КОНЦЕРТ...
УШИ ТИ ГОРЕ... ЖИВЦИ ТЕ ИЗДАЈУ! МОРАМ ДО КЛАВИЈАТУРЕ ДА ЗБРИШЕМ ТУ БУКУ ПРЕ НЕГО ШТО МЕ УБИЈЕ!

А САДА, ТРЕБА ДА НАЂЕМ ПРАВУ КОМБИНАЦИЈУ ДА ПОНИШТИМ ТАЈ ЗВУК! ПРВО, ИНФРАЗВУЧНЕ ВИБРАЦИЈЕ!

ДОК ЈЕ ПАН УДАРАО ПО ДИРКАМА...
АУХ! ЗГРАДА СЕ РУШИ... НАРОД МЕ ЈОШ ПРАТИ... АКО ПОСУСТАНЕМ, СВИ ЋЕ ПОНОВО ПАСТИ У ПАНОВЕ РУКЕ...

ЕКСПЛОЗИЈАМА ФАНТАСТИЧНИХ ТОНОВА, ПАН ЈЕ РАЗАРАО СВОЈ ГРАД ИЗ СНОВА...

ТА НЕЗЕМАЉСКА БУКА! ДОВОДИ МЕ ДО ЛУДИЛА! СВЕ ЋУ СРУШИТИ... МОРАМ ДА ЈЕ ЗАУСТАВИМ!

АЛИ...
АУ! ЗГРАДЕ СЕ РУШЕ, АЛИ НА СУПРОТНУ СТРАНУ!

ПРИВУЧЕНА ПОЗИВОМ ИЗ КИЦОШЕВЕ ШКОЉКЕ, ДЕЈЛ ЈЕ ПРОЛАЗИЛА КРОЗ ПАНОВ РАЗРУШЕНИ ГРАД...
ТО ЈЕ ФЛАШОВА ДЕВОЈКА... ТА ЗГРАДА ЋЕ ПАСТИ НА ЊУ... А НЕ СМЕМ ДА ПРЕКИНЕМ СА ДУВАЊЕМ, ЗБОГ ПАНОВИХ ЗВУЧНИХ БОМБИ...

И ДАЉЕ ДУВАЈУЋИ, КИЦОШ ЈЕ ПРЕТРЧАО ПРЕКО УЛИЦЕ И ЗГРАБИО ДЕЈЛ...
БЕЖИМО... УХ-УХ! АКО МОЈА ПЛУЋА ИЗДРЖЕ, ЖИВЦИ СИГУРНО НЕЋЕ...

ШТА? ПАНОВА КУЛА... ПОЧИЊЕ ДА СЕ РУШИ...

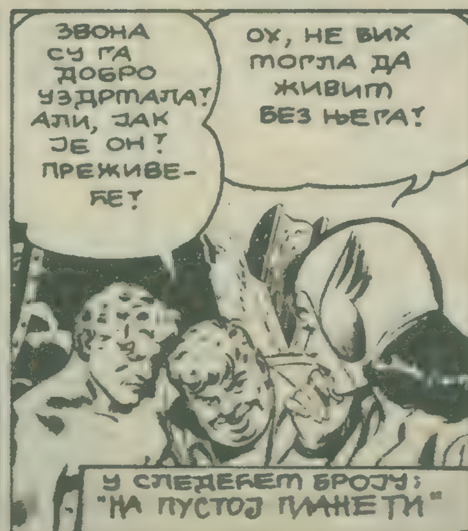

ПАН НИЈЕ УСПЕО ДА УКЛОНИ МУЧНЕ ТОНОВЕ ИЗ КИЦОШЕВЕ ШКОЉКЕ...
ЗАШТО МОЈА МОЋНА МУЗИКА, СНАЖНА КАО АТОМ, НЕ УСПЕВА ДА ЗАУСТАВИ ТУ БУКУ? ЗАШТО?

ЗНАМ... ОТВОРИЋУ СВЕ РЕГИСТРЕ НА КЛАВИЈАТУРИ И ОКРУЖИТИ СЕ МУЗИКОМ...

...КОЈУ САМО ЈА ЧУЈЕМ!

ДОК СЕ ПАНОВА КУЛА РУШИЛА УЗ ГРОМОВИТИ ТРЕСАК, НАРОД ТИМПАНИЈЕ БУДИО СЕ ИЗ СВОГ ДУГОГ СНА...

КАДА СЕ ПРАШИНА СЛЕГЛА, У ЧЕЛИЧНОМ КОСТУРУ ЉУЉАЛА СЕ ЈЕДНА ФИГУРА...
ФЛАШ! ОХ! ЗАБОРАВИЛА САМ...
ХАЈДЕМО ДА ГА СКИНЕМО!

ЗВОНА СУ ГА ДОБРО УЗДРМАЛА! АЛИ, ЈАК ЈЕ ОН! ПРЕЖИВЕЋЕ!
ОХ, НЕ БИХ МОГЛА ДА ЖИВИМ БЕЗ ЊЕГА!
У СЛЕДЕЋЕМ БРОЈУ: "НА ПУСТОЈ ПЛАНЕТИ"

ХИТ

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

РАДИО ГА ГА

музика и текст: Роџер Тејлор
изводи: група Queen

I'd sit alone and watch your light
My only friend through teenage nights
And everything I had to know
I heard it on my radio

You gave them all those old-time stars
Through the wars of worlds invaded by Mars
You made'em lough you made'em cry
You made us feel that we could fly (radio)

So don't become some backround noise
A backdrop for the girls and boys
Who just don't know or just don't care
And just complain where you're not there
You had your time you had your power
You've yet to have your finest hour (radio)
All we hear is Radio Ga Ga
Radio Goo Goo
Radio Ga Ga
All We hear is Radio Ga Ga Radio Blah Blah
Radio what's new
Radio someone still loves you

We watch the shows we watch the stars
On videos for hours and hours
We hardly need to use our ears
How music changes through the years

Let's hope you never leave old friend
Like all good things on you we depend
So stick around 'couse we might miss you
When we grow tired of all this visual
You had your time you had your power
You've yet to have your finest hour (radio)

All we hear is Radio Ga Ga
Radio Goo Goo
Radio Ga Ga
All we hear is Radio Ga Ga
Radio Ga Ga
Radio what's new someone still loves you

РОК
РОК
РОК
РОК
РОК

РОЦЕР ТЕЈЛОР (QUEEN)

Интервју

После неуобичајено дугог периода неактивности група Queen се више него успешно вратила на сцену. Најновији албум „Works" је почео да добија ласкаве критике, а унапред објављени пилот-сингл са те плоче „Radio Ga Ga" се брзо попео на челне позиције многих светских топ-листа. И док се певач Фреди Меркури увелико спрема за планирани дует са Мајклом Џексоном, човек који је највише на удару штампе је бубњар Роџер Тејлор, иначе аутор популарног „Radia". Процените сами како се снашао приликом недавног унакрсног испитивања.

● **Шта у ствари значи Радио Га Га?**
– Па, написао сам ту песму пошто сам много гледао MTV музичку телевизију у Америци и учинило ми се да је визуелна представа постала много важнија него саме песме. Ипак, иронија је у томе што смо и ми, за ову песму морали да направимо видео-спот. Могу вам рећи да је данас немогуће успети широм света без доброг видео-спота. А име песме? Потекло је од мог трогодишњег синчића Феликса који иде по кући и говори „радио пу пу". То је затим промењено у радио ка ка, а онда у га га.

● **Који је највећи концерт групе Queen у каријери?**
Први пут када смо свирали у Јужној Америци. То је било пре три године. Требало је да свирамо два узастопна концерта у Марумбију, Бразил, на другом по величини фудбалском стадиону у свету. Све у свему, током те две вечери нас је слушало готово четврт милиона људи. Сваке ноћи 120.000 – концерти су били распродати.

● **Ко је смислио име Queen?**
– Фреди. Звучало нам је велико, кратко и једноставно и имало је два слова е у себи. Име Queen (краљица) садржи у себи и разна двосмислена значења која су нам се допала.

● **Сећаш ли се најгоре ствари која је о вама написана у штампи?**
– Има толико пуно ствари које бих могао да одаберем. Да размислим. Текст у магазину „Rolling Stone" је био више него злобан. Пљували су по нашим техничким способностима као музичара што је једноставно неистинито и непоштено.

● **Који ти је најнепријатнији моменат у каријери?**
– Када су се две моје девојке – или можда три? – појавиле на истом концерту. Такође ми је непријатно да се сетим дана када смо скидали своје кошуље, облачили ужасне хаљине и носили веома дугачку косу. Било је забавно када смо пре неколико дана срели Бој-Џорџа у Италији. Он тврди да је био наш велики обожавалац у то време. Мора да је имао око дванаест година када смо Фреди и ја шетали Лондоном одевени као будале.

● **Који су твоји омиљени састави сада?**
– Мислим да су Simple Minds сјајни. Такође ми се прилично свиђају Big Country и U2.

● **Имаш ли неки хоби?**
– Немам времена за хоби, а када имам времена волим да читам.

● **Где живиш сада?**
– Имам кућу у унутрашњости Енглеске, а ускоро ћу имати једну и у Лондону. Повремено живим и у Лос Анђелесу, и тамо имам кућу, али не волим баш много... Понекад сам и на Ибици, у Немачкој и Швајцарској. Имам пет или можда шест кућа.

● **Да ли те икада замењују са Роџером Тејлором из Duran Duran?**
– Не. Никада!?

ОГОВАРАЊА ОГОВАРАЊ ОГОВАРА ОГОВАР

Бубњар групе Culture Club, Џон Мос је човек са веома бурном музичарском каријером, али у анонимности. Наиме, пре него што се удружио са дечком Џорџом и осталим „клабовцима" Џон је учествовао на многим аудицијама и био члан чак неких познатих састава, но нигде се није нарочито дуго задржао и нема баш пуно лепих речи за своје несуђене колеге:

I прича

– Један од мојих првих бендова звао се Eskimo Norbert. Највећи успех нам је био то што смо добили шансу да свирамо као предгрупа Томасу Долбију на једном концерту у некој школи. Били смо извиждани...

II прича

– Јавио сам се на један од оних огласа „тражи се бубњар" и нашао се у друштву свих тих неуредних момака са кратком косом и стварно чудном одећом. Били су то The Clash који су управо требали да потпишу уговор са фирмом CBS, а мислили су да је то тајна. Рекао сам: „Ви сте Clash, зар не?", а Џо Страмер: „Откуд то ти знаш?" Одговорио сам му: „Пише ти на јакни." Прошао сам аудицију, морао сам да сасвим ошишам своју тада дугачку косу, али сам се задржао са њима само два месеца – давали су многа обећања, а ништа се није дешавало. Уз то стално сам се свађао са Миком Џонсом и менаџером Роудсом.

III прича

– Моја бивша девојка ме је повезала са Адамом Антом који је тада тражио бубњара. Састали смо се у кући Маркових родитеља (Адамов гитариста). Невероватна сцена – сав тај сценски имиџ „чистог секса", а овамо седимо, пијемо чај и једемо мамичине колаче. Наснимио сам бубњеве у три песме („Burundi Beat", „Kick" и „Car Trouble"), али сам убрзо одустао од целе ствари. Нисам се слагао са Адамом. Чинио ми се као робот, потпуно механички. И са веома озбиљним мегаломанским тенденцијама. Наравно, три месеца пошто сам га напустио он је дошао на прво место топ-листе.

РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИ

ПРИЈАТНО!

1. „Америчка пита" је била песма о Бадију Холију коју је певао:
   а) Чак Бери
   б) Елвис Присли
   в) Дон Меклин

2. Како се звала група која је имала хит са својом верзијом „Об-ла-ди Об-ла-да":
   а) Мармелада
   б) Чоколада
   в) Лимунада

3. Група која је 1980. певала о „Банана-републици" звала се:
   а) Boomtown Rats
   б) Stranglers
   в) Bananarama

4. Који је члан Битлса имао плочу „Хладна ћурка"?
   а) Џорџ Харисон
   б) Џон Ленон
   в) Ринго Стар

5. Наша тешко-метална група која има албум издат у иностранству зове се:
   а) Јабука
   б) Поморанџа
   в) Шљива

РЕШЕЊА: 1.а 2.а 3.а 4.б 5.б

НЕНИНИ БАЛОНИ МИРА

Највећи комерцијални феномен у свету поп музике почетком 1984. године је свакако доминација светским топ-листама немачке певачице Нене и њеног истоименог бенда. Песма „99 Luftballons" је заузела све сама прва места на лествицама популарности у чему можда највећу заслугу уз шарм симпатичне девојке има и антиратна порука ове композиције. Текстописац и гитариста састава Карло Каргес каже:

„Идеју за овај текст добио сам на концерту Ролингстонса у Берлину. На крају су у небо пустили мноштво разнобојних балона, а ја сам помислио како би било лепо да ти балони пређу преко зида на источну страну града."

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ

„Видим у Мајклу (Џексону) толико много себе кад сам била дете. Он би ми могао бити син."

– Дајана Рос

РОК ДАТУМ

6. април 1968.

Сид Барет, један од оснивача Пинк Флојда, напушта поставу. Овај изузетни музичар касније је снимио два солистичка албума и полако нестао из јавног живота. Годинама су кружиле разне гласине. Пре две године се показало да приче нису биле без основа. Велики музичар живи у енглеској провинцији далеко од музике у напорима да преболи тешка психичка обољења настала од прекомерне употребе дрога.

ДАЈЕМ ДВА МЕТРА СВИЛЕ!

ЛАРВЕ КОЈЕ ПРЕДУ, ТКАЈУ И ПРИЧАЈУ

Шест година је биолог Теренс Фицџералд проучавао гусенице лептирића „Malacosoma americanum", да би на крају изјавио како је задивљен резултатима јер не прође ни један једини дан а да не открије нешто ново из живота ових чудноватих бића. Пре свега, мисли на њихова правила понашања која се готово ни по чему не разликују од принципа на којима је засновано споразумевање и друге карактеристике друштвеног живота у свету мрава, пчела и неких других инсеката.

Обични људи о свему овоме не знају баш много јер су нека открића везана за живот гусеница новијег датума. Међутим, пољопривредници у Сједињеним Државама су приморани да се за њих посебно интересују зато што су стаблима воћака избројани дани ако се ове прождрљивице окоме на њих: у стању су да за веома кратко време пождеру све лишће са њихових грана и, ако их у томе нико не спречи, оголе читав воћњак.

Антифриз у телу

Ево најпре приче о животном циклусу овог мајушног паразита из воћњака:

Одрасли лептири паре се у лето. У свом веома кратком животу (траје само неколико дана) нису уопште у стању да узимају храну јер су им уста буквално запечаћена! И нису им потребна пошто им је улога да воде љубав. А после тога, кад оплоде јајашца, женке се бацају на веома значајан посао тражења погодне гране на коју би могле да их положе. Оне то не раде тек тако – не полажу их било где и било како. При том откривају свој велики смисао за уметност: кружећи полако око изабране гране, мало-помало, положе две или три стотине јаја, а на крају све заједно изгледа као неки оковратник. Из јаја се кроз неколико дана излегу длакаве гусенице које под заштитом „оковратника" проведу читаву јесен и зиму.

Изузетно су отпорне. Природа их је, између осталог, снабдела хранљивим састојцима који им помажу да преживе. Кад завлада хладноћа и температура се спусти испод нуле, течност у њиховом телу делом замењује такозвани глицерол који је иначе познат као изврстан антифриз.

Са првим пролећним данима новорођене ларве, дуге свега два милиметра, напуштају своју колевку и крећу у потрагу за лишћем. При том из једне жлезде на глави испуштају танушну свилену нит која им помаже да се касније непогрешиво врате на место одакле су кренуле. Ова Аријаднина нит даје им сигурност, тако да се упуштају у све веће авантуре одлазећи све даље и даље од места где су рођене.

Само неколико дана по рођењу сви заједно започињу велик и сложен посао – праве неку врсту плашта који ће бити њихово склониште и дом. Основни материјал им је свила коју лучи ова жлезда на глави.

Светиљка уместо сунца

Изградња њиховог дома није нимало лак посао: гусенице најпре изаткају и причврсте на грану први слој, и одмах затим праве још један исти такав, и постављају га изнад овог али на одређеном растојању. Па онда трећи и тако даље. Ова свилена грађевина од неколико спратова увек је окренута према сунцу да би могла да упија што више његове топлоте. Ако је напољу температура 12 степени Целзијусових, у кући од свиле она износи 38! Пошто зидови нису изоловани, кад сунце зађе, унутрашња температура нагло опада.

Светлост и топлота их неодољиво привлаче, па се због тога понекад веома чудно понашају: неки чланови колоније напуштају заједничко станиште и насељавају се на уличним лампионима у суседству. Ако је светиљка таквог облика да на њој не може да се направи кружно склониште, гусенице постављају само један водораван плашт од свиле, као неку врсту лежаљке, директно изнад ње и на тај начин у најхладнијим ноћима обезбеђују себи грејање.

ТАНУШНЕ СВИЛЕНЕ НИТИ ПОМАЖУ ГУСЕНИЦАМА ДА СЕ КРЕЋУ СПРЕТНО И НЕПОГРЕШИВО – НА НАЧИН КОЈИ ЈЕ ЈЕДИНСТВЕН У СВЕТУ ИНСЕКАТА. ОД ОВИХ ИСТИХ НИТИ ТКАЈУ ЗАСТОРЕ ЗА СВОЈА СКЛОНИШТА, А СЛУЖЕ ИМ И ЗА МЕЂУСОБНО СПОРАЗУМЕВАЊЕ.

Допринос појединца при изградњи заједничког дома је изузетно велики. Уз помоћ направе којом су из главе гусенице полако извлачили и намотавали свилену нит, научници су закључили да само једна ларва произведе бар два метра ове нити.

Своју кућу веома воле и не напуштају је до краја живота. И више од тога: често је дограђују како би обезбедили простор за придошлице из других легала са истог дрвета. У једном од оваквих домова Фицџералд је пронашао друштво из неколико колонија које је бројало на хиљаде јединки.

Кад је склониште изграђено, гусенице крећу у потрагу за храном, а то је прави ритуал који се одвија по одређеним правилима и у одређено време – у цик зоре или у првим часовима поднева. Остало време проводе у одмарању, и, ако је топло, сунчају се на крову своје куће од свиле.

Мирис непознатог порекла

А, зашто путујући до места где налазе храну остављају за собом свилену нит помоћу које се враћају у своје склониште? Фицџералд и његови сарадници открили су да ове нити садрже специјалне хемијске супстанце, што гусеницама омогућује да се међусобно споразумевају језиком који је веома сличан „говору" мрава. Ако неко од њих, истражујући околину, пронашла богат извор хране, неће поступити као шкртица већ ће и другима помоћи да дођу до доброг залогаја: свилену нит богато ће натопити такозваним феромоном и тиме лепу вест саопштити гусеницама које још нису кренуле у потрагу за храном. За чланове колоније то је исто као да им каже: „Навали, народе, овде има добре клопе!" А да је све ово тачно потврђује чињеница да оне истог часа масовно похрле миришљавом стазом ка месту где их чека најављена гозба.

Ако су, међутим, изворишта хране сиромашна, свилена нит има једва осетан мирис феромона, толико слаб да га само они најупорнији и најгладнији почињу да следе. Ако хране нема довољно за читаву колонију, гусеница која се нашла у ситуацији да то прва утврди оставља свилену нит ненамирисану, што наравно значи: „Не трудите се, нема ничега!"

Фицџералд је уз помоћ лупе успео лепо да види како мала гусеница натапа феромоном свилену нит. Она то чини вршком на крају стомака којим, при кретању, додирује ову нит. Иако су досад сецирали више од 40 хиљада гусеница, поменути истраживачи још нису успели да открију хемијску структуру феромона.

Природа и даље крије неке своје тајне.

Д. В.

Ако је стигла вест да хране има довољно, ништа их не може зауставити: колонија гусеница у покрету.

Сунце и топлоту не може ништа да им замени. Од зиме се не боје, али да би у свиленој кући имали и ноћно грејање често знају да се сместе изнад неке уличне светиљке.

Чим стигне пролеће ларве се буде. Пошто су резерве хране потрошене, на реду су зелени изданци.

Листови јабуке и трешње су први на удару. После оброка, гусенице се враћају у своје склониште – на одмор.

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

Лари Нивен

ДОЧЕКАЋУ!

ЈА САМ ОДАШИЉАЧ ТОПЛОТЕ, МИСЛИ, МАГНЕТИЗМА, ОСЕЋАЊА. МОЈА КРВ НЕ КРУЖИ, ИПАК УНУТАР ЗАЛЕЂЕНОГ ТЕЛА ЈЕ НЕКА НАПЕТОСТ...

На Плутону ноћ увек дуго траје. Линија хоризонта оштро сече по средини слику пред мојим очима. Ниже од ње, виси сивобела снежна равница, а изнад космички полумрак, небо са бледим светлом звезда. Нешто није у реду. Те звезде се крећу превише полако. Период окретања Плутона је 6,39 дана. Мој непокретан поглед би требало да региструје њихово кретање много брже. Да ли ја ту нешто грешим?

Нагло се јавља јако светло. То сунце излази иза хоризонта и заслепљује моје очи, које не могу да затворим... Сунце је негде нестало, опет је иста ноћ са хиљадама звезда. Сигурно сам опет изгубио свест.

Ипак нешто није у реду. Да ли сам погрешио? Имам утисак да сам полудео. Не осећам ништа, ни бол, ни страх, не жалим ни за чим,не кајем се. Ништа.

Крајичком непокретног ока видим део мог брода залеђеног у овој белој пустињи. Стојим и гледам. Чекам! Нека вам послужи као поука: немојте се бранити од смрти!

Већ преко десет година Плутон није непозната планета. Разлога има доста за посете: богати рудници разних метала. Тако смо полетели и ми: Џером, Семи и ја. У бродићу са јонским мотором летели смо скоро годину дана. Током дужег заједничког живота могуће су и несугласице. Али није тако. Компјутер пажљиво бира људе. Џером и ја спустили смо се на тло у помоћном бродићу. Семи је остао сам у орбити.

Љутио се и негодовао због тога још на самом поласку, а и после се дурио током читавог пута. Ипак неко мора да остане на броду и одржава везу са Земљом, да баца сеизмичке бомбе, и врати се, ако остале задеси нека незгода.

На хоризонту је опет блеснуло сунце...

... опет сам био без свести цео Плутонов дан. Ноћ је, сијају звезде, небо као да подрхтава...

Гледам. Мој поглед клизи по равници. Некад ми се чини да гледам легендарну Атлантиду... земља као да тоне, пада у црну празнину, непознату и страшну и ја заједно са њом, ја и Џером заробљени у леду, наш мали брод, наша „Нерва".

„Нерва" је слетела по прописима. Све се дешавало како смо предвидели. Прво задржали смо се неколико минута изнад површине, укључили смо грејаче за топљење леда и спустили се на тло у ауреоли магле растопљених гасова. Читав сат нам је прошао у прегледу свих инструмената и припреми за излазак. Ко ће изаћи први? Први човек, који ће стати на тло ове планете и ући у историју. Вукли смо шибице, Добио је Џером.

Његово име ће бити заувек записано у свим школским приручницима. Сећам се осмеха на његовом лицу. Излазећи смејао се и нешто се шалио, говорио је о споменицима од белог мермера. Док сам облачио комбинезон да кренем за њим зачуо сам повике и псовке. Пожурио сам. На први поглед ми је све било јасно.

Пламен нашег слетања истопио је тло и брод је потонуо, после тога гасови су се поново смрзнули и заробили у леду нашу „Нерву". Када смо јавили шта се догодило Семи нам је саветовао, да на исти начин пробамо да ослободимо брод. Лако је давати савете. Страх нас је савладао до те мере да нисмо били у стању да мирно радимо. Рачунали смо да је главни мотор још изнад нивоа леда и да ће моћи да растопи лед око брода. Били смо опрезни, онолико колико могу да буду опрезни смртно уплашени људи. У јами око главних мотора било је страховито хладно. Мотори нису могли да се покрену. Нешто није било у реду, што нисмо могли да установимо.

Опет ово блештеће сунце...

... Тај мучан осећај кад се будите из несвести... На небу пуно хладних звезда. Гледам у хоризонт, силуета првог човека, стоји као споменик...

После квара мотора, један од нас је морао да сиђе доле испод издувних цеви и погледа колико и какво је то оштећење. Један од нас је требало да ласером истопи тунел у леду и уђе испод брода. Покушали смо да предвидимо и компликације. Онај који уђе да оспособи моторе и пусти их у рад, тај мора умрети. И шта? Смрт је смрт. Свеједно каква је и када ће доћи. Не осећам се крив, да је судбина одабрала мене, ја бих отишао уместо Церома.

Мотор се нагло упалио и експлодирао. Из кратера испод издувних цеви летели су делови атомског реактора, зидови брода, лед. Прави радиоактивни пакао. Плакао сам од грозе и од страха.

Цером се извукао, устао, скинуо са главе шлем. На Плутону нема атмосфере, овде је потпуни вакуум. У делићу секунде облак, бео као млеко, расцветао се око његове главе. Није хтео да умире полако од радијације, био је смртно озрачен. У том је покрету остао и залеђен.

Све је то тако далеко. Цером стоји тамо, стискајући у рукама шлем. Он, споменик, који је сам себи поставио, себи, првом човеку на планети Плутон. На лицу му је заувек остала слана од последњег уздаха. То је страшно... немогуће.

Сунце је стало за тренутак, ослепљујуће засветлело а затим нагло скочило горе. Зашто нисам ово раније приметио? Све се догађа превише брзо.

Језива мисао, можда се и мени то догодило, можда исто што и Церому? Можда и он... можда живи...

Горе је остао Семи. Али он није могао да дође у помоћ. Нисам могао горе код њега. „Нерва" више није постојала.

Следећих десетак часова у очајничком расположењу сакупљао сам узорке тла, леда, минерала. Направио сам анализе и послао Семију резултате помоћу ласера. Послао сам му поздраве и последње упуте. Осећао сам сажаљење према самом себи. Гледао сам статуу Церома. Његова залеђена кожа изгледала је као најлепши бели мермер. Његове очи гледале су са болном тугом. Није стигао да спусти шлем. Температура Плутона залеђује у делићу секунде.

Семи ми је саветовао да потражим кисеоник или да га електролизом вадим из воде. Зашто? Већ је позвао базу и експедиција за спасавање ће стићи. Када? Треба преживети тај период. Нашао сам само мале количине кисеоника у леду. За нову експедицију потребан је нови брод опремљен за овдашње прилике а то мора да траје јако дуго. Пут траје годину дана...

Семи као да није то израчунао, њега је ухватила паника, већа од моје, тешио ме о брзом спасу. Нисам издиктирао до краја листу последњих жеља, морао сам да прекинем јер је то Семија доводило до лудила.

Превише често сам пролазио поред статуе Церома, изгубио сам наду...

На градском гробљу у Невади лежи пола милиона лешева у течном азоту. Пола милиона замрзнутих људи чека да лекари науче како да их врате у живот. Када ће сазнати како да избегну повреде мождaних ћелија леденим кристалима, када ће наука бити у стању да излечи болести које су напале? Они су мртви. А ја, да ли сам ја жив?

У потпуном вакууму човек може да проживи делић секунде. Ако пожури, може да баци са себе скафандер. Без њега црна, Плутонова ноћ исиса у трену целу топлоту. Тако стојим на 50° изнад апсолутне нуле и чекам помоћ! Опет овај блесак сунца...

... Исте звезде. Скафандер лежи поред мене на леду. Стојим усправљен у сребрнастом летачком оделу на врху црне стене и гледам упорно у хоризонт. Стигао сам да заузмем ову херојску позу пре него што је мраз укочио мој мозак. А сада ми је смешно. Пара последњег даха приковала ми је поглед, све сам радио у великој журби!

Семи је сад сигурно на Земљи, све ће им рећи, остао је са мном до краја. Зна где ме је оставио. Моје тело је најхладнији леш у историји. Залеђени земљаци имају тек температуру течног азота. А то је жар према Плутоновој ноћи.

Сад сам натпреводник. Сваког јутра сунчани зраци дижу температуру и искључују ме као неку машину. А ноћу мрежа мојих нерава ради као натпреводник и зрачи. Ја сам одашиљач топлоте, мисли, магнетизма, осећања. Полако, ненормално полако. Постао сам споменик и опсерваторија. Моја крв не кружи, ипак унутар залеђеног тела је нека напетост, моји нерви ми говоре о томе. Осећам ветар око уста. Ето чему води упорност да се противите смрти! Било би интересантно то стварно дочекати! Да ли је могуће да ме никад неће пронаћи? Плутон, та мала планета, која је довољно велика да се на њој може изгубити једна тачка, мала као ја. „Нерва" је сваког часа све мање видљива. Покрива је лед.

Тако могу стајати целу вечност.

Опет то сунце... и звезде на истим местима. Да ли је у телу Церома исти полуживот као у мени? Да ли и он осећа? Требало је да скине тај скафандер. Кад бих могао да му скинем ту слану са очију.

Страшно ми је хладно...

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

аутор ВеМак	НАШ ВАЈАР	ТЕСТО КОД ЗАЈЕЧАРА	„ПИКО" / ИТАЛИЈАНСКА ГЛУМИЦА		ВРСТА ТКАНИНЕ / ПРКОС	ГРАД У ТЕКСАСУ У САД	ИЗРАЂИВАТИ ТКАНИНУ
ВРСТА ДЕТЕЛИНЕ							
КРАК, ОДВОЈАК							
САВЕЗНА ДРЖАВА САД							
[illegible]							
СУРЛА					ЗНАК ЗА НИКАЛ / ОБУЗАП		
ЛИЧНА ЗАМЕНИЦА				ОЛИВЕР ТВИСТ / ПРЕДЛОГ			ВЕШТИНА ГОВОРНИШТВА
ГРАД У ХРВАТСКОЈ							
ПРВО СЛОВО АЗБУКЕ		ГРАД У ИТАЛИЈИ / СЕВЕРНИ ЈЕЛЕНИ					
КОНАЦ				ЛЕГЕНДА / ГРАД У ДАЛМАЦИЈИ			
РЕКА У АЛБАНИЈИ					О.О. / СВОЈСТВО ОНОГА ШТО ЈЕ ДАЛЕКОСЕЖНО		
ФРАНЦ. ПЕВАЧ МОНТАН			А Д / ЗБИЉА, ЗБИЉНОСТ			„РАДИЈУС" / МИСТЕРИОЗАН	
НЕОБАВЕЗНО РАЗГОВАРАТИ							
ГЛАВНИ ГРАД ПЕРУА	СТАТИВ						
ОДЕЛО ПОСЛУГЕ У ХОТЕЛУ							
„ИСТОК"		ЛИЧНОСТ ИЗ АНДРИЋЕВЕ ПРИЧЕ / АРАБЉАНИН					МАЛОУМНИЦИ
ИТАЛИЈАНСКИ ПРОНАЛАЗАЧ							
						„ДИНАР" / ГРАД У ДАЛМАЦИЈИ	
ПЛАНИНА У ГРЧКОЈ	А.О. / ПИСАЦ БИХАЉИ МЕРИН			ФРАНЦ. ЗЛАТАН НОВАЦ / КРАЉ ЕГИНЕ			
У ВЕЛИКОМ ОПСЕГУ, ОПШИРНО							
ВРСТА ЕКСПЛОЗИВА							
ЛИЧНА ЗАМЕНИЦА			СТРАНО ЖЕНСКО ИМЕ				

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: опскрба, караван, утапати, комитет, ало, Ире, Ото, и, мгадије, ви, узан, Ајове, и, карабин, а, Атина, тањири, ише, Ај, е, стар, пирамида, мито, а, около, С, велсвит, Ин, вуна, насилан, ацетати.

ТОМ И ЏЕРИ

ШТА ТО РАДИШ, ЏЕРИ?
ЦРТАМ ЛИНИЈУ...

А ЗА ШТА СЛУЖИ ТА ЛИНИЈА?
ДА СЕ ДИСТАНЦИРАМО ОД ТЕБЕ!

ВЕЋ СМО СЕ ЗАМОРИЛИ ОД СТАЛНОГ БЕЖАЊА, ТОМЕ...
ПА СМО РЕШИЛИ ДА ПРИМЕНИМО ЦИВИЛИЗОВАНЕ МЕТОДЕ ВОЂЕЊА РАТА!

САДА СМО ПОДЕЛИЛИ ТЕРИТОРИЈУ! ТИ ОСТАНИ НА СВОЈОЈ, А МИ ЋЕМО НА СВОЈОЈ ПОЛОВИНИ!

А ОВО СЕ У ЦИВИЛИЗОВАНОМ СВЕТУ ЗОВЕ „ЛИНИЈА ПРИМИРЈА"!

АЛИ, ЈА НИСАМ ЦИВИЛИЗОВАН!
У ТОМЕ И ЈЕСТЕ ТВОЈ ПРОБЛЕМ!
ТРАС

БИМ И БУМ

ДОБРО, МАМА! САМО НЕМОЈ РЕЋИ ДА САМ ТЕ ЈА ОДВЕО!

НЕЋУ! А КАО НАГРАДУ ЋЕШ ДОБИТИ КОЛАЧИЋ!

А, ТУ СИ! ОПЕТ КЊАВАШ ДОК ЈА ЧЕКАМ ДА ОПЕРЕШ ПАТОС У ХОДНИКУ!

СИПАЈ САМО! ОВАКВУ КОФУ УПОТРЕБЉАВА И КАПЕТАН!

АЛА ЋЕ С ОВИМ ДА ОПЕРЕ ПАТОС!

УВЕК ЈА МОРАМ ДА РАДИМ НАЈТЕЖЕ ПОСЛОВЕ!

ТАЧНО, КАПЕТАНЕ!

ЈОШ ЈЕДАНПУТ И НЕЋУ ВИШЕ КВАСИТИ ОВАЈ ПОРТВИШ! НИКО МЕ НЕ ВИДИ...

ШТА?! ШТА ЈЕ САД ОВО?

МОЖДА ЈЕ ПОРТВИШ СУВИШЕ ВЕЛИКИ, А КОФА СУВИШЕ МАЛА...

ДРУШТВО МЕ ЧЕКА ДА ИГРАМО ДОМИНЕ, А ЈА СЕ ОВДЕ ЗАДРЖАВАМ!

ОХ!

КРЦ!

ЈАО!

О, ДОБАР ДАН, ДРАГИ КАПЕТАНЕ! КАКО ВАША РЕУМА?

ПОГЛЕ, МАМА! ДЕЧИЦА СУ ВРЕДНА КАО КРТИЦЕ!

МАМИНИ АНЂЕЛЧИЋИ!

A. De Carolis

МОЈ ВАНЗЕМАЉАЦ

Пред крај прошле године објавили смо чланак „Звезде ми ћемо доћи" уз који смо по ко зна који пут, и сами размишљали о томе да ли постоје или не „људи" на неким другим небеским телима како изгледају и хоћемо ли икада имати прилике да их сретнемо (у поверењу – чули смо да Американци у специјалним замрзивачима држе нека оваква бића која су игром случаја доспела на нашу планету, и неће да их покажу!), дошли смо на идеју да вас позовемо и пружимо вам прилику да нам бар покажете како их ви замишљате.

Догодило се оно што смо и очекивали: стигло је толико прилога да је читава једна екипа из редакције неколико дана отварала пошиљке и уз велики напор направила ужи избор цртежа. Сматрали смо да ваш ванземаљац не сме да личи на бића из свемира која смо већ видели у неком од бројних филмова и још бројнијих стрипова на ту тему. Поготово нисмо могли да узмемо у обзир за награду цртеже који мање или више представљају већ помало извиканог И-Ти-ја. Не можемо, наравно, да тврдимо да се овом приликом баш нисмо и огрешили, али – за награду је долазило у обзир само шест цртежа! А то су, по нашем мишљењу, ови које видите.

Уз цртеже је стигао и већи број занимљивих писама на задату тему. Јовић Сања из Милића, на пример, жали нам се да нема дара за цртање, али да има све у глави и то толико да би могао да се направи читав један филм о ванземаљским бићима. Не можемо да јој помогнемо. Можемо једино да кажемо да њени покушаји нису лоши. Вероватно сличан проблем има и читалац од којег смо добили само лист папира на којем пише „Овде стоји ванземаљац!" Уосталом, зашто му не бисмо веровали ко може да тврди да су сви ванземаљци видљиви! Посебно занимљиво било је писмо Данила Косанова из Надаља. Позивамо га да за читаоце „Забавника" напише нешто на ову тему, али мало једноставнијим језиком.

Најлепше цртеже послали су нам ученици ОШ „П.П. Његош" из Зрењанина. Један од њих је и на списку награђених. Остале похваљујемо заједно са наставником који је све лепо организовао.

На крају – хвала на одзиву и честитке ауторима који су награђени са по 1.000 нових динара.

Д. Варагић

Мануела [illegible] Трнић, Дује Мараса 66, Сињ

Сања Радовановић, Моше Пијаде 20, Вогошће

Владимир [illegible] Нови Сад

Нуне Селими, VII раз. О. Ш. „П. П. Његош", Зрењанин

Бранислав Владосављевић, Баница 12, Скопље

Ненад Пезељ, Б. Паровића 5/а, Мостар

БЕОГРАД * МАКЕДОНСКА 29 * 11001

МАЛА ПОШТА П.ФАХ 124

Писмо недеље

СКЛАДИШТЕ ГВОЖЂА

Молим те да ми објасниш јесу ли слезина и панкреас исто, а ако нису у чему је разлика. Сестра и ја никако да се сложимо око тога.

МИЛОШ,
Крушевац

Слезина је дугуљаст орган у горњем делу трбушне дупље, с леве стране испод дијафрагме, а подсећа на лимфне чворове. Овај орган има више улога: складиште је крви (може да садржи до 16% свеукупне крви организма), учествује у разарању црвених крвних зрнаца и са јетром у стварању жучних боја, ствара лимфоците, учествује у одбрани организма од инфекције, представља складиште гвожђа итд. Сигурно си и ти приликом трчања више пута осетио бол у слезини. То није нимало опасно нити је знак неког обољења већ бол настаје услед контракција овог органа који код напорног физичког рада убацује у крвни оптох сву резервну крв.

Гуштерача или панкреас је велика жлезда у трбушној дупљи иза желуца. Има двојаку улогу: преко изводног канала излучује гуштерачни сок који игра важну улогу у варењу скроба, масти и беланчевина. Панкреас директно у крв лучи хормоне инсулин и глукагон који регулишу искоришћавање шећера у организму, а недостатак инсулина доводи до шећерне болести.

И још нешто, ако панкреас оболи, човек може без њега да живи, а без слезине не.

ПРАВО НА СЛАБОСТ

Молим те да ми помогнеш јер си ми заиста последња нада. Пре извесног времена моја нана (татина и стричева мама) нам је поверила да ће се стриц женити. Сви смо се тој вести обрадовали. Није прошло дуго кад је будућа стрина дошла у нанину кућу да се упознамо: одмах ми се допала јер је јако добра и увек спремна да помогне. Упркос томе дошло је до невоља јер је моја мама почела да измишља (а можда је то и истина?) неке приче о томе како нана више воли стрину и стрица, да будућој снахи преко мере угађа, све подређује њеним жељама, да нема ништа против да јој дође у кућу а нас није примила и све тако, у том стилу. Међутим, ја знам да је нана у време кад су се моји родитељи узели, живела са синовима у једној соби и да за нас заиста није било места (стриц је касније у дворишту направио још једну собу па су тако добили више простора). Знам и да нана, кад год прича о деци, подједнако лепо говори и о једном и о другом а исто тако и о мами и будућој стрини. Кад је једном приликом требало да проведем викенд код нане, мама ме је молила да јој о овим причама ништа не кажем. Али, иако ја нисам ништа рекла, нана ме је ипак питала зашто је мама и на кога љута. Покушавам колико могу да умирим маму, али то никако не успевам. Она ме и даље „бомбардује" сумњама и причама тако да сам већ попустила у школи, немам више сна и уопште, не знам шта ћу.

ЛИДИЈА,
Нови Београд

Твоје писмо најбоље илуструје чињеницу да зрелост често нема везе са годинама. У целој тој ситуацији коју си изнела, ти си очигледно најтрезвенија и најзрелија. Очигледно је да се код твоје маме јавила љубомора која често погађа одрасле људе: сигурно је да она јако воли твоју нану и да су јој потребни њена љубав и наклоност. Доласком стрине она ту наклоност не губи али се у нанином животу појављује неко кога такође треба волети и прихватити. Сличне ситуације се дешавају и када се у породици роди млађи брат или сестра, па је старије дете љубоморно а да правог разлога за то – нема. Мами ћеш највише помоћи ако са њом поразговараш отворено а не би било лоше ни да тату упиташ за савет. Твоју стрину треба лепо да дочекате и прихватите јер ће она тако бити срећнија и умеће да вам узврати пажњу. Имајући у виду твоја размишљања и реаговања, сигурни смо да можеш да се поуздаш у своју снагу и зрелост и да те ове невоље више неће ометати у учењу. Чак и ако твој разговор с мамом не да видљиве резултате, треба да знаш да људи имају право на своје мале слабости и да оне нипошто не значе да те људе треба мање волети.

ОСВЕЖАВАЈУЋЕ МЛЕКО

Можеш ли да ми кажеш какво је то кокосово млеко?

АНА,
Ријека

Кокосово млеко, које се налази у незрелом плоду кокосовог ораха, је млечнобела течност која садржи 83% воде, 0,49% беланчевина, 5% шећера, 0,28% угљених

хидрата, 0,50% масти и веома је хранљиво и здраво. Даје се реконвалесцентима а служи и као укусно освежавајуће пиће.

Иначе, сам плод кокосовог ораха се вишеструко користи. Тако се зрео и иструган кокос у неким земљама даје деци пре јела као лек против цревних паразита. Од спољњег влакнастог омота се праве застирачи, ужад, четке, итд. Од коре плода се израђују разни украсни предмети, а користи се и у винарској индустрији за пречишћавање вина. Од исушеног и пресованог језгра плода израђује се такозвана копра – од ње се добија уље и кокосова маст која се после користи за производњу сапуна и маргарина.

ЈОШ ДЕЦЕ

Напиши нешто о поријеклу мог имена.

ЈОСИП БУЉЕВИЋ,
Сплит

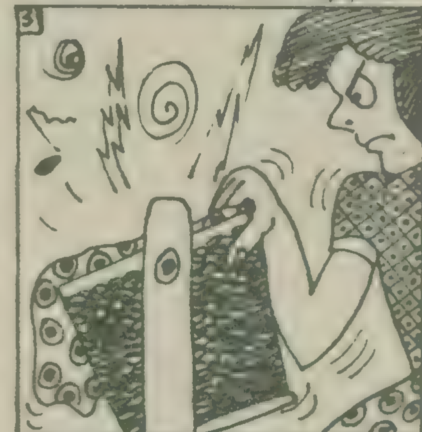
Јосип, од хебрејског јосефјах („нека бог дода" тј. дао бог да се роди још деце).

ВОЛИ ДА СЕ ЉУЉА

Због радног времена мојих родитеља који раде у сменама, често се догоди да морам да причувам брата који сада има тек једанаест месеци. Није ми тешко кад спава, али када почне да плаче морам упорно да га љуљам. Једна другарица ми је рекла да постоји аутоматска љуљашка за бебе. Да ли је то истина?

МИРЈАНА,
Суботица

Твоја другарица је заиста у праву. Тако је на пример, недавно једна јапанска фирма произвела неку врсту аутоматске колевке. Она почиње да се љуља чим беба заплаче. Такође, аутоматски се укључује и касетофон на коме је снимљен глас родитеља или музика и разноразне песмице. Механизам колевке тачно разликује бебин плач од других гласова тако да се не може десити да почне да се љуља на глас одраслих укућана. Ова колевка у ствари више личи на седељку која може да се подешава за лежећи или полуседећи став бебе. Компанија која је производи препоручује је за бебе које имају преко три месеца. Али, као и сви нови производи веома је скупа и прерачунато у динаре њена цена би била око 35000. Теби ништа друго не преостаје него да смислиш како ћеш сама најбрже и

најбоље забавити и успавати брата. А друго, он ће брзо порасти и све ће мање плакати.

ЛЕКОВИТИ ЗАЧИН

Драги Забавниче,
Једног лета била сам са родитељима у Грчкој. Мој брат и ја смо необично вољели да једемо њихове лепињице са месом зване гирос у које се ставља зачин оригано. Интересира нас од којих се трава састоји овај додатак јелима.

Такође бих жељела знати како се припрема салата од коријена целера. Ту салату сам јела у хотелу „Југославија" у Београду, а била је кисјела и припремљена на плошке.

Уз много поздрава

МАЈА и ЂАНИ,
Сарајево

Оригано, на латинском Origanum у народу се још зове мравинац, мажуран, метвица, вранилова трава. Origanum је иначе биљни род са око 10 врста из породице уснатица. Код нас, уз рубове шума, расте обични мравинац (Origanum vulgare). Биље (herba Origani) садржи етерично уље и горке материје, а у народу се употребљава за лечење жутице, слабе пробаве, астме и друго. Origanum dictamus (јеленска трава) расте у Грчкој и на Криту, а у античко доба је сматран за толико лековиту биљку да је по Виргилију она тобож „била у стању да заводену стрелу из тела извуче".

Салата од целера може да се прави од пресног али и куваног корена. Ако ћеш је правити од пресног, онда једноставно очисти целер, исеци га на танке колутове (или још боље истружи на „резанце"), посоли и остави га да мало омекша, па га потом зачисли сирћетом, додај мало сенфа, уља и све добро измешај. Салата од куваног целера припрема се овако: обарени целер се ољушти, исече на танке колутове, стави у зделу, побибери, посоли, прелије уљем и сирћетом.

МОТОРИЗОВАНИ БИЦИКЛ

Живим у малом месту у коме долазак „Политикиног забавника" за нас представља прави доживљај. Молим вас да ми помогнете и кажете где могу да купим мали мотор за бицикл и колико он кошта.

ДЕЈАН РАДОВИЋ,
ОШ „25. мај"
Шабац

У специјализованој продавници „Југобицикл" у Београду таквих малих мотора за бицикл нема и речено нам је да се више не производе. Најбоље ће зато бити да се обратиш фабрици „Крушик" из Ваљева која је производила овакве моторе и они те могу обавестити да ли се још могу набавити.

МАЛИ ЈАН

Ово нам је трећи пут како вам пишемо, али никако да добијемо одговор на питање. Зато те молим, поштовани и уважени Забавниче, да нам, најзад, одговориш. Наиме, ми бисмо волели да знамо шта значи реч Yankee (Јенки)?

БОШКО и КОЉА,
Скопље

Јенки је реч непознатог порекла, можда потиче од холандског Јанке – деминутив од имена Јан. У седамнаестом веку овај израз употребљавали су у погрдном значењу британски војници за становнике Нове Енглеске, а касније и за све становнике северних држава САД. За време америчког грађанског рата (1861-65) тако су на југу називали војнике Уније. Крајем 18. века у Британији, а касније и у другим крајевима света, овај се назив често примењује за све Американце из САД.

МАРАТОНСКО ГЛАДОВАЊЕ

Волео бих да ми одговориш, ако знаш, које животиње могу најдуже да живе без хране?

АНДРИЈА,
Загреб

Заиста је тешко одговорити на твоје питање. Према неким подацима до којих смо ми успели да дођемо, лосос може да издржи без хране више од сто дана, док су неки крокодили гладовали и дуже. Неке корњаче, опет, могу да „посте" и преко пет стотина дана, а неки инсекти тврдокрилци остану живи и после хиљаду дана гладовања!

ПЕВАЛИ СУ ЈЕДНО ЛЕТО

Чуо сам да су Џони Штулић (група „Азра") и Јура Стублић (група „Филм") свирали у истом саставу. Да ли је то тачно и ако јесте када је то било?

ОЛИВЕРА ВИЂЕНТИЋ,
Обреновац

Тачно је то што си чула. Џони Штулић и Јура Стублић свирали су 1977-78. у првобитној постави групе „Филм".

У ЗНАКУ ФАО

Молим те реци ми нешто о новчићу чији ти отисак шаљем.

ВЕСНА Б.
Београд

Новчић који имаш је 10 ирачких филса кованих у тиражу од 2 милиона комада 1975. године. Ово издање је било намењено Организацији уједињених нација за исхрану и пољопривреду чија је скраћеница ФАО.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА"
Драган Марковић

Главни и одговорни уредник
Раде Шошкић

Одговорни уредник
Вера Смиљанић

Ликовно-графички уредник
Соња Јашовић

Издавачки савет

Владимир Антић, Добривоје Арсић, Ариф Бозаџи, др Радослав Ђокић (заменик председника), др Радомир Животић, Зорица Ивановић, Љубисав Лилић, Каћа Милетић, Бранислава Митровић, Мирјана Моравчевић, Раденко Павловић, Ружица Петровић, Радомир Ристић, Снежана Стаменковић, Јелисавета Суруџић (председник), Зорица Ћеран, Светлана Шухартовић. Чланови савета из редакције: Данко Полић, Светлана Ивановић, Вера Смиљанић, Раде Шошкић.

Редакција:

Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојовић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Петар Милатовић, Весна Минић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Нада Неваједић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Недељка Сташић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномарковић

Секретаријат:
Јованка Војвод..ћ, Олгица Стаменић, Даринка Тодор..ић и Зорица Филиповић

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА" – ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд, Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 25 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 276.00 динара, полугодишња 552.00 динара, годишња 1.104.00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 552.00 динара, полугодишња 1.104.00 динара, годишња 2.208.00 динара.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика" ООУР „Продаја" – претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК".

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ ГОДИШЊА:

САД	$	35.–
СР НЕМАЧКА	DM	88.–
ШВАЈЦАРСКА	Sfr	75.–
ФРАНЦУСКА	Ffr	248.–
ШВЕДСКА	Skr	255.–

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика" код „ИНВЕСТ БАНКЕ" – Београд, број 60811-620-63-257300-00054, уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК".

КРАТКА ПЕЛЕРИНА

Примиче се пролеће а са њим и лепши дани. За те дане направите себи кратку пелерину од пунијег штофа, танког памучног ћебета или дебелог дубл фланела. За пелерину вам је потребно парче материјала димензија 120x120 cm (црт. 1) које ћете пресавити на троугао и засећи два супротна ћошка као на црт. 2. Ово засецање не сме да буде велико, него толико да можете руке да провучете испод пелерине. Затим просеците отвор око врата као на црт. 3. па са предње стране засеците још 15 cm испод врата као на црт. 4. Димензије крагне дате су на црт. 5. Исеците два таква комада и прошијте по цртицама (немојте прошивати до краја) па крагну преврните (црт. 8). Прорез на предњем делу треба да обрубите неким тањим материјалом исте нијансе – то парче зашијте са лица (црт. 6), па га преврните на наличје, подврните руб и зашијте га руком (црт. 7). Затим једну страну крагне са цртежа 8 зашијте са наличја као на црт. 9, па другу страну крагне пребаците на лице, подврните и зашијте руком (црт. 10). Како крагна треба да буде пришивена у пресеку се види на црт. 11. Ако немате гајтан, исеците траку од тањег штофа одговарајуће боје и нијансе дугу 1,5 m, а широку између 3 и 4 cm, пресавијте је по дужини и прошијте по дужини, па је преврните, помоћу оловке, (црт. 12) и тако ћете добити траку за везивање пелерине испод крагне. На сликама 13 и 14 се види како изгледа готова пелерина. Пелерину можете порубити по ивици или паспулирати, тј. опшити је траком у одговарајућој боји.

ЏИМ ИЗ ЏУНГЛЕ: УЦЕНА

PAUL NORRIS

DON MOORE

НАШАВШИ СЕ У НЕЗАВИДНОМ ПОЛОЖАЈУ, СУ ЈЕ ОДЛУЧИЛА ДА НЕШТО ПРЕДУЗМЕ...

ТАЈЕ, УПОМОЋ! СПАСИ МЕ ОД ОВИХ ДВОЛИЧНИХ ПРИЈАТЕЉА!

СУ, ВРАТИ СЕ!

АЛИ, СУ ЈЕ УЛЕТЕЛА ПРАВО У РАЗБОЈНИКОВЕ РУКЕ...

СПАСИ МЕ!

ТИ МАЛА ЗМИЈО! НЕ НАСЕДАМ ЈА ТАКО ЛАКО!

ЏИМЕ, БРЗО! УЗЕЛА САМ ЊЕГОВ ПИШТОЉ...

ОЛИЧНО, СУ! ЕВО МУ...

АУУУУ!

ОСТАЛИ БЕЖЕ, ТУАН ЏИМЕ!

ОДЛИЧНО! АЛИ, ИПАК ЋЕМО ПОВЕСТИ ОВОГА ОВДЕ! ЗА СВАКИ СЛУЧАЈ!

КАСНИЈЕ...

НАДАМ СЕ ДА ЋЕМО СТИЋИ НА ВРЕМЕ!

ЈОШ МАЛО ПА СМО СТИГЛИ, КОЛУ!

ПЛАШИМ СЕ ДА ЋЕ НАС ОТКРИТИ!

НЕ БРИНИ, ОВАЈ SOS ЈЕ НАМЕЊЕН ПИЛОТУ!

ЗА ТО ВРЕМЕ, ПРЕМА ДОГОВОРУ, ПИЛОТ СЕ ПРИБЛИЖАВАО ОДРЕЂЕНОМ МЕСТУ...

ЕНО СИГНАЛА! ЗНАЧИ, ЏИМ ЈЕ УСПЕО!

ИЗНЕНАДА, ХЕЛИКОПТЕР ЈЕ НАДЛЕТЕО ГРУПУ РАЗБОЈНИКА КОЈИ СУ ЧЕКАЛИ У ЗАСЕДИ...

ПАЗИТЕ, ВИДЕО НАС ЈЕ!

ОВАМО! ОВДЕ СМО!

И ДОК СУ ЗБУЊЕНИ ЉУДИ У ЗАСЕДИ, ОСТАВШИ БЕЗ СВОГА ВОЂЕ, ПОСМАТРАЛИ...

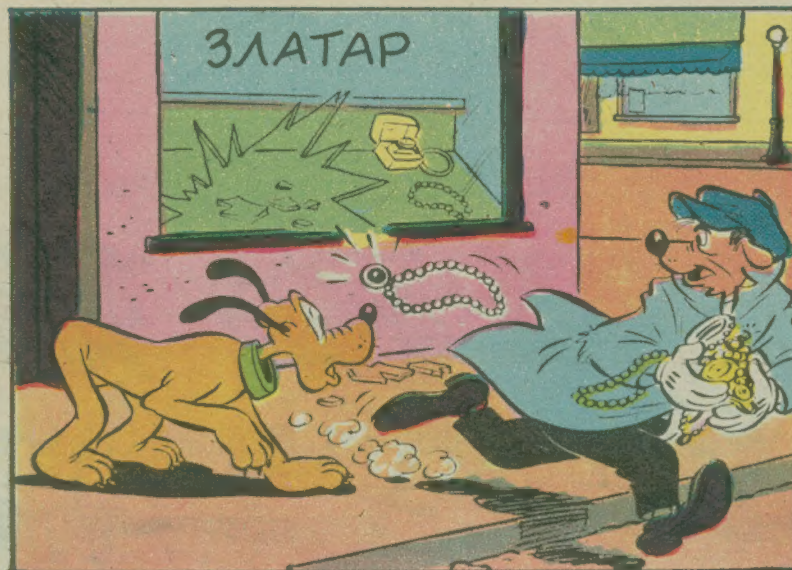
...ХРАБРА ТРОЈКА СЕ НАШЛА У ХЕЛИКОПТЕРУ...

МИЛО МИ ЈЕ ДА СТЕ СВИ ДОБРО!

ПОГЛЕДАЈТЕ, РАЗБОЈНИЦИ БЕЖЕ ИЗ СЕЛА...

КРАЈ

WALT DISNEY
МИКИ

ЗЛАТАР

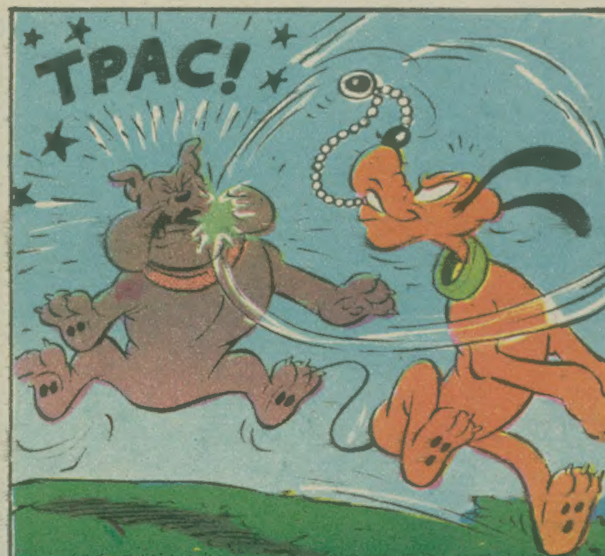

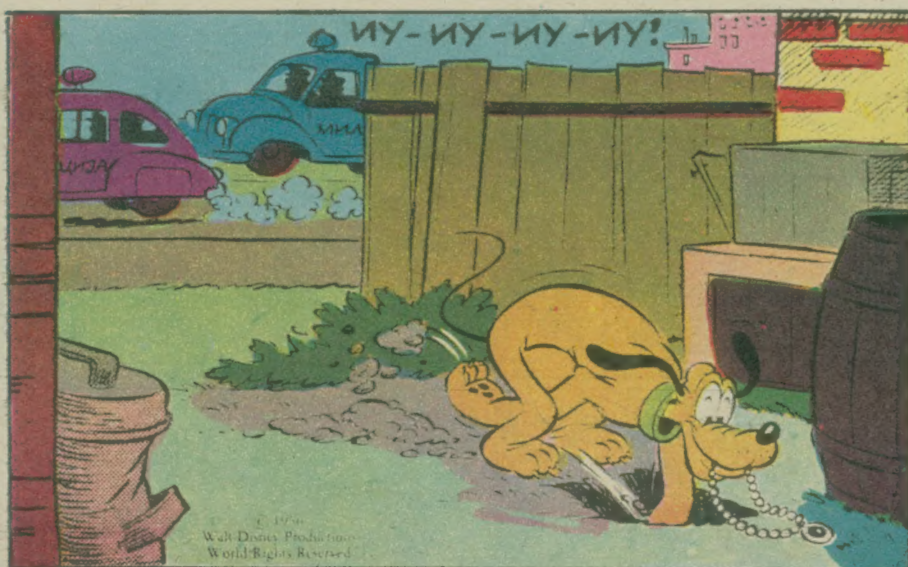

?

ТРАС!

ИУ-ИУ-ИУ-ИУ!
© 1956
Walt Disney Productions
World Rights Reserved

ЛЕНШТИНО! НИСИ СЕ МРДНУО ОТКАКО САМ ОТИ-ШАО!
WALT DISNEY
Distributed by King Features Syndicate